ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

1 MAYIS

DSF / Sendikal Haklar Bildirgesi

ŞİDDET OLAYLARI RAPORU

Latin Amerika Komünist Partileri Konferansı Deklerasyonu - 2

Askeri Detant için

21 Mart'tan 21 Mayıs'a

Cilt/9 Mayıs - Haziran - 1978 Sayı 53/54

ilke

MAYIS/HAZİRAN 1978
SAYI: 53-54

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sahibi : **Öner Ciravoğlu** / Yazılşleri Müdürü : **Yusuf H. Çebi** / Yazışma adresi : P.K. 71 - İstanbul / Yönetim ve havale adresi: **Öner Ciravoğlu**, Cağaloğlu Başmuhasip Sok. Tan Apt. No. 10/11 İstanbul / Abone Şartları: Yıllık: 200, altı aylık 100 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: **Evren Matbaası** / Baskı: **Ören Basımevi** / İlân: Tam sayfa: 500 lira, diğer ilânlar santimi 25 lira / Basıldığı Tarih : 2 Haziran 1978

22 Mart 1978'den 21 Mayıs 1978'e

22 MART 1978

- Türk Hava Yollarına yüzde 60. Devlet Demiryollarına yüzde 40-80 oranında zam yapıldı.
- «Faşizme ihtar» direnişine katılan 118 kişi tutuklandı.
- DİSK Genel Başkanı, «Demokratik tepkimiz, demokrasiden yana olduğunu söyleyen kurum ve kişilerce en azından saygıyla karşılanmalıdır. (Biz sağa da sola da karşıyız) diyerek faşizmi önlemek mümkün değildir. Asıl tuzak budur.» dedi.
- POL-DER İstanbul Şubesi Başkanı, İstanbul Üniversitesinde 16 Mart günü meydana gelen katliamın polis örgütüne 10 gün önce bildirildiğini açıkladı.
- NATO Komutanı General Haig, «Türkiye'nin elindeki silahların 1980 yılında modası geçecek» dedi.
- Cumhurbaşkanı Korutürk, Pakistan Cumhurbaşkanı Calduri'ye bir mesaj göndererek, eski Başbakan Butto'nun ölüm cezasının hafifletilerek, hayatının bağışlanmasını istedi.

23 MART 1978

- Gaziantep Eğitim Enstitüsüne atanan TÖB-DER üyesi müdür yardımcısı komandolar tarafından öldürüldü.
- H.Ü. Beytepe Kampüsünde komandoların sürdürdüğü saldırı olaylarıyla ilgili olarak bir bildiri yayınlayan 400 öğretim üyesi ile üniversite personeli, üniversitede görevli güvenlik kuvvetlerinin tarafsızlıkla bağdaşmayan bir tutum içinde bulunduklarını belirterek, önceki gün yapılan saldırıyı kınadıklarını açıkladılar.
- Japon hükümeti, ülkenin nükleer enerji üretiminde dünyada ikinci sıraya yükseldiğini açıkladı.

24 MART 1978

- Komandoların karargâhı haline gelen Site Öğrenci Yurdunu aratan Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz, başından vurularak öldürüldü.
- Adalet Bakanı Mehmet Can, Savcı Doğan Öz'ün öldürülmesinin organize güçlerin planlı bir eylemi olduğunu söyledi.
- Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, IMF'nin Türkiye'ye 450 milyon dolar kredi açmasını sağlayacak «Niyet mektubu»nu imzaladı.
- Kıbrıs Türk kesimi Başbakanı Nejat Konuk istifa etti.

25 MART 1978

- TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün öldürülmesinin kontr-gerilla eylemi olduğunu belirterek, «Kökeni CIA'dan kaynaklanan ve Türkiye'deki gizli odaklardan yürütülen halk ve demokrasi düşmanı mizansen, seçkin adalet görevlilerinden Doğan Öz'ün öldürülmesine kadar varmıştır.» dedi.
- DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Doğan Öz'ün öldürülme olayını kınadıklarını açıklarken, «Faşist ve gerici güçlerin temsilcisi MC iktidarının tüm devrimci, ilerici, demokrat güçlerin mücadelesi sonunda düşmesiyle telâşa kapılan faşist dikta heveslileri bireysel ya da kitlesel cinayetlerine devam etmektedirler» dedi.

26 MART 1978

- DİSK: «Üretimi ellerinde bulunduran Türkiye işçi sınıfımızın faşizme karşı eylemi, faşizm tırmanmaya devam ettikçe, etkisini artırarak sürecektir.»
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, hükümetin DİSK'in iki saatlik işi bırakma eylemine karşı tutumunu «umut verici» bulduklarını söyledi.

28 MART 1978

- Maliye Bakanlığı, mal mukabili ithalat yoluyla fiilen girişi yapılmış mallar için kur farkı ödeme süresini 3 aydan 10 aya çıkardı ve ödemenin taksitlerle yapılmasını kararlaştırdı.
- İçişleri Bakanı Özaydınlı, «Yıllardır milliyetçi olduklarını ve güvenlik kuvvetlerine yardım ettiklerini söyleyenlerden katil zanlıları çıktığını, kuruluş amaçlarını aşan dernekler yoluyla ve bilinçli olarak devlet dairelerinde «OBA» adı altında örgüt kuranlar bulunduğunu» söyledi.
- Bakanlar Kurulu, yurt dışındaki kadroların üçte birini iptal etti.
- İsrail, işgal altındaki Gazze ve Batı Şeria'da yaşayan Filistinlilerin barış görüşmelerine katılmalarını kabul etti.

29 MART 1978

- Cumhuriyet Senatosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı, «Türk - ABD ilişkilerinde eskiye dönülemez» dedi.
- FKÖ, Güney Lübnan'da ateş-kesi kabul ettiğini açıkladı.
- İran'da 400 siyasî tutuklu ve hükümlü, askerî mahkemeler yerine sivil mahkemelerde yargılanma taleplerinin yerine getirilmesi amacıyla açlık grevine başladı.

30 MART 1978

- Eğitim Enstitülerinin yarı yıl tatili 17 Nisana kadar uzatıldı.
- İstanbul Valisi İhsan Tekin, 16 Martta İstanbul Üniversitesine bombalı ve silahlı saldırıda bulunanların kimliklerinin saptandığını açıkladı.

31 MART 1978

- Demirin devlet eliyle ithal edilmesi kararı demir ithalâtçılarının baskısı sonunda değiştirildi ve «sanayicilere kendi ihtiyacı için» demir ithal hakkı tanındı.
- İtalya'da Hıristiyan Demokrat Parti, Aldo Moro'yu kaçıran Kızıl Tugayların isteklerinin kabul edilmeyeceğini açıkladı.

1 NİSAN 1978

- Anadolu Ajansı Genel Müdürü Atilla Onuk görevinden alındı.
- TİP Genel Başkanı Behice Boran «CHP'nin tavrı demokrasi için işbirliği yollarını kapatıyor» dedi.

2 NİSAN 1978

- CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit, sosyal demokrasi Marksizmden kaynaklandığı için, CHP bünyesindeki akıma «sosyal demokrasi değil, demokratik sol» adını verdiklerini söyledi.
- İsrail'de 25 bin kişi Menahem Begin'in barış konusundaki katı politikasını protesto ederek, «asıl görevlerinin çocuklarının barış içinde yaşamasını sağlamak olduğunu» söylediler.

4 NİSAN 1978

- Malatya ve Kahramanmaraş'ta, komandoların saldırısı sonucunda iki kişi öldü.
- İstanbul Üniversitesi'nde yeterli önlemlerin sağlanmadığı gerekçesiyle, yeniden öğrenime ara verildi.
- İsrail kuvvetlerinin Güney Lübnan'dan çekilmeye başladığı açıklandı.

5 NİSAN 1978

- İstanbul Barosunun 100. kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığı konuşmada Başbakan Ecevit, «Ölüm cezasının kaldırılması düşüncesi toplumumuzda gitgide yaygınlık kazanmaktadır.» dedi. İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın ise, «Devletin insanın yaşama hakkını ortadan kaldırmasına karşıyız.» dedi.
- İzmir Tariş İplik Fabrikasında MHP'ye zorla para yardımı toplayan işçilerden 5'i tutuklandı.
- Sovyetler Birliği ile imzalanan 19. Ticaret Protokolüne göre, Türkiye SSCB'den elektrik enerjisi, helikopter ve yolcu uçağı alacak.
- Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku, Orta Doğu'da barışın sağlanabilmesi için ilk adım olarak İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesinin şart olduğunu belirtti.

6 NİSAN 1978

- Libya Türkiye'ye 450 milyon dolarlık petrol kredisi açmayı kabul etti.
- İskenderun Demir Çelik'te 500'den fazla teknik eleman, faşist baskıları ve saldırıları ayrıca son olarak komandoların bir mühendisi dövmelerini kınamak amacıyla direnişe başladı.
- Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğüne İzzet Sedes atandı.
- İran muhalefet çevreleri, Şah rejimine karşı 10 günden beri çeşitli kentlerde yapılan gösteri ve direniş hareketlerinde halkla polis arasında meydana gelen çatışmalarda 71 kişinin öldüğü, yüzlerce kişinin de yaralandığını bildirdiler.

bir YORUM

Şah Despotizminin Sonu Yakındır

Emperyalizm, dünyanın dört bir yanında olduğu gibi Orta Doğu'da da mevzilerini yitirmekte, etkinliğini kaybetmektedir. Halkların sömürüye, zulme ve baskıya karşı direnişi geliştikçe, barış ve özgürlük güçleri çoğaldıkça emperyalizmin suyu kaynıyor, eski ilişkiler miadını dolduruyor. Emperyalizmin, doğan şartlara kendini uyarlaması çabaları da boşuna çünkü; halkların barış ve özgürlük mücadelesinin artık günümüzde varmayı amaçladığı net bir hedefi var: Bağımsızlık ve sosyalizm. Şu ya da bu biçimde bu amacın gerçekleşmesini engelleyecek bütün formüller geniş emekçi yığınların tasvibini almaktan uzaktır.

Emperyalizm, halkların bu kararlı tutumu karşısında çıkarlarını koruyabilmek ve herhangi bir bölgede varlığını sürdürebilmek için eski ve yeni ilişkileri bir arada deniyor. Öyleki bugün artık emperyalizmin yumuşak geri çekilme politikası ile saldırganlığı aynı olayda bir arada ve iç içe yaşanabiliyor. Güney Afrika'da ırkçı kaleleri en az kayıpla terketme planlarının yanında bu halkların silahlı kurtuluş güçlerini sindirmek için ırkçı yönetimlere elinden gelen desteği sağlamayı ihmal etmiyor emperyalizm. İsrail'in militarist ,ırkçı ve yayılmacı siyasetini yıllardır kayıtsız şartsız destekleyen ABD emperyalizmi gün geliyor bu ülkenin Güney Lübnan'da giriştiği işgal hareketine *pirim vermez* kılığına girebiliyor. Ancak emperyalizmin bu iki yüzünden biri-, saldırgan ve baskıcı-gerici yüzü her zaman ağır basıyor ve belirttiğimiz gibi, bunu da halkların kararlı mücadele belirliyor. ABD emperyalizminin İran'daki konumu ve Şah despotizminin İran emekçi halklarının sınıfsal ve ulusal haklarını emperyalizm adına gasbetmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Bunca yoğun baskı ve zulme karşın, tarihi, nice şanlı ayaklanmaların ve kahramanca mücadelelerin üzerine kurulu olan İran emekçi halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini sindirmek, özgürlük için verdikleri mücadeleyi *durdurmak* mümkün olamamıştır. Faşist Şah diktatörlüğünün egemenliği her zaman bıçak sırtında olmuştur.

Ne ki Şah yönetimi ABD emperyalizminin bölgedeki çıkarlarının baş jandarması rolünü layıkıyla yerine getirebilmek için emekçiler üzerindeki sömürü ve baskılarını son yıllarda alabildiğine artırmış bulunmaktadır. Sahte reformlarla halkın mücadelesinin önüne geçemeyen Şah, artık zulüm ve baskıdan başka çıkar yol bulamamaktadır. Özellikle son yıllarda İran, sınıf mücadelesinin alabildiğine kızıştığı bir ülke olarak göze batmaktadır. Muazzam petrol gelirleri üzerine şekillenen bir avuç işbirlikçi İran burjuvazisinin emperyalizmle bağları pekiştikçe halkla arasındaki çelişkiler derinleşmekte, tüm ulusal ve demokratik güçlerle yönetimi karşı karşıya gelmektedir.

İran işçi sınıfının partisi Tudeh, monarko-faşist yönetime karşı tüm ulusal güçlerin birliğini savunmakta ve bu güçlerin cephesini oluşturabilmek için bütün gücüyle çalışmaktadır. Musaddık öncülüğünde gerçekleşen ve emperyalistlerin müdahalesiyle bastırılan milli burjuva başkaldırı geleneğini izleyen güçlerin de bu cephede yeri vardır. Değişik uluslardan oluşan geniş bir demokratik cephe, Parti öncülüğünde ve son yıllarda ete kemiğe bü-

rünmeye başlamıştır. Bu geniş cephe içinde İran toplumunun karmaşık yapısı bütün özgüllüğüyle yansıyor.

Komünistlerden, kendini marksist ilan eden çeşitli müslüman gruplarına ve yönetimle kan davasını sürdüren *aşiret*lere kadar değişik konumlarda toplumsal güçler bu cephede yer almaktadırlar.

Son iki yılda yığınlar hoşnutsuzluklarını çeşitli vesilelerle açığa vurdular. Siyasi hakların tümden rafa kaldırıldığı, yurtseverler üzerinde amansız baskıların devam ettiği, cezaevlerinin siyasi tutuklularla doldurulduğu, Savak'ın işkence ve katliamlarının geniş boyutlara ulaştığı son yıllar, aynı zamanda demokrasi yanlısı güçlerin tepkilerinin de yükseldiği yıllar oldu. Özellikle 1977 yılının kurban bayramı günlerinde Kom ve Tebriz gibi, Müslümanların yoğun olarak yaşadıkları kentlerde ayaklanmalar kitlesel bir karaktere büründü, yönetim, yaygın katliamlara ve geniş çaplı tutuklamalara başvurmak zorunda kaldı. Bu ayaklanmalarda öldürülenlerin sayısı *resmi* kaynaklara göre onlarla ifade edilmekle birlikte, gerçek sayıları TUDEH'in yayınlarından izlemek mümkün oldu. 600'ü aşkın insanın öldürüldüğü 1977 ayaklanmaları gerçi bastırıldı ama başta bu kentler olmak üzere İran'ın büyük kentlerinde havanın gerginliğini koruduğu biliniyordu.

6 Nisan'da gelen haberlere göre Tebriz, Kom, Tahran gibi merkezler başta olmak üzere İran'ın pek çok büyük şehrinde ayaklanmalar yeniden patlak vermişti. Göstericilerle devlet kuvvetleri arasında yoğun çarpışmaların olduğu ve çok sayıda insanın öldürüldüğü bildiriliyordu. Tabi yine verilen resmi rakamlarda ölü sayısı onlarla ifade ediliyordu ve gerçek rakamlar ise bunun çok üstünde idi. Bu kez ayaklanmacılara küçük esnaflar da katılmışlardı. Yerli ve yabancı bankalar güvenliklerini, vitrinlerini tuğla duvarlarla kaplamakta görüyorlardı. Halk yığınları göstericilerle bütünleşmiş ve halk düşmanlarının yüreklerine korku salmıştı. Emekçi yığınların önderi TUDEH bu gösterilerde yayınladığı çeşitli bildirilerle, Şah düşmanlarını ortak bir cephede mücadeleye çağırıyor, işçi sınıfı önderliğinde, demokrasiden ve ulusal çıkarlardan yana tüm güçlerin birliği savunuyordu.

Gösteriler, bundan önce olduğu gibi, devlet güçleri tarafından önlendi. Binlerce ölü, yaralı ve tutuklu arkada kaldı. Ancak olaylar bir şeyi daha kanıtladı:

İran yönetimi, bölge halklarının güvenliği ve barış için gerçek bir tehlikedir. Hızlı bir silahlanma ve yayılmacı siyaset, rejimin egemen karakterini oluşturuyor. Gerici rejimlerle işbirliği ya-

pıp halkların özgürlük mücadelesini ABD emperyalizmi adına boğmaya çalışan girişimleri, Çin dahil bütün anti-sovyetik güçlerden destek bulmaktadır. Emperyalizmin güdümünde gittikçe yoğunlaşan bu politikanın karşısında ise, başta İran halkları ve emekçileri olmak üzere, bölgenin barıştan ve özgürlükten yana güçleri bulunmaktadır. Sosyalist sistemin öncülüğünde emperyalizme karşı verilen genel mücadelenin tüm bileşenlerini içinde barındıran bu kutuplaşmada Şah yönetimi gittikçe tecrit olmaktadır. Çin'in ve gerici arap rejimlerinin dostluğu bu tecriti önlemeye yetmiyor. Ve bu dayanışma atmosferi içinde, başta TUDEH olmak üzere İran halklarının ve emekçilerinin kurtuluş mücadelesi günden güne güçleniyor, Şah'ın baskıcı yönetimini zorluyor. Artık İran içten içe kaynıyan bir ülkedir ve bunun ardından kaçınılmaz olarak barış ve özgürlükten yana güçlerin kesin zaferi gelecektir.

7 NİSAN 1978

- Türkiye Odalar Birliği Başkanı Dıblan, hükümetin aldığı aşırı fiyat yükselişlerini önleyici ve kamu harcamalarını kısıtlayıcı mali önlemleri yerinde gördüklerini, ancak kredilerin kısılmasını, mevduat ve krediye uygulanan faiz oranlarının değişik tarifelere bağlanmasını, «vergi yükünün sanayi sektörüne kaydırılmasını» olumlu bulmadıklarını söyledi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı sanayi kesiminde enerji kısıtlamasının yarı yarıya azaltılacağını söyledi.
- Başkan Carter, özellikle Sovyetler Birliği ve sosyalist blok ülkelerinin şiddetli tepkileri üzerine, nötron bombasının yapımından «şimdilik» vazgeçildiğini açıkladı.

bir YORUM

Nötron Bombası Bir Saldırı Silahıdır

V. Viktorov

Bugünlerde nötron bombası konusunda çok şeyler yazılıyor, söyleniyor. Söylenelerin ezici çoğunluğu, yeni tip nükleer silahın üretim ve yerleştirme planlarını hiddetle kınayan bir içeriğe sahip. Sadece bu keskin kitlesel imha aracının yapımını haklı göstermeye çalışan bomba yandaşları, bu silahı, övgüyle «insancıl»

bir silah olarak niteliyorlar. Sağ duyuyla alay eden bu kalleşçe düşünceler, gerçek insanlıktan uzaktır. Bütün bu düşüncelerin amacı kamuoyunu yanıltmak, insanları öldüren, ama yapılara, demiryolu istasyonlarına, fabrika ünitelerine ve köprülere dokunmayan bu «harika bomba»nın zararsızlık niteliklerine zorla inandırmaktır. Ama silahlanma yarışının savunucularına sadece saf insanlar inanabilir. «Bunun insncıl bir bomba olduğunu söylüyorlar. Ama bu insancıllık sadece yapılara gösteriliyor», diye yazıyor Amerikalı Fizikçi G. Okowill.

Nötron bombası çevresindeki savaş, ne bugün ne de dün başlatılmıştı. Bombaya ilişkin ilk sözler daha 60 yıllarının başında batı basınının, özellikle Amerikan basının sayfalarında görünmeye başladı. Daha o zamanlar, savaş mesleği masasından beslenen bazı Amerikalı bilim adamlarının kafalarında, tıpkı ölüm ışını gibi insanları öldüren ama zarar görmeyen maddi değerleri zafer sahibine bırakan bir silah yapma fikri doğmuştu.

«Washington Post and Times Gerald» gazetesi 26 Haziran 1961 yılında, muhabiri G. Caimons'un bir makalesini yayınladı. Makalede şöyle deniliyordu: «Nötron bombası, insanı öldürmeye yönelik bir silahtır. Nötron bombasını, «ayrışmaz», «termonükleer» bomba ya da «temiz» bir bomba olarak niteliyorlar. Bildiğimiz kadarıyla bu silah, kimyasal patlayıcının büyük enerjisi yardımıyla hidrojen ya da termonükleer bombanın patlatılması ilkesine dayanıyor... Eğer atom patlayıcısının kullanılmaması teknik bakımdan olası olsaydı, o zaman termonükleer bomba, atom ve hidrojen bombasına kıyasla daha az göreli radyoaktif parçalanma maddesi verirdi. Bununla beraber bombanın patlaması, betonu, demiri, toprağı, kurşunu ve insan vücudunu parçalayabilecek büyük enerji nötronları seli meydana getirirdi. Bu nedenle, darbe dalgasının yol açtığı zararı en aza indirebilecek bir yükseklikte patlatılan nötron bombası, ışınlarıyla hastalıklara ve insanların ölümüne neden olacaktır. Organik olmayan maddeler, göreli olarak zarar görmeyeceklerdir.»

Bilindiği üzere atom bombaları, uranyumun atom çekirdeğinin parçalanma sürecinden yararlanılması esasına daynır. Bu süreç sırasında çekirdek içi muazzam bir enerji açığa çıkıyor, insan için zararlı radyoaktif kalıntılar, nükleer parçalanma ürünleri oluşuyor.

1950 yıllarının başında yeni tip bir nükleer silah-hidrojen bombası yapıldı. Bu bombada ,ağır elementlerin (uranyum-235 ve plutonyum) atom çekirdeklerinin parçalanması yerine bir nükleer

sentez reaksiyonu oluyor, yani hafif elementlerin atom çekirdekleriyle hidrojen izotopları (deyteri ve tritiya) birleşiyordu. Böyle bir sonucun elde edilmesi için hidrojen izotopunun çekirdeğinin yüz milyonlarca derece sıcaklığa kadar ısıtılması gerekir. Bu ise ancak nükleer bir kaynağın patlayıcı olarak alınan atom bombasının yardımıyla olasıdır.

Ama böyle bir hidrojen cephesinin patlaması sırasında tıpkı atom bombasında olduğu gibi doğal çevre, parçalanmanın radyoaktif kalıntılarına bulaşıyor, bu ise sadece saldırı kurbanı için değil, radyoaktif zarar nedeniyle düşman toprağını hemen işgal edemeyen saldırgan için de bir tehlike teşkil ediyor. Bu nedenle nükleer silah yapımcılarının düşüncesi, hidrojen bombasının böyle istenmeyen sonucunun nasıl giderileceği, yani nükleer sentez süreçleri için gerekli ısı koşullarını yaratan ayrışma bombasının yerini alacak bir başka güçlü kaynak üzerinde çalışma şekline dönüştü. Sentez reaksiyonunun ya yeni kimyasal patlayıcı maddelerin, ya da lasser ışınının yardımıyla başlatılmasının düşünüldüğü nötron bombası taslağı böyle ortaya çıktı.

Yeni kuşak nükleer silah yapımı fikri, Amerikalı «şahinler»-den, özellikle Capitol tepesine yerleşen kişilerden coşkun destek gördü. Son derece sağcı görüşlere sahip olan Senatör Thomas Dodd, 14 Temmuz 1961'de ABD Senatosu'nda konuşurken yeni silahı övdü: «Nötron bombası herhangi bir maddi zarara yol açmayacaktır. Hiçbir radyoaktif zehirlenmeye neden olmayacaktır. Sadece önceden saptanan bölgedeki tüm canlıları derhal öldürecektir.»

Nötron bombasının ilk denemesi, 1963 yılı baharında Nevada eyaleti çölünde yapıldı. Bu sırada İngiltere'nin de katılmasıyla SSCB ve ABD arasında, tüm tükleer silah denemelerinin yasaklanması konusunda yoğun görüşmelerin yapılması da ilginç bir husustur. Birleşik Devletler, uygun bir denetim olmadıkça böyle bir yasaklamayı onaylamayacağını açıkladı. Ama gerçekten mesele sadece bu muydu? Hayır, Amerikan askeri çevrelerinin ve savaş üzerine çalışan bilim adamlarının, nötron silahı da dahil yeni silah örneklerini mükemmelleştirme deneylerine devam etmeleri gerekli idi. ABD özellikle bu nedenle nükleer denemelere kapsamlı şekilde son verilmesine (yeraltı nükleer patlamaları yasak dışı bırakılmıştı) ilişkin anlaşmanın imzalanmasına engel oldu. Nükleer denemelerin yasaklanması konulu görüşmelerdeki Amerikan Heyeti Başkanı Elçi Wodsvorth on yıl sonra bunu kabul etti: «Kurmay Başkanları Birleşik Komitesi'ne göre denetim sorunu sadece

bir sis perdesi idi, yoğun deneme programlarının devamı ise gerçek amaçtı. Sonunda kurmay başkanları üstün geldiler.»

Nötron silahını geliştirme planları daha o zamanlar, 1960 yıllarının başında, özellikle çeşitli ülkelerin bilim çevrelerinde kaygıya yol açtı. Bilim adamları, henüz kapalı laboratuvar odalarından ve deneme poligonları sınırlarından çıkmadan nötron bombasının durdurulması konusunda uyarıda bulundular. Örneğin 1964 yılında Sovyetler Birliği'nde, «Atom ve Barış» monografisi yayınlandı. Monografinin yazarı, SSCB Bilimler Akademisi Yedek Üyesi olan tanınmış bilim adamı Profesör Yemelyanov çalışmasının, «Nötron Bombası, Uygar Canavarların Silahıdır» başlıklı bölümünün tümünü ABD savaş-sanayii çevrelerinin yeni tip kitlesel imha silahından edinme niyetlerinin ortaya çıkarılmasına ayırmıştı.

ABD'de nötron silahı üzerinde yapılan çalışmalar uzun zaman büyük bir gizlilik içinde yürütüldü. Bu çalışmalar için çeşitli «barışçı» kuruluşlar çizgisinde yatırımlar yapıldı. Son yıllarda kısmen, halen eski ABD Savunma Bakanı D. Schlesinger'in başkanı bulunduğu Enerji İnceleme ve Araştırma Dairesi bütçesinden paralar ayrıldı. Görünüşe bakılırsa bu gizlilik, henüz mükemmelleştirilmesi, kullanım ve yerleştirme planlarının görüşülmesi nedeniyle nötron silahı çevresinde dehşet yaratmama isteğinden ileri geliyordu.

Şu soru ortaya çıkıyor: NATO Nükleer Planlama Grupları'nın geçen yılın sonunda Barri'de (İtalya) yapılan son dönem toplantısında Birleşik Devletler neden açıkça, bağıra bağıra nötron silahını Batı Avrupa'ya ithal etme niyetini açıkladı. Böylesi bir içtenlik, bazı Batı Avrupa ülkeleri yöneticilerini bile kuşkulandırdı. Ama bu adımın bir açıklaması vardır.

Birincisi, Birleşik Devletler'deki askerî çevreler, kendi isteklerini öteki devletlere zorla kabul ettirme, uyguladıkları «güç» politikasının maddi temelini pekiştirme olanağına sahip olabilmek için silah depolarını sürekli olarak yeni tip nükleer silahlarla doldurmayı amaçlıyorlar. Galiba şimdi nötron silahının uygulamada yerleştirilmesi konusunda konuşmaya başlama zamanının geldiğine karar verdiler.

İkincisi, «soğuk savaş» savunucularının direncine rağmen Ota Avrupa'da silahlı kuvvetlerin ve silahların azaltılması konusunda görüşmeler yapılırken, uluslararası gerginlik yumuşaması eğiliminin kendine yol açmaya devam ettiği koşullarda Birleşik Devletler NATO'daki müttefiklerine, bu bölgedeki askeri varlığını

sadece azaltmamakla kalmayıp, aksine, genişlettiğini göstermek istiyor. Böylece, bu askeri blokun saflarını sıklaştırma ve bloktaki merkezkaç güçlerin gelişmesini önleme girişiminde bulunuluyor.

Üçüncüsü, ABD, nötron bombasının reklamını yaparken, bu silahın sadece düşmanın canlı güçlerine karşı kullanılacağını ve sözde bu silaha sahip olan hiç kimseye zararı dokunmayacağını, yoğun nüfuslu Avrupa kentlerini yıkmayacağını kanıtlamaya çalışarak, Batı Avrupa kamuoyunu bu silahın olası kullanım perspektifiyle uzlaştırmayı amaçlıyor.

Nihayet, Amerikan savaş-sanayii şirketleri için «çekici» olan yeni silahın üretimi, bu şirketler için Kongre'den ek kredi koparma aracıdır.

Nötron bombasının Amerikalı «babaları», bu silahı mükemmelleştirme ve geliştirme işlemini hemen tamamlamakta acele ettiler. Çünkü silahlanma yarışının sınırlandırılması sorunlarına ilişkin antlaşmanın, yeni tip nükleer silahların mükemmelleştirilmesini engellemesinden korkuyorlar. «Eğer denemelerin yasaklanması konusunda kapsamlı bir anlaşma imzalanırsa, gelecekte ek denemelerin gerekmesi nedeniyle, bu tip silahın (yani nötron bombasının, V.V.) daha da işlenmesi sınırlandırılmış olacak». ABD Kongresi'nin isteği üzerine geçen yılın Temmuz ayında ABD Ulusal Güvenlik Meclisi tarafından özel olarak hazırlanan raporda bu açık itiraf yer alıyor.

Ama Batı'daki askeri kuruluşlar ve savaş sanayii tekelleri için yararlı olan şey, nükleer-anlaşmazlık ve silahlanma yarışı koşullarında yaşamaktan bıkan çeşitli ülkelerdeki milyonlarca insanın çıkarlarına tamamen ters düşüyor. «Nötron bombasına hayır!» parolası altındaki kitlesel protesto hareketi bugün dünyanın birçok ülkesinde güç topluyor.

Nötron silahının yapımı, gerek askeri, gerek siyasal ve gerekse ekonomi alanlarında tüm insanlık için tehlikeli sonuçları da beraberinde getiriyor. Çünkü her şeyden önce büyük halk yığınlarının imhası için öngörülen yeni tip nükleer silahın ortaya çıktığını gösteriyor. Nötron bombasının savunucuları boş yere bombanın öldürücü etkisinin sadece askerlere dokunacağını kanıtlamaya çalışıyorlar. Nötronlu nükleer mermilerden çok daha küçük çapta hedefleri olan «klasik» tipteki silahlar yardımıyla yapılan savaşlar bile sivil halka acı çektirdi ve ölüm getirdi. Bu nedenle, yeni tip kitlesel imha silahının kullanımının ne denli korkunç olacağı göz önüne getirilebilir. SSCB Bilimler Akademisi Başkanı, Akademisyen A. P. Aleksandrov SSCB Yüksek Sovyeti'nin dö-

nem toplantısında yaptığı konuşmada haklı olarak bu noktaya işaret etti: «Bu silah sadece öldürmüyor. Her ölünün payına, çeşitli dozlarda radyasyon alan on katı fazla insan düşecek, Bu insanların bir kısmı farklı zamanlarda ölecek, hayatta kalanlar ise genetik ve kalıtım bozuklukları nedeniyle sakat bir kuşağın ortaya çıkmasına neden olacaklar. Bu, gelecek kuşaklarımıza yönelik kitlesel bir silahtır, insanlık için en büyük mutsuzluk olacak sınırsız termonükleer savaşı kışkırtan silahtır...»

Amerikan kaynaklarına göre 2-3 kilotonluk bir nötron mermisi patlayınca 20-30 kilotonluk nükleer silah kadar radyasyon yaratıyor. Nötron ışınımının dolaysız etkisinden başka öteki radyasyon tiplerine göre vurucu bir radyoaktiviteye sahip olduğu çok iyi biliniyor. Bu, nötron ışınımının etkisi altında kalan çevredeki her şeyin (toprak, yapılar, canlı varlıklar) radyoaktifli olması, havadaki azotun ise radyoaktifli karbona (karbon-14) dönüşmesi demektir. Bu nedenle nötron bombasının «temizliğine», ortamı radyoaktiviteye bulaştırmadığına ilişkin her türlü s ö z aldatmacadır.

Nötron bombası taslaklarının onaylanmasının doğuracağı sonuçların tüm ağırlığını anlayan Cumhuriyetçi Senatör M. Hatfield, ABD Senato komisyonlarından birinin toplantısında, «Bu karar, Harry Trumann'ın atom bombasının atılmasını emrettiğinden bu yana alınan en önemli karardır» diye açıkladı.

Nötron bombasının Birleşik Devletler tarafından silah olarak kabul edilmesi, silahlanma yarışının yeni bir evresini başlatacaktır. Halen ABD'de, 120 km. menzil çaplı «yerden-yere» sınıfı «Lance» roketleri için nötronlu nükleer cephanelikler planlanıyor. Bu cephanelikler yarın, bu korkunç yükü yüzlerce ve binlerce kilometre uzaklığa atabilecek roketler için çok daha fazla güçlü savaş başlıkları olabilir. Batı Alman bilim adamı Doktor E. Woolf'un yazdığı gibi, «nötron bombası, maddi değerlerin aynen korunması koşuluyla sadece insanların imhası için yapılacak olan daha mükemmel bir silahla ilgili çalışmaların sadece başlangıcıdır.»

Batı'da sık sık yazdıkları gibi, nötron silahının ortaya çıkması, «nükleer eşiği» alçaltacak, yani askeri anlaşmazlığın daha ilk günlerinde klasik silahların yanısıra nötron silahının da kullanılmasını gerektirecek. Bazı kişiler, bunu, yeni tip nükleer silahın bir üstünlüğü olarak görme eğilimindeler. Askeri sorunlar konusunda çeşitli gazetelerde yorumlar yapan emekli Amerikan generali G. Guglin, bu konuda şunları yazıyor: «Çok daha az zarara yol açabilecek olan daha kusursuz bir nötron silahının yürürlüğe girme şansı daha fazladır.»

Ama yeni tip nükleer silahın, sadece emeklileri değil, halen çalışmakta olan Batılı generalleri de kendine çeken bu üstünlüklerinin çok tehlikeli yönelimler kazanabileceğini anlamak zor değildir. Bu bakımdan, «Etkisi ne denli sınırlandırılmış olursa olsun atom silahına klasik makyaj yapılamaz. Atom silahının, eldeki tüm atom silahı türlerinin (stratejik silahlar da dahil) kullanımına neden olmayacak şekilde kullanılabilmesi üzerine yapılan hesaplar ise gerçekçi değildir. Deneyim, savaşan ülkelerin kural olarak, eldeki tüm silah türlerinden yararlanmadıkça teslim olmadıklarını gösteriyor» diye yazan Stockholm Uluslararası Barış Sorunlarını Araştırma Enstitüsü Başkanı İngiliz bilim adamı F. Barnaby'ye hak vermemek olanaksızdır.

Böylece, nötron silahının Batı'da kullanımına bağlı olarak «nükleer eşiğin» alçalması ,tüm öteki nükleer kitlesel imha araçlarının kullanım olasılığını artırıyor. Bu nedenle ABD'de bazı kimselerin, nötron silahının Batı Avrupa'ya yerleştirilmesiyle Eski Dünyada patlak verecek bir atom felaketi sırasında okyanus ötesine sığınmayı tasarlamaları boşunadır. Tüm öldürücü sonuçlarıyla böyle bir anlaşmazlık bütün kıtaları kapsamına alacaktır.

Nükleer silah yarışı spiralinde yeni bir turu başlatan nötron silahının, silahsızlanma sorunlarının çözümlenmesinde ilerleme için yeni bir engel haline dönüşmesi doğaldır. Çağımızın en güncel sorunlarının görüşüldüğü çeşitli forumlarda bu mesele ele alınıyor. Nükleer silah da dahil, Orta Avrupa'da silahlı kuvvetlerin ve silahların azaltılması sorununun görüşüldüğü ve 19 devletin katıldığı Viyana'daki görüşmeler örnek olarak alınabilir. Birleşik Devletler, silahların azaltılma konusu olduğu bölgede bulunan nükleer araçlarından bir kısmını geri çekmeye hazır olduğunu ifade etti. Ama nötron silahının bu bölgeye yerleştirilmesine ilişkin yeni planlar, ister istemez böyle bir azaltmanın, yenileriyle yer değiştirecek olan gereksiz eski nükleer cephaneliklerin geri alınması demek olduğunu düşündürüyor. Sonuçta, ABD'nin nükleer potansiyeli azalmayacak, aksine artacak. Kuşkusuz böyle bir yaklaşımla Avrupa kıtasının ortasındaki nükleer cepheleşme hafiflemeyecek, tersine, daha da güçlenecektir.

Bunun bilincine varan birçok hükümet, nötron silahının, silahsızlanma görüşmelerini olumsuz yönde etkilemesi nedeniyle duydukları kaygıyı ifade ediyorlar. Örneğin İsveç Hükümetine göre nötron bombasının yapımı, «silahsızlanma sürecini tehdit eden bir tehlikedir.»

Nötron silahının gerçekleştirilmesinin, hiç de barışsever olmayan ülkelerin yönetici çevrelerinde yeni silaha sahip olma arzusunu uyandıracağının unutulmaması gerekir. Böylece, güç ve henüz sonuna kadar çözümlenmemiş olan «nükleer silahın yayılmama sorunu» iyice karışacak ve bu da haklı bir kaygıya yol açacaktır.

Nötron silahının ortaya çıkmasının ciddi ve olumsuz bir sonucu da devletlerin, bu silahın üretimine, yerleştirilmesine ya da askeri birliklerin silahları arasına katılmasına bağlı olarak yapacakları askeri harcamaları artırmasıdır.

Geçmişte, NATO üyesi ülkelerin ordularına yeni silahların verilmesini savunan batılıların da çok sayıdaki yığınsal emekçi örgütü ve ilerici kamuoyu temsilcilerinin nötron bombasını kınama eylemlerine katılmaları kayda değer bir husustur. Londra'daki «Times»ın askeri sorunlar konusundaki gözlemcisi olan ve NATO kliği çıkarlarının savunucusu olarak tanınan Lord Chilfont'un, nötron silahını yerleştirme planlarını sert bir dille eleştiren yazısı bu bakımdan dikkati çekti. Görünüşe göre nötron bombası onu da şoke etmişti! Hatta silahın uluslararası ölçekte kullanımı yasak olan kimyasal ve bakteriyolojik savaş silahlarıyla bir tutulması gerektiğini vurgulayan bazı Batı Almanya Sosyal Demokrat Parti yöneticileri, nötron silahının tamamen yasaklanmasından yana olduklarını açıkladılar. Batı Alman dergisi «Spiegel», nötron silahının «Federal Cumhuriyet için, diğer NATO üyelerinden herhangi biri için teşkil ettiği tehlikeden daha ciddi bir tehlike yarattığını» yazdı.

NATO müttefikleri de dahil, bazı batılı devletlerin hükümet temsilcileri de nötron silahının yasaklanmasından yana olduklarını ifade ettiler. Örneğin Norveç Dışişleri Bakanı K. Fruedenlud, nükleer silaha sahip devletleri, nötron bombasını da dahil ederek nükleer silah türlerini geliştirmeye son vermeye çağırdı.

Avrupa'da ve tüm dünyada nötron bombasına karşı olan en tutarlı savaşçılar Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerdir. Avrupa ülkeleri ve ayrıca ABD ile Kanada komünistlerinin, silahlanma yarışına, özellikle nükleer silahlanma yarışına son verilmesi yararına nötron bombasına karşı eylemde bulunulmasına ilişkin olarak geçen yılın Ağustos ayında yaptıkları çağrı bütün dünyada geniş yankı yaptı. SBKP M. K. Genel Sekreteri, SSCB Yüksek Prezidyumu Başkanı L. İ. Brejnev'in, geçen yılın Aralık ayı sonunda «Pravda» muhabirinin sorularını yanıtlarken Sovyetler Birliği'nin bu silah konusundaki tutumunu açık ve inandırıcı şe-

kilde ortaya koymasının, nötronlu nükleer silaha karşı yığınsal bir savaşın açılmasında büyük önemi vardı: «Sovyetler Birliği kesinlikle nötron bombasının yapımına karşıdır, ama eğer bu bomba Batı'da yapılacak olursa —bize karşı yapılacağını kimse gizlemiyor,— o zaman Batı, SSCB'nin neden pasif bir gözlemci olarak kalmayacağını açıkça idrak etmelidir. Sovyet halkının, müttefiklerimizin ve dostlarımızın güvenliğini sağlamak amacıyla bu çağrıyı yanıtlama zorunluluğu ile karşı karşıya bırakılmış olacağız.»

Ama Sovyetler Birliği, silahlanma yarışının çok daha tehlikeli bir düzeye ulaşmasına yol açacağı için böyle bir gelişime karşıdır. Bu nedenle, silahlanma yarışının önlenmesi ve silahsızlanma sorunlarına her zaman olduğu gibi yapıcı bir yaklaşımla eğilen Sovyetler Birliği, L. İ. Brejnev'in belirttiği gibi, «dünyayı bu yeni kitlesel imha silahından kurtarmak» için nötron bombasının üretiminden karşılıklı olarak vazgeçilmesini önerdi. Sovyetler Birliği'nin barışçı önerisi halen bütün dünyada dikkatle inceleniyor. Hangi hükümetlerin halklar önündeki sorumluluğuna yerine getirmeye gerçekten hazır olduğunu ve barış ve silahsızlanma yönünde önemli bir adım atarak Sovyet girişimini kabul edeceğini, hangilerinin yeni imha silahından edinmekle dünya meselelerinde üstünlük sağlama hayallerinin tutsağı olarak kalacağını gelecek gösterecek.

Nötron silahı üretiminden karşılıklı olarak vazgeçilmesine ilişkin Sovyet önerisinin amacı Sovyetler Birliği için tek taraflı üstünlük elde etmek değildir. Bu öneri, silahlanma yarışının yeni turuna geçişin önlenmesine yönelik bir adımdır ve hakça, yapıcı bir karakterde olup, ilgili tüm tarafların güvenlik çıkarlarını yanıtlamaktadır. Sovyetler Birliği'nin bu önersinin kabul edilmesi, genel barışın korunması ve güçlendirilmesi için yeni perspektifler açacaktır.

8 NİSAN 1978

- Yolda silâhlı saldırıya uğrayan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Kürsüsü Doçenti Server Tanilli felç oldu.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye'nin 1974 yılında üye olduğu ve uluslararası petrol tröstlerinin etkisiyle OPEC'e karşı kurulmuş olan Uluslararası Enerji Ajansı'ndan çıkılmasını savundu.
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, «Devlet hazinesine halen büyük vergiler ödeyen mükelleflere yeni yükler getirilmesinin doğru olmadığını» söyledi.

9 NİSAN 1978

- Ankara'da savcı yardımcılarından Tuncay Tarkan'ın evi yakılmak istendi.
- Sümerbank İzmir Fabrikasında çalışan 1800 işçi, Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikasından istifa edip, DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasına üye oldular.
- Sovyetler Birliği resmi TASS Ajansı, Nötron bombasının yapımını geçici olarak durdurma kararıyla, dünyada Nötron bombasına karşı duyulan tepkileri hafifletmek ve Sovyetler Birliği'nden silâhlanma konusunda ödün koparmak istediğini belirtti.

10 NİSAN 1978

- Çin Halk Cumhuriyeti: «Nötron bombasının yapımının durdurulması büyük hatadır.»
- Filipinler'de «Özgürlük ve demokrasinin ölümünü protesto» için yapılan gösterilere katılan yüzlerce kişi tutuklandı.
- İsrail'in Güney Lübnan'a saldırısında Filistin gerillalarına ve göçmen kamplarına karşı Amerikan yapısı «Misket bombası» kullanması Arap dünyasında sert tepki yarattı.

11 NİSAN 1978

- Atina'daki diplomatik kaynaklar, Türkiye ve Yunanistan Dışişleri Bakanlıkları genel sekreterlerinin başkanlığındaki heyetlerin 14 Nisan günü Ankara'da yapmaları kararlaştırılan toplantının süresiz olarak ertelendiğini bildirdiler.
- Manisa ve Eskişehir'de saldırı olaylarından sanık 12 komando tutuklandı.

12 NİSAN 1978

- Ankara Maltepe'de DMMA öğrencileri bombalı saldırıya uğradı. Öğrencilerin geçiş yolu olan sokağa bırakılan bir otomobildeki saatli bombanın patlaması sonucunda 23 öğrenci yaralandı.
- Hakkâri AP Milletvekili Ahmet Zeydan CHP'ye girdi.

13 NİSAN 1978

- Ankara'da DMMA yakınlarındaki bombalı saldırı olayını kınamak üzere binlerce öğrenci TBMM önünde gösteri yaptı. Öğrenciler, Meclis ve Senato Başkanlarıyla görüşerek, saldırıların önlenmesini istediler.
- Ecevit, «Dünya Bankası Başkanı Mc Namara ile yapılan görüşmelerin olumlu doğrultuda sürdüğünü» söyledi.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı İbrahim Bodur «Önde gelen ve acele çözüm bekleyen sorunun üretimin aksamasına yol açan engellerin ortadan kaldırılması» olduğunu söyledi.

14 NİSAN 1978

- Ekonomik ve sosyal hakları için direnişe geçen 3 bin «Austo Türk Tütün İşletmesi» işçisinin sözleşmeleri işveren tarafından feshedildi. TEK GIDA-İŞ Sendikası, direnişin bir «kışkırtma» sonucu doğduğunu, işverenin davranışının «normal» olduğunu ve «yasa dışı» bir durum bulunmadığını söyledi.
- Federal Almanya Başbakanı Schmidt, «Nötron bombası sadece Almanya'da değil, diğer NATO ülkelerinde de depolanmalı» dedi.
- Filistin gerillaları, Güney Lübnan'daki İsrail mevzilerine roket ateşi açtılar.

15 NİSAN 1978

- Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde, Malatya'da, Gaziantep'te ve Ankara'da altı kişi öldürüldü.
- Doğu Anadolu tütün piyasası 54 lira baş fiyatla açıldı.
- ABD, İsrail'e «misket» bombasının gönderilmesini geçici olarak durdurdu.

16 NİSAN 1978

- Devlet Bakanı Hikmet Çetin, «Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğimizi artıracağız» dedi.
- CHP Genel Sekreter Yardımcısı Uğur Alacakaptan, «MHP Genel Başkanı, devleti faşistleştirme sürecini sonuçlandırmadan iktidardan düşmüş olmanın öfke ve telâşı içindedir.» dedi.
- Şili hükümeti, dünyanın en büyük bakır madenini bir ABD şirketine sattı.

17 NİSAN 1978

- İstanbul'da TİP'in afişini asan bir lise öğrencisi komandolar tarafından öldürüldü.
- Türk — Yugoslav ortak bildirisinde, iki ülke arasında sıkı ve sürekli bir işbirliğinin gerçekleştirileceği; Kıbrıs sorununa, Adanın bağımsızlığı, egemenliği ve bağlantısızlığını sürdürecek bir çözüm bulunmasının tüm bölgenin çıkarına olduğu ve yumuşamaya büyük katkı sağlayacağı belirtildi.
- AET, insan haklarının çiğnendiği ülkelerle de (ekonomik ilişki) işbirliğini sürdüreceğini açıkladı.
- Köy Enstitülerinin 3. kuruluş yıldönümü kutlandı.

18 NİSAN 1978

- Malatya Bağımsız Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu ve üç yakını Ankara'dan gönderilen bir paket bombanın patlaması sonucunda öldüler. Patlamadan sonra faşist saldırgan gruplar CHP merkezini, TÖB-DER şubesini, birçok matbaa ve işyerini, konutları yakıp yıktılar, birçok kişiyi yaraladılar.
- Ankara'da üç ODTÜ öğretim görevlisinin evleri bombalandı.

- Hamit Fendoğlu'na ve Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesine gönderilen bombaların Ankara Nükleer Araştırma Merkezinde yapıldığı haber verildi.

19 NİSAN 1978

- Malatya'da üç devrimci lise öğrencisi işkence edilerek öldürüldü.
- İstanbul'da bir tütün işçisi, Elâzığ'da bir ortaokul öğrencisi öldürüldü.
- Demirel, «Devlet Güvenlik Mahkemleri derhal kurulmalıdır.»

20 NİSAN 1978

- Erzurum Atatürk Üniversitesinde devrimci öğrencileri derse sokmak istemeyen ve kendilerine müdahale eden güvenlik kuvvetleriyle çatışan 200 komando gözaltına alındı.
- İstanbul Nükleer Araştırma Merkezinde çok sayıda adı olaylara karışmış komandonun çalıştığı ve birinin de sahte diploma ile araştırmacı olarak çalıştığı saptandı.
- İsmail Cem, TRT Genel Müdürlüğü görevinden istifa etti.

21 NİSAN 1978

- Ecevit, «Türkeş kendi vicdanı ile muhasebe yapmalıdır.» dedi.
- Yahya Demirel'in 1 yıl 5 aylık hapis kararı Yargıtay tarafından onaylandı.
- Türkeş, «Kahramanmaraş ve Erzurum'da olaylar çıkabilir» dedi.

22 NİSAN 1978

- TSİP Ankara Merkez İlçe binasına bomba atıldı.
- Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği «Ulusal Bağımsızlık için NATO'ya Hayır» mitingi Ankara'da yapıldı.
- TÜRK-İŞ İcra Kurulu, 1 Mayıs törenlerine katılmama kararı aldı.

23 NİSAN 1978

- Iğdır'da, faşistler 200'den fazla ev ve işyerini ve TÖB-DER binasını tahrip ettiler. Kentte sokağa çıkma yasağı ilân edildi.
- Yahya Demirel, hakkındaki ceza davalarından birinin kesinleşerek hükme bağlanması üzerine yurtdışına kaçtı.
- Kıbrıs UBP Başkanlığına Osman Örek getirildi.
- Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı Musa Özdemir, yeni vergi tasarılarının ücretli ve maaşlılar aleyhine yeni hükümler getirdiğini belirtti.

24 NİSAN 1978

- Ereğli Kömür İşletmesine bağlı Kireçli Kömür ocağında meydana gelen grizu patlamasında 17 işçi öldü, 1 işçi ağır yaralandı.

- Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası Para Fonu (IMF) arasında imzalanmış bulunan «niyet mektubu» IMF'nin yönetim kurulunca onaylanarak bir basın bildirisiyle tüm uluslararası kuruluşlara duyuruldu.
- Türk Hava Yolları grevi Bakanlar Kurulunca «Millî Güvenlik» gerekçesiyle bir ay süreyle ertelendi.

25 NİSAN 1978

- IMF ile Türkiye arasında imzalanan «niyet mektubu»nun IMF Yönetim Kurulunca onaylanmasından sonra, Türkiye'ye 90 milyon dolar kredi verildi.
- SSCB Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanı Baş Yardımcısı Mareşal Ogarkov bir askerî heyetle Ankara'ya geldi.

26 NİSAN 1978

- TÖB-DER Genel Başkanı Gazioğlu, örgütünün 1 Mayıs törenlerine kitlesel olarak katılacağını belirtti.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, aldığı bir kararla, üç yıllık imzalanan bir toplu sözleşmenin dört yıla uzatılmasına olanak verdi.

27 NİSAN 1978

- Ankara Valisi Tekin Alp, Ülkü Ocakları Derneğinin tüm yurtta illegal faaliyetlerde bulunduğunu ve derneğin MHP ile ilişkisinin belgelerle saptandığını bildirerek, mahkeme kararı ile Ülkü Ocakları Derneğinin kapatılması için Cumhuriyet Savcılığına başvurdu.

28 NİSAN 1978

- Ankara Emniyet Müdürlüğünün, silâhlı olarak yakalanan iki komandonun itirafları üzerine MİSK'e bağlı Çelik-İş Sendikasında yaptığı aramada pek çok suç âleti ve çeşitli şiddet olaylarının faili sanıklar ele geçirildi.
- Petrol-İş Sendikası Genel Başkanlığına seçilen Cevdet Selvi, Türk-İş içinde daha aktif bir sosyal demokrat politika izleyeceklerini söyledi.
- Afganistan'da halk güçleri bir devrimle iktidarı ele geçirdiler.

29 NİSAN 1978

- Silâhlı eylemler yapmak üzere İskenderun'dan İzmir'e gelen 12 komando işçi silâhlarıyla birlikte yakalanarak tutuklandı.
- Adalet Bakanı Mehmet Can, «İhtisas mahkemeleri» gibi çalışacak ve özellikle anarşik olaylara bakacak özel mahkemeler oluşturulacağını açıkladı.
- Ayçiçeği destekleme alım fiyatı 850 kuruş olarak açıklandı.

bir YORUM

Hükümet Gerici Saldırılar Karşısında Bocalamaktan Vazgeçmelidir

Ecevit hükümetinin işbaşına geldiğinden buyana saldırıların ve faşist cinayetlerin sistemli ve planlı bir şekilde tırmandırıldığı görülmektedir. Ecevit hükümetinin kararsız tutumu ise bu tırmanış için ayrıca elverişli koşullar yaratmaktadır. Kendi soluna ve etkin demokrasi güçlerine karşı hükümetin bu sağırlığı sürdükçe, demokrasinin korunması ve geliştirilmesi yönünde Ecevit hükümetinden olumlu adımlar atmasını beklemek de fazla iyimserlik olacaktır. Tam tersine, hükümetin, gerici güçlerin «anarşi tırmanıyor», «etkin tedbirler» yaygarasından etkilenmesi ve onların dümen suyuna kapılması ihtimali bile mevcuttur. Nitekim daha kemeleri», «141-142. maddeleri geriye doğru değişiklikler» bu eğilimler zaman zaman kendini açığa da vurmaktadır. «İhtisas Mahkemeleri», 141-142. maddeleri geriye doğru değişiklikler» bu eğilimlerden bazılarıdır.

Ecevit hükümetinin anarşiyi önleme konusundaki çıkış noktasını «sağa da, sola da karşıyım» felsefesi oluşturmaktadır. Bu ise eninde sonunda gericiliğin işine yarayacak uygulamalara yolaçmaktan başka bir şey değildir. Demirel hükümetin kararsız tutumundan da yararlanarak DGM'leri yeniden diline dolamış bulunuyor. Halbuki, demokrasi güçlerinin kararlı mücadelesi bu mahkemelerin kurulmasına izin vermediği kadar aynı güçlerin mücadeleyi sürdüregeldiklerini yakından bilen Demirel 1976 Eylül'ünden buyana DGM'lerden sözedemez olmuştu. Ecevit hükümetinin tutumu, sadece kendi içindeki tutarsızlıkların açığa çıkmasına yolaçmakla kalmıyor, sağın özlemlerini de güçlendiriyor.

DGM'leri ısıtıp ısıtıp ileri sürmekle demokrasi güçlerinin direncinin aşılamayacağı bugün artık açıkça bilinmektedir. Bu yüzden geçerli yeni formüller gereklidir. Ve bu yeni formüllerden bazıları bizzat CHP tarafından siyaset gündemine getirilmektedir. Gericiler cephesi, bu formüllerin özgürlükleri kısıtlayıcı karakterlerinin alabildiğine geniş tutulması için çalışacaklar, CHP ile aralarındaki anlaşmazlık ise getirilecek yeni düzenlemelerin kapsa-

mına ilişkin olacaktır. Şimdilik *tasarı* halinde olan bu formüllerden biri, ihtisas mahkemeleri kurulmasıdır.

İhtisas mahkemesi, genel geçerli hukuk kuralları açısından bakıldığında, ticaret mahkemeleri, iş mahkemeleri, icra mahkemeleri vb. pozitif hukuk açısından ihtisaslaşmayı ifade eden yargı kuruluşlarıdır. Burjuva hukuku yönünden bu mahkemelerin oluşturulmasında geçerli sebepler bulunabilir. Ancak, hükümetin kurmayı düşündüğü ve başbakanın ağzından, kurulacağı resmen açıklanan «İhtisas Mahkemeleri»ni böyle değerlendirmek olanağı yoktur. Çünkü burada ihtisaslaşmanın boyutu, *politik ihtisaslaşma, siyasi ihtisaslaşma, ideolojik ihtisaslaşma, sınıf mücadelesinde ihtisaslaşma, bireyin hukukunu değil, devletin hukukunu korumak için ihtisaslaşma* (!) gibi özel durumlar sözkonusudur ve ne kadar, genel mahkemelerden farkı olmadığı söylenirse söylensin, statüsü şu ya da bu biçimde belirlenmiş olursa olsun, *özel mahkemelerdir* kurulmak istenen. Nitekim, DGM'lerin kuruluşunu hukukî kayda bağlayan değişikliklerin 12 Mart döneminde Anayasaya konulması sırasında CHP değişikliğe sadece statü açısından karşı çıkmış ve özünde gerici güçlerle aynı görüşte olduğunu belirtmişti. Bugün de CHP'nin görünen uzlaşmacı yüzüdür ve yapmak istediği, kendi mantığına uygun olan bir tür DGM'ler kurmaktır.

CHP ağırlık hükümet bunlarla da yetinmek niyetinde değildir. Tıpkı DGM'lerin kurulmasına, demokrasi güçlerinin yanında yer alarak karşı çıktığı gibi, uzun yıllar kaldırılmasından yana olduğunu açıkladığı 141 ve 142. maddelerin kaldırılması için herhangi bir çaba harcamak ya da bu uğurda harcanan çabalara katılmak şöyle dursun, bu maddelerin daha da ağırlaştırılmasını savunmaya başlamıştır. Hükümetin getirmeyi düşündüğü yasa değişiklikleri arasında, askeri görevlerde bulunanlar ya da askeri yerlerde bu maddelerin kapsamına giren suçları işleyenler için verilecek cezaların daha da ağırlaştırılmasına cevaz veren hükümler bulunmaktadır. Bunun açık anlamı, 141 ve 142. maddelerin dahada ağırlaştırılmasıdır. Ve bu tutumun demokratlıkla asla bağdaşmadığı, gericilikle uzlaşma olduğu ve faşistlerin taleplerine meşruluk kazandırmak gibi son derece sakıncalı sonuçlar doğuracağı bellidir.

Ecevit hükümetinin demokrasi güçlerine herhangi bir «diyet» borçlu olmadığı doğrudur ama gericiliğin saldırıları karşısında demokrasi güçlerinin desteğini sağlamadan ayakta kalamayacağı da bir o kadar doğrudur .Bu nedenle Ecevit hükümetinin yapmayı tasarladığı yasal değişiklikler sosyal demokrasinin geçmişte sa-

vunduklarına ters düşmesini ifade ettiği kadar demokrasi güçlerine de ters düşmesi ve bu anlamda kendi iktidarının yaşama koşullarını dinamitlemesi anlamına geliyor. Çünkü, kendini demokrasi güçlerinden tecrit edecek bir sosyal demokrasinin gericilik karşısında tutunması mümkün değildir ve tekelciler yararına var gücüyle gerçekleştirmeye çalıştırdığı ekonomik önlemlerin başarısının objektif şartları olmadığı için de seçtiği bu yol dahi iktidarının güvencesi olamayacaktır.

Kitlelerin demokratik taleplerini sosyal demokrasinin siyasi hesapları çerçevesi içine hapsetmenin olanağı yoktur ve kitleler buna kendi rızalarıyla asla razı olmayacaklardır. Demokrasinin gerçek savunucusu her zaman emekçiler olmuştur ve emekçilerin çıkarları ise her zaman demokrasiden yana olmayı gerektirmiştir. Sermayeye yaslanmak ve yığınların demokratik istemlerini karşısına almak olsa olsa sosyal demokrasinin açmazını derinleştirir, kitleler nezdindeki geçici itibarının düşmesini hızlandırır ve gericiliği güçlendirir. Demokrasi güçlerinin örgütlü birliği ve kararlı mücadelesi faşist demagoji ve gerici saldırılar karşısında CHP'nin içine düştüğü kararsızlığı ve uzlaşmacı tutumu yenecek, sosyal demokrasinin sağ eğilimlerinin tecrit olmasını sağlayacaktır. DGM'lere karşı verilen mücadele, CHP'nin İM'lerine (İhtisas Mahkemeleri) karşı da verilecektir. CHP'nin yalpalamalarına izin vermemek emekçi halk güçleri açısından hayati bir önem taşımaktadır.

30 NİSAN 1978

- Savunma Bakanı Işık, «Ambargonun kalkmayacağı anlaşılırsa artık üslere yer kalmaz.» dedi.
- Nikaragua Devlet Başkanı Somoza, 22 günden beri tüm ülkede okulları işgal eden öğrencilerin isteklerini karşılamayı kabul etti.

1 MAYIS 1978

- İşçi sınıfının Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü olan 1 Mayıs, İstanbul 1 Mayıs Alanında DİSK'in düzenlediği törene yüzbinlerce kişinin katılmasıyla kutlandı.
- 1 Mayıs, bütün dünyada büyük törenlerle kutlandı.
- DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, «Ecevit hükümetinin faşizme karşı ve emekçi halk yararına olan her girişimini destekleyeceğiz» dedi.
- Sovyetler Birliği, Afganistan Demokratik Cumhuriyetini resmen tanıdığını bildirdi.

bir YORUM

1 Mayıs 1978 Demokrasi Güçlerine Yeni Görevler Ve Sorumluluklar Yüklüyor

Hasan Şerif

1 Mayıslar artık Türkiye toplumu için de olay olmaya başlamıştır. Bu, 1 Mayıs'ın kitleler arasında maddi bir güç haline geldiğini ve mütevazi törenler çerçevesinden çıkıp miting meydanlarına ulaşabildiğini ifade ediyor. İlk kez 1976 1 Mayıs'ında İstanbul'un Taksim Meydanında yığınsal bir gösteriyle kutlanması, bu günün Türkiye'de sınıf mücadelesi açısından önemini yükseltmiş ve 1 Mayıs gerek demokrasi güçleri için ve gerekse egemen gericilik için yeni bir içerik kazanmıştır. Bu içerik, 1 Mayıs'ın geri alınamaz demokratik bir hak olarak elde edilmesine kadar (yasallaşması dahil) yoğun mücadelelerin süreceğini gösteriyor. 1977 ve 1978 1 Mayıs'ları bu doğrultuda gereği kadar ipucu vermiştir ve mücadelenin yönlendirici gücü olan işçi sınıfı bilimsel hareketi açısından 1 Mayıs'ların imbikten geçrircesine değerlendirilmesi ve gerekli derslerin çıkarılması bir görev olmuştur.

Bu nedenle 1 Mayıs 1977 titiz bir değerlendirilmeye tabi tutulmuş ve dergimiz, olaylardan çıkarılacak derslerin demokrasi güçleri açısından hayati bir önem taşıdığı hususuna dikkati çekmişti. Değerlendirmemizin ağırlık noktasını, 1977 1 Mayıs'ının mevzi bir yenilgi olduğu ve kitleleri yılgınlığa sürükleyemeyeceği hususu oluşturmuştu. Yine o değerlendirmemizde, siyasi önderliğin kitleler açısından taşıdığı hayati öneme dikkatleri çekmiş ve işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütünün görevleri üzerinde durmuştuk. Maoculuğun sınıfsal özünün eski DİSK yönetimi tarafından görülmemesi ve gerekli tutarlığın gösterilmeyişinin nedenleri de değerlendirmemizde ele alınmış ve maoculuğun tecriti doğrultusunda işçi sınıfının görevlerinin bitmediği belirtilmişti.

1 Mayıs 1978, ileride ele alacağımız eksikliklerine rağmen, 1977'den çıkardığımız derslerden demokrasi güçlerinin önemlı yararlar sağladığını gösteriyor. Bu yararların başında ise, sınıf düşmanlarımız karşısında daha uyanık bulunmamız, gerici saldırı ve provokasyonlar karşısında yılmayışımız ve maoculuğu 1 Mayıs alanlarından kovmamız gelmektedir. 1 Mayıs 1978'de Taksim meydanında toplanan yüzbinlerin bileşimi ne olursa olsun 1977'den daha ileri bir noktada bulunduğumuz görülmüştür. Kitlelerin 1978'deki ağırlığının gerçek ölçüsünü 1977 olaylarının psikolojik etkisi ve 1978 1 Mayıs'ı öncesindeki

yoğun gerici çabaları hesaba katarak bulmak mümkündür.

İşçiler ve tüm emekçiler aylardır 1 Mayıs'a hazırlanıyorlardı. Bu hazırlıkların önemi iki açıdan ele alınabilir. Birincisi, 1977'den çıkartılan derslerin 1978'de pratiğe geçirilip geçirilemeyeceği idi. İkincisi ise yoğun gerici propagandanın kitleleri yıldırmaya yönelik saldırıları karşısında mücadele ruhunu diri tutmaya yönelik devrimci propaganda. Çünkü, işçiler ve emekçiler kadar burjuvazi ve gericiler de aynı güne hazırlanıyorlardı. 1977 provokasyonu onlar için çok elverişli bir malzemeydi ve kararsız kesimler üzerinde bu malzemelenin azami ölçüde kulanılması mümkündü. Mevcut siyasal ortamda 1 Mayıs 1978'i provoke etmek demek, yığınları 1 Mayıs alanına gitmekten alıkoymak ve toplumun ileri siyasal güçlerini ve bilinçli emekçi kesimlerini demokrasiden yana olan geniş kitlelerden tecrit etmekti. Bütün araçlar bu iş için harekete geçirilmiş ve CIA'nın en has müttefikleri Maocular da azgınlaştırılmıştı. Maoculuğun konumu, provokasyonunun 1977'deki biçimine olduğu kadar, 1978'deki biçimine de uygun düşüyordu.

1977'den çıkartılan derslerin hayata geçirilmesi ise özellikle DİSK yönetimine bazı görev ve sorumluluklar yüklüyordu. 1977 1 Mayıs'ını kendi grupsal reklamlarının aracı olarak gören ve o doğrultuda davranan eski DİSK yönetiminin bu hatasının demokrasi güçlerine oldukça pahalıya malolduğunu anımsamak dahi, yeni DİSK yönetimine, izlemesi gereken yolu gösteriyordu: Demokrasi güçlerinin birliği. Elbette ki böyle somut birlikler henüz oluşmuş değildi ama atılacak her adımın böylesi bir birliği zorlaştırıcı değil kolaylaştırıcı olması gerekiyordu. Yeni DİSK yönetiminin bu konuda olumlu bir yola girmesi ise, sevindirici bir gelişme olarak gözleniyordu. Demokrasi güçlerinin mümkün olan en geniş kesimleriyle ve onların örgütlü güçleriyle başlatılmış olan diyalog, 1 Mayıs 1978 öncesinde daha da yoğunlaştırılmalıydı.

Bu da yetmezdi ve DİSK yönetimi sol siyasi güçlerle de belli bir diyalog kurmalıydı. 1 Mayıs'ı herhangi bir siyasal grubun kendi grupsal reklam aracı olmaktan çıkarmak ve onu demokrasi güçlerinin ortak mücadele, birlik ve dayanışma platformu haline getirmek ancak böyle mümkün olabilirdi ve yeni DİSK yönetimi bu yönde attığı adımlarla, hem kendi işini kolaylaştırmış oluyordu ve hem de gericiliğin işini zorlaştırıyordu.

Sosyalist partilerle ve demokratik örgütlerle yapılan toplantıların önemli yararları olmuştur. Bunların başında, değişik siyasal güçlerin, demokrasinin korunması ve geliştirilmesi ortak noktasında buluşmaları, hiç değilse, 1 Mayıs'ın bu açıdan taşıdığı öneme alışmaları olmuştur. Öbür yandan bu toplantılar sırasında DİSK yönetiminin de bazı görüşleri netlik kazanmış, yani bu toplantılardan DİSK yönetimi de geleceğe ilişkin önemli dersler edinmiştir. Maoculuğun gerçek yüzünün DİSK yönetimi tarafından kavranmasının ve 1 Mayıs alanından bu karşı devrimci siyasal hareketin kovulmasının, demokratik halk hareketimiz açısından küçümsenmeyecek bir önemi vardır. Böylece burjuvazi önemli bir provokasyon silahından yoksun kılınmıştır.

1 Mayıs hazırlık çalışmalarının bir başka önemli yararı da, hazırlık platformlarında saptanan disiplin kalıplarının hangi güçler tarafından benimsenip benimsenmediğinin sonradan açığa çıkmak üzere görülmüş olmasıdır. Çeşitli maceracı gruplar

gerek afişlemeye ilişkin ve gerekse alanda atılacak sloganlar ve taşınacak dövizler bakımından alışkanlıklarını göstermişler ve yığınların kendilerini değerlendirmelerine bu bakımdan yardımcı olmuşlardır. Geçen yıllara oranla slogan yarışının öne çıkmaması yine de bir olumluluktur ve bu olumluluk, hazırlık çalışmalarının sağladığı bir kazanımdır.

Demokrasi güçlerinin bu görünen yakınlaşmasından ve kararlılığından tedirgin olan gericiler korosu, 1977 olaylarının psikolojik mirasına sarılmaktan başka çıkar yol bulamadılar. Olaylar çıkacağından, işçilerin ve emekçilerin, beyoğlu'ndan başlıyarak İstanbul'u talan edeceğinden dem vurdular. Şu kadar zırhlı birlik, bu kadar bin polis ve jandarma teraneleriyle halkı terörize etmeyi denediler. Amaçları, kararsız küçük burjuva kesimlere seslenmek ve bir genel yılgınlık havası yaratarak 1 Mayıs'a katılımı azami ölçüde düşürmek idi. Bu arada maocular da «provokasyon olacak» yaygaralarıyla bu gerici koroya katıldılar. Katılmak için bütün girişimleri denedikten sonra başarılı olamayacaklarını anlayınca işçi sınıfımızı ve emekçi halkımızı «boykot» ettiler. Emekçiler ise bu halk düşmanlarını çok daha önce boykot ettikleri için onların bu «boykotundan» (!) haberdar olmadılar.

Halk düşmanlarının tüm düzenbazlıkları bozuldu ve ham hayalleri boşa çıkarıldı. Taksim meydanını yine yüzbinler, daha bir coşkuyla doldurdular ve yığınların başında 1977 provokasyon ateşini bizzat yaşayanlar yürüyorlardı. Anadolunun dörtbir yanından ilericiler, devrimciler, demokratlar, demokrasiden ve barıştan yana olanlar İstanbul'a, 1 Mayıs alanına koştular. Böylece onlar, yerli ve uluslararası gericiliğe, faşizme ve emperyalizme karşı kararlılıklarını, mücadele azimlerini göstermiş oldular.

1 Mayıs alanındaki kitle, 1977'den sadece daha kalabalık değil, daha coşkulu ve daha cesurdu. Emekçiler son bir yıl içinde, ekonomik ve demokratik taleplerini ısrarla savunmuşlar ve 1 Mayıs 1978'e zorlu mücadelelerden geçerek gelmişlerdi. Faşizmin son aylarda artan saldırıları, Malatya olaylarının arkasındaki gerici saldırgan mizansen, 16 Mart Beyazıt katliamı, işçilerin ve emekçilerin üzerinde estirilmek istenen terörün birer parçası idiler. Ama başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçiler bu saldırılara gerekli cevabı 20 Mart genel direnişiyle vermiş, sosyal demokrasinin tutarsızlığını elinin tersiyle bir kenara iterken özgürlüklerinden ve kazandığı mevzilerden bir milim dahi taviz vermeyeceğini kanıtlamıştı.

1 Mayıs alanı o gün demokrasi mücadelesinin ileri bir adımını simgeledi. Halk düşmanı gerici güçler umduklarını bulamamışlardı. Nitekim sonraki günlerde kopardıkları vaveylanın sebebi de bu oldu. 1 Mayıs sonrası kiralık kalemlerde görünen marazi kin ve kudurganlık aynı zamanda bir korkuyu, önü alınamaz bir korkuyu işaret ediyordu. Telaşları, yüzbinlerin gücünde, kendi geleceklerinin umutsuzluğunu bütün boyutlarıyla yaşamalarından geliyordu. Halk güçlerini korkutacaklarını sananlar 1 Mayıs 1978'i gördükten sonra asıl korkması gerekenlerin kendileri olduklarını bir kez daha anladılar.

1 Mayıs 1978'i işçi sınıfının ve ileri halk güçlerinin yeni bir zaferi olarak değerlendirmek yetmez. Bu, genel anlamıyla doğrudur ama tek yanlı bir değerlendirmedir. İşçi sınıfı politik hareketinin ve genel demokratik hareketin gelişip güçlenmesi ve daha ileri adımlar için hazırlanması, her eylemin geleceğe ilişkin gö-

revlere ışık tutması bakımından değerlendirilmesini ve tek yanlı gözlemlerden kaçınılmasını zorunlu kılar. Türkiye sosyalist siyasi hareketinin pratiği, kendi olumsuzluklarını görememekten doğan pek çok geçici yenilginin örneğini sunmaktadır. Flaş başarılar ya da kısmı zaferler, sadece genel mücadelenin bir parçası olarak değer ifade ederler ve kendileri başlı başına amaç olamazlar, olmamalıdırlar.

Emekçi halk güçlerinin yeni bir zaferi, demokrasiden yana olanların ileri bir adımı olarak gördüğümüz 1 Mayıs 1978'in olumsuz yanları ise daha çok gerici faşist propagandanın bazı toplum kesimleri üzerinde etkili olmasından kaynaklanıyor. Şüphesiz bu tür propaganda ve yıldırma girişimlerine demokrasi güçlerinin ileri kesimlerinin pabuç bırakacağı beklenemezdi. Ancak, sadece kitlelerin öncüsü olan güçlerin değil, bizatihi kitlelerin cesur ve kararlı olmaları lazım geliyor. Teslim etmek gerekir ki, 1 Mayıs 1978 öncesi kopartılan yaygara ve estirilen terör, son günlerin yaygın faşist cinayet ve komploların etkisiyle birleşince küçük burjuva katmanlar üzerinde etkili olmuştur. Gerçekten de bu kesimler o gün sokağa çıkmakta dahi tereddüt etmişler, dükkanlarını kapatmışlar korunma güdülerini büyük ölçüde açığa vurmuşlardır.

İstanbul'un caddelerinin tenha olması değil, hangi caddelerinin tenha olduğudur önemli olan ve işçilerin, emekçilerin yaşadıkları semtlerde günlük yaşam alışıldık biçimiyle sürerken küçük burjuvaların yoğun olarak oturdukları semtlerde alışılmadık bir tenhalık göze çarpmıştır. Ve 1 Mayıs 1978'de Taksim meydanını dolduran yüzbinlerin, sadece burjuvazinin ve gericilerin saldırılarına değil, aynı zamanda bu küçük burjuva yılgınlığına da önemli bir şamar indirdiğini söylemek mümkündür.

Bu aşamada bu olgunun doğal karşılanması gerekir. Çünkü, küçük burjuva toplum kesimleri, son sözün söyleneceği günlere kadar toplumun mütereddit unsurları olmaya devam ederler. Sınıf mücadelesinin yalpalayan bu kesimlerinin burjuva propagandadan etkilenmeleri onların sınıf yapılarından kaynaklanmaktadır ama işçi hareketinin onlara kesin güven sağlayacak düzeye yükselememiş olmasının da bunda büyük ölçüde payı vardır. Kaldı ki 1 Mayıs'ların kutlanması geleneği Türkiye'de henüz yenidir. 50 yıldır emekçilere yasaklanmış bir hakkın söke söke alınmaya başlandığı bu dönemde bütün kitleleri aktif olarak işçi sınıfının yanında görmenin imkanı yoktur. Bu olumsuzluklar, her türden karşı devrimci saldırılara rağmen, yığınsal olarak kutlanacak 1 Mayıs'larla aşılabilecektir ve bu anlamda önümüzdeki 1 Mayıs'lar aynı zamanda sınıf mücadelemizin ileriye dönük önemli görevleriyle, müttefiklerimize ve geniş küçük burjuva kesimlere güven verme göreviyle de yüklü olacaktır. Daha 1 Mayısların alanlara açılmadığı 1975'lerde TSİP'in 1 Mayıs 1975'i kutladığı salon toplantısında estirilen terör akıllardadır. Ama, işçi sınıfı sosyalistlerinin topyekün direnişi, kararlılığı ve azmi, salon duvarlarının dışına, alanlara çıkılmasını sağlamıştır. Tutulan alanlar genişledikçe karşı-devrimci propagandanın etki alanı daralacak, daha yığınsal 1 Mayıs'lara varılacaktır.

1 Mayıs'ların ve emekçi halk güçlerinin bu perspektifinin objektif zemini vardır. Esas olan, sınıf mücadelesini belirleyen koşullara uygun bir politikanın işçi sınıfı siyasal ve demokratik örgütleri tarafından hayata geçirilmesidir. Bir avuç tekelcinin ve onların gerici müttefiklerinin

sömürü, zulüm ve baskısı karşısında bunalan tüm toplum kesimlerinin işçi sınıfı öncülüğü ve disiplini altında faşizme ve tekel egemenliğine karşı verilen mücadeleye seferber edilmeleri, daha görkemli 1 Mayıs'ların yolunu açacaktır. 1978' 1 Mayıs'ı ayrıca bu açıdan da güven verici olmuştur. Yalpalayan unsurlar, demokrasi saflarının kararlılığını ve gerçek gücünü görmüşler ve bir ölçüde yılgınlıklarının yersizliğinin bilincine varmaya başlamışlardır. Ancak, bu konuda kalıcı sonuçlar elde edebilmenin yolu, demokrasi mücadelesini doğru kavramaktan ve onun önemine uygun sorumluluğu taşımaktan geçer. Sadece 1 Mayıs'lara katılmak yeterli değildir. Aynı zamanda mücadelenin gerektirdiği siyasi terbiyeye ulaşmak, demokratikleşme sürecinde üzerine düşen fedakârlığı göstermek, tüm demokratik güçler için zorunludur. Bu konuda ortaya çıkan olumsuzlukların aşılmasında da işçi sınıfının kararlı ve müsamahasız tutumu belirleyici bir rol oynayacaktır. Yarın, bu disipline ayak uyduramayanların da 1 Mayıs alanını gazete ve dergi sayfalarından izlemesi kaçınılmaz olacaktır.

1 Mayıs 1978'in göze batırdığı bır başka önemli olgu da solun bölünmüşlüğü olmuştur. Hemen hemen bütün kitle eylemlerinde kendini açığa vuran somutluk, 1 Mayıs 1978 günü, kendisini görmemekte direnelere yeni ve öğretici bir ders daha vermiş olmalıdır. Alanın bu **çok renkli** bileşimini «sanatçı» gözüyle seyredip hoşlananlar dışında— kimse göz ardı etme hakkına sahip değildir. Herkesin bayrağının rengi ayrı olabilir ama işçi sınıfının bayrağının rengi bellidir ve tektir. 1 Mayıs alanlarında kitlelerin gücü, bayraklarının renk çeşnisi ve sayısıyla ters orantılı olarak somutlanır. 1 Mayıs'lar renklerle değil kitlelerle güzeldir. 1978'ın 1 Mayıs'ı da bu açıdan bakıldığında bazı olumsuzluklar taşımaktadır.

Solun bölünmüşlüğünün en çok yansıdığı kesim şüphesiz gençlik kesimidir. Türkiye solunda yer alan tüm güçlerin temsili olarak da olsa katıldığı 1 Mayıs 1978'de, 15'e yakın farklı çizgiye mensup gençlik örgütü, farklı sloganlar peşinde yürüdüler. Bu örgütlerin içinde işçi sınıfı hattını benimseyenler olduğu kadar küçük burjuva devrimciliğini, ilericiliğini temsil edenler de vardı. Ve bölünmüşlük sadece gençlik için söz konusu değildi. Sendikalarda ve çeşitli meslek kuruluşlarında yürüyenlerin attıkları sloganlar ve taşıdıkları dövizler, solun çeşitli kesimlerinin rozetiydi. Yaygınlaşmamasına rağmen gruplar arasında slogan yarışına kadar varan olumsuzluklar da gözlerden kaçmamış olsa gerektir.

Bu kompozisyon, halen geçerli politik görevleri bir kez daha anımsattı. İşçi sınıfı siyasal hareketinin birliği ve bu hareketin öncülüğünde anti-faşist, anti-emperyalist güçlerin güç ve eylem birliği çözüm bekleyen görevler olarak kendilerini yeniden duyurdular. Böylesi birliklerin, Türkiye solunda nitel bir sıçrama olacağı ve kitlelerin bu gün taşıdığı potansiyel gücü, aktif ve muazzam bir devrim ordusu haline dönüştüreceği anlaşıldı. Bu zor ama o ölçüde kaçınılmaz görevin üstesinden gelebilmek için, herkesin özveriyle çalışması gerektiği bir kez daha bilinçlere kazıldı.

Türkiye sosyalist hareketinin toparlanıp merkezileşmesi ve demokrasi cephesini yönlendirecek bir konuma ulaşması, gelecek 1 Mayıslara çeşitli çizgi ve grupların bir gövde gösterisi mantığı ile yaklaşmalarını engelleyecek, alanlara işçi sınıfının disiplinini egemen kılacaktır.

MAOCULUĞUN ÇİRKİN YÜZÜ :

1978 1 Mayıs'ına maocular alınmadılar. İşçi sınıfı sosyalist siyasi hareketinin bu konuda yıllardan beri sürdürdüğü çabalar geniş demokrat ke simler tarafından benimsendiği için maoculuk demokrasi saflarında kendisine hoşgörüyle bakacak bir geçit bulamadı. Yenilen pehlivanın güreşe doymadığı gibi maocular ve karşı devrimci parti TİKP, hazırlık çalışmalarında gösterdiği yırtınırcasına çabaların bir sonuç vermediğini görünce bu kez 1 Mayıs'ı «boykot» ettiklerini açıkladılar. Halkı da katılmamaya çağırdılar (!) Bu yarışta Tercüman gazetesi dahi Aydınlık gazetesiyle başedemeyeceğini bildiği için bir at başı geriden gitmek zorunda kaldı.

Maocular SDP tekkesi dışında yandaş bulamadılar. Bu onların hırçınlıklarının başlangıcı oldu. Partileşmemiş maocu gruplar çeşitli illerde 150-200 kişilik 1 Mayıs mitingleri (!) düzenlediler. Lakin Taksim meydanına dolan yüzbinler bu halk düşmanlarını da alabildiğine paniğe uğrattı.

1 Mayıs 1978, karşı devrimciler korosunun, 1 Mayıs'ı takibeden günlerde çıkardıkları feryatlara da bütün görkemiyle yansıdı. Ülkücüler, Maocular, «Atatürk»çüler, İslâmcılar bütün kudurganlıklarıyla eyleme saldırdılar. Atatürkün resimleri yokmuş, Türk bayrağı taşınmamış, bölücülük yapılmış ve MARKS-ENGELS'in resimleri taşınmış. Saldırılarının gerekçesini ve anti-komünizmin malzemesini buradan çıkarıyorlardı.

Ancak, işçilerin ve emekçilerin böylesi ucuz ve bayatlamış propagandalardan etkilenmediği açığa çıkmıştır. Hiç kimsenin bir başkasını zorla 1 Mayıs alanına sürüklemeye hakkı yoktur ve alana gelen yüzbinlerce işçi ve emekçi, gölgesinde yürüdüğü bayrağın değerini ve rengini bilmektedir. Zaten karşı devrim cephesindeki şaşkınlığın ve paniğin asıl sebebi de bu olmuştur. Proletarya enternasyonalizminin bayrağı ve işçi sınıfının yüce öğretmenlerinin resmi 1 Mayıs'ların ayrılmaz bir parçasıdır. O gün dünyanın dört bir yanında milyonlarca emekçi kendi bayrakları altında, MARKS - ENGELS - LENİN'in resimleriyle yürüdüler. Kimseye ne taşıyacaklarını sormadılar. Gerçi Pekin'de yürüyemedi işçiler ama 1 Mayıs KORKUSU, emperyalizmin bu sadık müttefiklerinin de sonunun yakın olduğunu ve ÇİN halkının Maocu despotizmi yerle bir edeceği günlerin uzak olmadığını gösteriyor.

Faşistlerin, gericilerin, demokratikleşme sürecinden «kirpi» misali komünizm kokusu alan hassas burunlu Feyzioğlu ve Bozbeyli gibi iki yüzlü politikacıların korkusunu anlamak mümkün olmuştur. Ancak bunların yanında, CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit'in 1 Mayıs 1978 karşısındaki tutumunu ve sözlerini değerlendirmekte yarar var.

Bülent Ecevit, maocuların ve gericilerin en çok saldırdıkları «TKP'ye Özgürlük» sloganına karşı çıkılamayacağını savunurken, kendisiyle, yıllardan beri savunageldiği burjuva demokrat görüşleriyle bir uyum içindeydi. Ecevit'in bu gibi sözleri, özellikle «hassas denge» hesaplarıyla en çok uğraştığı böylesi günlerde söyleyebilmiş olması Türkiye'deki demokratikleşme sürecinin vardığı boyutları ve bu süreci belirleyen güçlerin etkinliğini göstermesi bakımından önemlidir. Ancak Ecevit aynı konuşmasında İGD ve İKD gibi demokratik örgütlerin «gerçek yüzlerinin» açığa çıkmasından sözetmiş ve bu örgütlere üye olanları «uyarmış»tır. Yani Ecevit kısaca, TKP'ye özgürlük sloganı atılabilir ama bunu İGD ve İKD gibi örgütlerde üye olarak bulunan CHP'liler atmamalıdır. Ve son

durum karşısında da bu örgütlerdeki sosyal demokratlar anılan örgütlerden ayrılmalıdırlar!

Oysa «TKP'ye Özgürlük» sloganı bu gün Türkiye'de sadece TKP ve yandaşlarının sloganı değildir. Tüm diğer komünistler, yıllardan beri TKP üzerindeki yasağın kaldırılmasını savunmakta ve bu amaçla da 141-142.' ye karşı mücadele vermektedirler. Ve TKP'ye özgürlük verilmesi, sadece komünistlerin değil, tüm ilericilerin, demokratların da paylaştıkları bir görüştür. Bir gençlik örgütünün ya da kadın derneğinin bu sloganı atmasına, tutarlı bir demokratın karşı çıkmasının hiç bir haklı gerekçesi olamaz.

Ancak Ecevit'in böylesi konuşabilmesinin elverişli şartlarını bizzat yaratanların bunda oynadığı rolü ve işlediği günahları görmemek eksik bir değerlendirmeye götürür. Adı geçen örgütlerin ve İDD çizgisinin CHP'yi çarpık bir açıdan değerlendirmeleri ve yıllardır temel politika haline getirdikleri CHP takipçiliği, bu tür karşı çıkışlara oldukça bol malzeme sağlamış ve önünde sonunda demokratik harekete zarar vermiştir.

CHP Genel Başkanına bu tür sözleri söyleme ve komünizmi karalama cüreti veren yanlış tutum ve taktikler, dergimizin sayfalarında yıllar yılı değerlendirilmiş ve her defasında hayat tarafından doğrulanmıştır. Ecevit'in komünizme karşı takındığı tutum Türkiye komünist hareketini bağlamaz, sadece İDD ve yandaşlarını ilgilendirir. Komünist taktik ve çalışma yöntemlerinin eksik kavranışı ve komplocu bir tarzda uygulanmak istenmesi, İDD çizgisini bu noktaya, yani, kendi örgütünde CHP handikapıyla karşılaşma noktasına getirip bırakmıştır. Böylece, bilimsel komünizmin küçük burjuvaca sulandırmalara asla tahammülü olmadığı bir kere daha anlaşılmıştır. Ne ki, artık Türkiye'de hiç kimse, komünizmle TKP adını özdeş tutmuyor. İDD'cilerin açıkgözlülük siyaseti parsa toplayamıyor. Biliniyor ki, komünist olmak, Marksist-Leninist ve enternasyonalist olmak ilkesel ve ideolojik bir sorundur. Bunların özlerini boşaltarak ve genel geçerli sloganlarla komünizm değil ancak oportünizm yapılabilmektedir. Ve böyle olduğu içindir ki İDD'nin iflas eden politikası Türkiye komünist hareketinin iflası değildir ve komünistler tüm olumsuzlukları aşarak kendi yollarını açmaya devam edeceklerdir.

SONUÇ :

Olumlu ve olumsuz yanlarıyla 1 Mayıs 1978 sınıf mücadelemizin ileri bir adımı olmuştur. Kitleler her türden saldırıya ve provokasyona karşı mücadele azimlerini bir kere daha ortaya koymuşlar ve saflarından yılgınlığı kovmayı başarmışlardır. Ama bu noktada kalınmayacaktır ve daha yığınsal 1 Mayıs'lar kutlanacaktır. Fakat bunu başarabilmek, 1 Mayıs 1978'lerden çıkardığımız dersleri hayata geçirebilmemize bağlıdır. Bu aşamada demokrasi güçlerine önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. 1 Mayıs 1979'a hazırlanmak değil, o günü hazırlamak. Bu, çok yönlü bir mücadeledir ve kitlelerin hazırlanması da böyle mümkün olacaktır.

Yeni dönemde faşizme karşı mücadele güncelliğini koruyor. 1 Mayıs alanında kullanamadığı silahlarını başka alanlarda kullanabilmek için gerici ve karanlık güçler pusuda beklemektedirler. Özellikle Doğu'da tezgâhlanmak istenen oyunları yer yer su yüzüne vurmakta ve halk düşmanlarının hiç değilse kısa vadeli amaçlarını kanıtlamaktadır. Faşizme karşı olan tüm güçlerin güç ve eylem birliğinin sağlanması, faşizmi geriletmenin biricik yoludur. Faşizme karşı mücadeleyi uluslararası bağlantıları

içinde değerlendirmek ve bu mücadeleyi anti-emperyalist mücadele ile birleştirmek ülkemiz şartlarında geçerliliği olan bir stratejidir. Ve işçi sınıfı siyasi hareketinin önünde duran bir başka ertelenmez görev de, bu denli zor görevlerin üstesinden gelecek yönlendirici siyasi merkezi oluşturmak ve güçlendirmektir.

1 Mayıs 1979, onu kutlamaya hakkı olanların eseri olacaktır.

2 MAYIS 1978

- Elâzığ'da camilerden içme suyuna zehir atıldığı yolunda anons yapılması üzerine halk paniğe kapılarak sokağa döküldü, ancak olay çıkması önlendi.
- ATAŞ ortaklarından BP ve Mobil şirketlerinin ham pterol ithal etmemesi nedeniyle rafineride günlük üretim kapasitesi yüzde 100'den yüzde 40'a düştü.

3 MAYIS 1978

- Başbakan Ecevit ile Bulgaristan Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov arasındaki zirve görüşmeleri Varna'da başladı.
- Anadolu Ajansı Genel Kurul toplantısında, eski genel müdür Onuk ve eski yönetim kurulu üyelerinin Türk Parasının Kıymetini Koruma Yasasına aykırı hareketleri nedeniyle mahkemeye verilmeleri kararlaştırıldı.
- Ankara Valisinin Ülkü Ocaklarının kapatılması istemi mahkemece reddedildi.

4 MAYIS 1978

- İstanbul'da faşistlerin saldırısına uğrayan TÖB-DER Genel Başkanı Gazioğlu, «Bizi bu tür saldırılar tuttuğumuz yoldan döndüremez» dedi.
- Faşistler tarafından bir süre önce kurşunlanarak felç olan Doçent Server Tanilli, tedavi için Londra'ya gönderildi.

5 MAYIS 1978

- Türkiye ve Bulgaristan arasında tarım aletleri, şarapçılık alanlarında ve ayçiçeğinden margarin üretmek için ortaklaşa girişimde bulunulması kararlaştırıldı.
- Portekiz Bakanlar Kurulu, Uluslararası Para Fonu Heyeti ile yapılan anlaşmanın koşullarını kabul etti.
- Güney Afrika Birlikleri bir Angola sınır kentini işgal etti.

6 MAYIS 1978

- Koç, «Devletleştirme kararı ile ekonominin verimli çalışan sektörleri verimsiz hale sokulmamalı» dedi.

- Sabun fiyatlarına iki ay içinde beşinci kez zam yapıldı.
- SEKA Genel Müdürü görevden alındı.

7 MAYIS 1978

- Türk Lirasının değeri ortalama yüzde iki oranında düşürüldü.
- İçişleri Bakanı Özaydınlı, polis derneklerinin kapatılacağını söyledi.
- Güney Afrika'nın Angola'ya yaptığı saldırıda 600 kişinin öldüğü açıklandı.
- Sovyetler Birliği ile Federal Almanya arasında 25 yıllık ekonomik işbirliği anlaşması imzalandı.

8 MAYIS 1978

- Hacı Ömer Sabancı Holding, Transtürk Holding'in de aralarında bulunduğu pek çok büyük şirket Kurumlar Vergisi için zarar beyan etti.
- İran'ın Şiraz kentinde Şah aleyhtarı gösterilere devam ederken, polis çok sayıda öğrenciyi tutukladı.
- Pakistan'da «Müsavat» gazetesinin kapatılmasından sonra açlık grevine katılan 13 gazeteci ile gazete matbaasında çalışan işçiler hapis cezasına çarptırıldılar.

9 MAYIS 1978

- İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, Baro Yönetim Kurulunun, İhtisas Mahkemeleri kurulması girişimine karşı olduğunu belirtti.
- Kızıl Tugaylar örgütü tarafından 16 Mart tarihinde kaçırılan İtalya'nın eski başbakanlarından ve Hıristiyan Demokrat Parti Başkanı Aldo Moro öldürüldü.
- İDMMA gece öğrencilerine okuldan çıkarlarken komandolar tarafından açılan yaylım ateşi sonunda bir öğrenci öldü, 14 öğrenci ağır yaralandı.

10 MAYIS 1978

- Türkiye Barolar Birliği: «Hangi deyim kullanılırsa kullanılsın, siyasal mahkeme görünümünü yaratacak her türlü girişimlerden uzak kalınmalıdır.»
- Yabancı Bankalar Konsorsiyumu 1978 yılı içinde Türkiye'ye 500 milyon dolar nakit kredi açmayı kabul etti; ayrıca Türkiye'nin 2.5 milyar dolarlık dış borcu da ertelendi.
- Afganistan Devlet Başkanı Taraki hükümetinin BM ilkesine bağlı kalacağını, ulusal kurtuluş savaşlarını destekleyeceklerini ve devrimin korunması için, Afgan ordusunun güçlendirileceğini açıkladı.

11 MAYIS 1978

Fiyat Kontrol Komitesi aküye, yemeklik yağa, buzdolabına, elektrik süpürgesine ve çamaşır makinesine zam yapma kararı

aldı.

- Başbakan Ecevit'in, sendikaların toplu sözleşme görüşmelerinde sorumsuz davrandıkları yolundaki sözlerine karşı DİSK Genel Başkanı Baştürk, ücret artışlarının kısıtlanmasına, kontrollu sendikacılığa karşı çıkacaklarını söyledi.
- İran'da Şah'ın baskı rejimini düzenlenen kitlesel eylemler protesto etmek amacıyla ülkenin tüm büyük kentlerine yayıldı.

12 MAYIS 1978

- Batı Alman hükümeti, Türkiye'ye 100 milyon Marklık ek kredi vermeyi kabul etti.
- Ankara'da bir süre önce komandolar tarafından kurşunlanan CHP'li muhtar öldü.
- Çağdaş Hukukçular Derneği, İhtisas Mahkemelerinin kuruluşuna karşı olduğunu açıkladı.
- Ticaret Bakanı Köprülüler, gül çiçeği taban fiyatını 11 lira olarak açıkladı.

13 MAYIS 1978

- Elâzığ'da kimlikleri belirsiz kişilerin bir kahveye yaylım ateşi açmaları sonucu bir kişi öldü, 8 kişi yaralandı.
- DİSK Genel Başkanı Baştürk, «Asgari ücret her düzeyde ve her zaman vergi dışı olmalıdır. Toplu iş sözleşmesi ve yasalarla kazanılmış yan gelirler vergi dışı tutulmalıdır.» dedi.
- İstanbul Barosu ve Yazarlar Sendikası, POL-DER'in kapatılma girişimlerini eleştirerek, POL-DER'in polis müessesesinin onurunu koruyan bir kuruluş olduğunu söylediler.
- İran'da komünistlerin 26 yıldır ilk kez açıkça yaptığı gösterilerden sonra 9 komünist lider tutuklandı.

14 MAYIS 1978

- 28 Mayısta ATAŞ Rafinerisine devletçe el konmasının kararlaştırılması üzerine, yabancı petrol şirketleri Dışişleri Bakanlığı ve ABD Büyükelçiliği kanalıyla «Hükümetin böyle bir karardan vazgeçmesini» istediler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ise bu istemi geri çevirdi.
- TPAO ile toplu sözleşme nedeniyle anlaşmazlığa düşen PETROL-İŞ Sendikası, Batman ve ATAŞ Rafinerilerinde ve TPAO'ya bağlı diğer işyerlerinde greve gitmeye karar verdi.
- Zaire'nin güneyindeki Şaba bölgesinin önemli maden merkezi olan Kolvezi kenti, Katanga Ulusal Kurtuluş Cephesine bağlı gerillalar tarafından ele geçirildi.

15 MAYIS 1978

- Başbakan Ecevit, «Ambargo kalkmazsa Türkiye NATO içinde kalacaktır, ancak ittifaka olan katkısı azalacaktır.» dedi.
- Tahran'da halk, Şah'ın baskı rejimini protesto için greve başladı.

16 MAYIS 1978

- Başbakan Bülent Ecevit, Türkiye'nin savunma sistemini ABD'ye bağımlılıktan kurtaracağını NATO'ya katkısını azaltacağını ve silâh yapısını değiştireceğini açıkladı.
- Çalışma Bakanı Bahir Ersoy, «Türkiye'de sendikacılık, adeta bir ücret sendikacılığı durumuna dönüşmüş, toplu sözleşme görüşmelerinde, işçilerin ücretlerini arttırma kaygısından başka şey düşünülmez olmuştur» dedi.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin aldığı karara göre, işverenlere Disiplin Kurulu kararı olmaksızın işçi çıkarma olanağı verildi.

17 MAYIS 1978

- Petrol-İş Sendikasına kayıtlı 3 bin işçi TPAO'nun Batman Rafinerisinde, 2 bin işçi de Malatya'daki akaryakıt istasyonlarında greve başladı.
- Komandolar yurdun çeşitli yerlerinde eylemlerini sürdürerek yaralama ve patlama olaylarına neden oldular.
- Ankara Barosu, İhtisas Mahkemelerinin kurulmasına karşı çıkarak, böyle bir uygulamanın DGM'lerin yeniden kurulması anlamında olduğunu belirtti.

18 MAYIS 1978

- ABD, Fransa, Belçika, Fas ve Çin Halk Cumhuriyeti, Zaire hükümetini desteklediklerini açıkladılar.

19 MAYIS 1978

- Fransa hükümeti, Zaire'ye paraşütçü birlikleri gönderdi.

20 MAYIS 1978

- DİSK Genel Sekreteri Işıklar, «Hükümetin işçi ve emekçi sınıfların taleplerini sınırlandırma yanılgısına düşmeyeceğini, bindiği dalı kesmeyeceğini umuyor ve üzerine basarak belirliyoruz.» dedi.
- Peru hükümeti, ülkenin tümünde olağanüstü durum ilân ederek, anayasal bütün hakları askıya aldı.
- Sovyetler Birliği resmî haber ajansı TASS, Batılı ülkelerin Zaire'ye askerî ve ekonomik çıkarlarını korumak için müdahale ettiklerini belirtti.

21 MAYIS 1978

- Ecevit hükümetinin, dört yıldan fazla süre için bankaya yatırılan paralara tanıdığı faiz serbestisi, Türkiye Bankalar Birliği tarafından yasalara aykırı olarak donduruldu.
- 67 ilin valisi, Başbakan Ecevit başkanlığında Ankara'da toplandı. Ecevit, valilerin sorumluluklarını sonuna dek kullanmalarını istedi.
- POL-DER Genel Kurulunda, derneğin kapatılma girişimleri kınandı.

Karaib Bölgesi ve Latinamerika Ülkeleri Komünist Partileri Konferansı Deklerasyonu-II

Bir bölümünü 51. sayımızda yayınladığımız, Latinamerika ve Karaib Bölgesi Komünist Partileri 1975 Havana Konferansı ortak deklerasyonunun ikinci ve son bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz.

V

Latinamerika'daki değişmeler toplumsal ilerlemenin ve çağımızda yaşanan kapitalizmden sosyalizme devrimci geçiş sürecinin bir parçasını oluşturmaktadır. Bu değişiklikler, yeni uluslararası durumun diğer faktörleriyle de sıkı bir bağlantı içindedir. Ve yine bu değişmeler sosyalizmin gelişen gücü, emperyalizmin gerilemesi, soğuk savaşın politik olarak yenilmesi ve iki sistem arasında sürekli olarak yükselen mücadele ile açıklanabilir.

Soğuk savaş politikası Yanki emperyalizminin Latinamerika'daki açık mühale politikasını haklı çıkarmaya hizmet ediyordu. Bunun en belirgin örneği ABD'nin Dominik Cumhuriyeti'ne müdahalesiydi. Gerginlik ortamının etkinliği giderek azaldıkça emperyalizmin eski demagojileri daha iyi anlaşılıyor. Emperyalizmin geri çekilmesi her şeyden önce uluslararası güç ilişkilerindeki değişmeye bağlıdır. Başını SSCB'nin çektiği sosyalist sistemin ve Sovyetler Birliğinin güçlenmesi, gerginliğin gelecekte azaltılması ve geri dönülmez kılınmasının kesin ve belirleyici faktörüdür. Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin politik etkinliği kadar, onların ekonomik ve askerî güçleri de, planlı ve kararlı bir barış siyasetinin hizmetindedir.

1945 yılında faşizmin yenilmesinden sonra Vietnam Halkının tarihinde en önemli olay olan Yanki emperyalizmine karşı kazanılmış zafer, dünyadaki yeni güç ilişkilerinin durumunu apaçık gösteriyor. Vietnamı gerçek bir ulusal bağımsızlığa götüren ve vatanlarının barışçıl biçimde yeniden birleşmesinin yolunu açan bu zafer, bütün dünya halkları tarafından derin bir hayranlıkla karşılandı. Bu zafer her şeyden önce 30 yıl süren savaş boyunca Vietnam Emekçi Partisi tarafından —ki bunu ölmez başkan Ho Chi Minh örgütlemiş ve yönetmiştir— cesur ve akıllıca yönetilen Vietnam Halkının büyüklüğünü ve kahramanlığını göstermektedir.

Vietnam halkının zaferi, bu denli oluşunun yanında askerî, politik ve diplomatik mücadelenin birleştirilmesini belgelemesi bakımından da önem taşır. Ve o zafer, çağımızda uluslararası birlik ve dayanışmanın, sosyalist sistemin yardımlarının belirleyici

rolünün en açık bir isbatıdır. ABD emperyalizmi, Laos'da, Kamboçya'da ve özellikle Vietnam'da tarihinin en küçültücü, en ağır yenilgisine uğradı. Onun bu yenilgisi, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerine, halkların, demokrasi, ilerleme ve dünya barışı için verdikleri mücadelelere daha elverişli olanaklar sundu.

Portekiz sömürge sisteminin bunalımı, boyunduruk altındaki halkların kahramanca direnişi ve bundan daha geri olmıyan Portekiz işçi sınıfının ve halkının mücadelesi, tüm savaş güçlerinin mücadelesi, faşist diktatörlüğün yıkılması sonucunu doğurdu. Bu, aynı zamanda tüm dünyada, halkın verdiği demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesi için bugünkü güç ilişkilerinin yeni ve elverişli olanaklar sunduğunun bir başka ifadesidir.

25 Nisan 1974'de Portekiz İşçi sınıfı ve onun Leninist Partisi, mücadelenin ön safındaki yerini alarak Portekiz halkının uzun yıllar süren mücadelesinin zafere ulaşmasını sağladı. Dünya emperyalizminin koruyucu kanatları altındaki eski faşist diktatörlük engeli, halkın örgütlülüğü ve savaş güçlerinin eylem birliği temeli üzerinde Portekiz'in sosyalizme ilerlemesinin elverişli şartlarını yarattı. Yeni Portekiz'le dayanışma tüm dünya demokratik ve devrimci güçlerinin başta gelen görevidir.

Hemen aynı zamanda Atina'daki faşist diktatörlüğün yıkılışı da Yunan halkının mücadelesiyle mümkün oldu. NATO'nun Kıbrıs'ın bağımsızlığına karşı giriştiği sabotajlar bu yıkılışı kolaylaştırdı.

Emperyalizm adım adım geriletiliyor. Lâkin o, hegemonyacı emellerinden hiçbir zaman vazgeçmedi ve hiç bir zaman da vazgeçmiyecek. Uluslararası gerginliğin azalmasının önünde daha uzun ve çetin yollar bulunmaktadır. Sadece Sovyetler Birliğinin ve sosyalist ülkelerin barış içinde bir arada yaşama politikası değil, tüm dünya halklarının ortak mücadelesi ve barış güçlerinin somut sonuçlar doğuran çabaları ve tepkileri emperyalizmin saldırganlığını engelliyor. Bu mücadele en geniş anlamda ideolojik olarak da sürdürülüyor ve gelecekte de sürdürülecektir. Çünkü saldırgan kuşatma silâhlanma çabalarını koruyor. Emperyalistler bütün araçlarla halkların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini başarısızlığa uğratmayı ve başka ülkelerin içişlerine müdahale etmeyi deniyorlar. Onlar Birleşik Devletlere dayanarak ve onun resmî politikası doğrultusunda, Sovyetler Birliği'ne karşı provokatif bir politika sürdürüyorlar.

Konferans, ABD emperyalizmiyle flört eden ve onun varlığını Avrupa ve Asya'da savunan Çin Komünist Partisi önderlerinin dış politikasını kesin bir değerlendirmeden geçirdi. Çin liderleri NATO'yu savunuyorlar Batı Alman emperyalizminin intikamcılığını haklı buluyorlar. Çin yöneticileri aynı karanlık öfkeyle ve uluslararası gericiliğin baş sözcülerinin ağzıyla SSCB'ye saldırıyor ve ona iftira ediyorlar. Çin'in siyasî önderleri tüm dünyada burjuvazinin saldırgan militarizmini SSCB'ye karşı kışkırtıyor ve kahraman Sovyet halkına karşı soğuk savaşın anlamsız politikasını sürdürüyorlar. Çin liderlerinin bu politikası Latinamerika'da Şili askerî cuntasıyla politik dayanışma içinde faşist despotluğun katlettiği binlerce komünist, sosyalist ve yurtseverin kanlarıyla ve onulmaz biçimde ifadesini buluyor. Çin liderleri bu doğrultuda heryerde başını kof bir radikalizmin çektiği, solu bölen, komünist partilere hücum eden, ilerici gelişmeyi baltalayan ve devrimci hareketin bağrında düşmana ajanlık yapan, bu uğurda her türlü çabayı gösteren sahte devrimci gurupları koruyor.

İhanet güçlerinin bu politikasına karşı dünya devrimci sürecinin geleneklerine bağlılık ve bu güçlerin bir-

liği için mücadele Latinamerika komünist partilerinin görevidir.

Emperyalizmin askerî ve politik yenilgisine şimdi, tüm sistemini etkisi altına alan ve gücünü tehdit eden derin bir ekonomik kriz eşlik ediyor. Birleşik Devletlerde, Batı Avrupada ve Japonya'da milyonlarca işsiz insan var. ABD emperyalistleri, ekonomik krizin gerçek boyutlarını Vietnam savaşının finansmanıyla atlatmayı denediler. Fakat bu yol umulmadık sonuçlara götürdü. Ekonomik durgunluğu ve enflasyonu bağrında taşıyan kriz, gittikçe keskinleşti ve emperyalizmin manevra alanlarını küçülttü. Avrupa para sistemi «Avrupa Doları» dalgalandığında ABD finans politikası doların etkisini koruma yolları arıyor. Azgelişmiş ülkeleri, hammaddelerini ucuza satmaya zorluyor. Kendisi tarafından belirlenen endüstri malları fiyatlarını yüksek tutarak mevcut ticaret ilişkilerini muhafaza etmek zorunda kalıyor.

Emperyalistler, petrol üreten azgelişmiş ülkeleri, bu önemli yakıtın fiyatını yükseltmekle uluslararası ekonomide düzensizliğe yol açmakla suçluyor. Bu ise, emperyalizmin, krizinin temellerini örtbas etmek için yürüttüğü kampanyanın bir parçasını oluşturuyor.

Petrol üreten ülkeler, petrol fiyatlarını kendilerinin tesbit etmeleri hakkını savunarak, endüstride gelişmiş kapitalist ülkelerle aralarındaki eşitsiz ilişkileri, ürünlerinin ve hammaddelerinin satışındaki koordinasyonu gerçekleştirme çabaları izledi. Bu, onların uluslararası pazarda bir güç olmaları anlamına geliyordu ki, bu güç endüstri ürünlerinin fiyatlarını onların yararına belirleme olanağını veriyordu.

Kapitalizmin durumu ve bir kaç önemli Batı Avrupa ülkesiyle Japonya'da dış ödemeler blançosunun verdiği ciddî açıklar petrol fiyatlarının dünya pazarlarındaki yükselişinin sonuçlarıdır.

Endüstri malları ve yakıt fiyatları yükselince, Latinamerika gibi azgelişmiş ülkelerin asli kazançlarını sağladıkları ürünlerin ve hammaddelerin fiyatları da düşmüş oluyordu. Lakin kapitalist dünya ekonomisi ve üretim sistemi kendi zıtlıklarını da bağrında taşımaktadır. Bu zıtlıklar, İkinci Dünya savaşı sonrasında ve soğuk savaş politikası döneminde devlet bütçesindeki açıkların silâhlanma yarışı ve savaş maceralarıyla örtülmek istenmesine rağmen keskinleşti.

Sosyalist Küba adına Fidel Castro çok doğru bir politika önerdi: Petrol üreten ülkeler, yüksek miktarlara ulaşan paralarını emperyalist ülkelere yatırmamalı, aksine kendi ekonomilerine yatırmalıydı. Ayrıca bu fonlar gelişmemiş ülkelere, ödeme blançoları sorunlarını çözmek ve ekonomik gelişmelerine katkıda bulunmak üzere kredi olarak aktarılmalıydı.

Eğer petrol üreten ülkeler dünyanın azgelişmiş öteki ülkeleriyle dayanışma içinde olmayı arzu ediyorlarsa, petrol üretmiyen azgelişmiş ülkelerle kesin ekonomik dayanışmalarını açıklamak zorundadırlar. Çünkü onların durumu, zorunlu endüstri malları ve yakıt fiyatlarının yüksekliğinden ve kendi ihraç mallarının fiyatlarındaki düşme yüzünden daha kritik ve tehlikelidir. Onlar böylece dünya ekonomik krizinin yükünü yükleniyorlar. Bu sorunlar çok ciddî ve derin ekonomik analizler yapmayı, makul ve haklı çözümler aramayı zorunlu kılıyor. Petrol üreten bir kaç ülkenin bencil tutumları, parasal olanaklarını emperyalist ekonomiye sunmaları ve savurganlıkları ve sömürülen tüm halkların dayanışmaları konusunda çıkardıkları zorluklar emperyalistlerin bölücü manevralarını kolaylaştırıyor.

Halklar ABD emperyalizminin saldırgan kesiminin ne gibi emelleri ol-

duğunu çözümlüyor, yargılıyor ve reddediyorlar. Çünkü emperyalizm fiyatlar üzerinde ısrarla duruyor ve petrol üreten ülkeleri militarist saldırılarla tehdit ediyor. Birleşik Devletler Başkanı Dünya kamuoyu tarafından bizzat değerlendirilen Detroit deki konuşmasında, büyük emperyalist güçlerin yoksul ülkelerin hammadde kaynakları üzerindeki tasarruf haklarını ordularıyla güvence altına aldığını hatırlatıyordu. Ancak o günler geride kaldı. Bugün geri kalmış ülkelerin kesin tutumları doğal zenginlikleri, tarım üretimini ve madenleri emperyalist krizler karşısında korumayı mümkün kılıyor.

Monopollerin, sonuçlarını geri kalmış ülkeler üzerine yıkmaya çalıştığı kapitalizmin genel krizinin derinleşmesi ABD emperyalizmini, ekonomik nüfuz alanlarında yeni ve ince metodlara yöneltiyor. O, Şili'ye karşı uyguladığı yöntemlerle herşeyden önce Latinamerika'da düştüğü politik çözümsüzlüğün güç sorunlarını çözmeyi deniyor. Ancak buna bağlı olarak direnmeyi de güçlendiriyor ve kıta halklarının bağımsızlık mücadelelerinin gelişmesi için daha elverişli şartlar oluşturuyor.

ABD hükümeti 1976 yılı için ve bağımsızlığının 200. yıldönümüne ilişkin büyük tantanalar hazırlıyor. «76 Ruhu» üzerine kurulu yalan propagandasında Porto-Riko halkına yapılan zulümlerden, Latinamerika ülkelerindeki sayısız Yanki-«Marines» işgalinden sözedilmiyor. 1950'ler Havanasındaki Jose Martis rejiminin alçaklıklarından, bu ve benzeri rezil davranışlardan söz yok. Meksika bölgesinin yağması konusunda da susuluyor. ABD'deki milyonlarca Chicanolu, Latinamerika'dan göçeden öteki milyonlarca insan ve 25 milyon Porto-Rikolu aynı zulüm çemberinin içinde yaşıyor. Burjuva devriminden 100 yıl sonra Lincoln'ün ölümünün ardında rezilce bir soykırımdan geçirilen 23 milyon zenci unutulmamalıdır.

ABD'nin 200. yıldönümünde Latinamerika halkı, düşmanları aynı kapitalist metropol olan ABD işçi sınıfıyla ve halkıyla dayanışmasını güçlendiriyor. Halklarımız, anti-emperyalist mücadelelerinde Kuzey Amerika'nın ilerici halkının değeri çok yüksek olan yardımlarını takdir etmektedirler. Tekellerin zenginlikleri, bu ülkenin çalışan kitlesinin emeğinin sömürülmesi üzerinde astronomik rakamlara ulaşıyor. Halkımızı sömürmekte olan yanki emperyalizmi, ABD halkını da baskı altında tutuyor, maceracı girişimleri için yem olarak kullanıyor.

VI

Latinamerikanın bugün içinde yaşadığı tarihi dönem, halklarımızı ikinci ve kesin bağımsızlığın kazanılmasına götürecek olan meydan muharebesini gerekli kılıyor. Latinamerika-nın bağımsızlığı, halklarının hedefi ve kahramanlarımızın amaçları artık 19. yüzyıldaki gibi basitçe kavranmıyor. O hedefler bildiğimiz gibi geride kalmıştır. Biz, bugün, insanlığın büyük bir bölümünün sosyalizmi inşaya koyulduğu, Sovyetler Birliğinin komünist topluma yaklaştığı tarihi bir durumda bulunuyoruz. Kapitalist sistem derin bir sosyo-ekonomik krizle karşı karşıya görünüyor. Empreyalizm adamakıllı köşeye sıkıştırılmış bir canavar gibi elinden kaçırdığı kolonileri ve bağımlı ülkeler üzerindeki egemenliğini neokolonyalist ilişkiler şeklinde yeniden elde etmeye çalışıyor. Bu ülkeler emperyalizmin krizinin ertelenmesi ve hafifletilmesi için elverişli birer alan olarak görülmektedirler.

Latinamerika'nın işçileri, köylüleri ve tüm emekçileri, ülkelerindeki işsizliği, yoksulluğu, düşük ücreti, cahilliği ve genel toplumsal fakirliği ve sosyal eşitsizliği, sadece yabancı sömürüyü yoketmekle aşamazlar. Bu so-

runlar ancak büyük toprak sahiplerinin ve burjuvazinin sömürüsü ortadan kaldırılırsa çözüm bulabilir. Yoksa, mevcut koşullar altında bu ülkeler, kapitalist dünya pazarı için vazgeçilmez olan ürünlerine dayanarak büyük emperyalist konzernlerle (kaynaşmış ticarî ve sınaî işletmeler) rekabete kalkmaları sömürünün daha derinleştirilmesi olur.

Sovyetler Birliği ve Küba, güçleri coğrafi konumları ekonomik abluka teknik ilerlemelerinin engellenmesi girişimleri karşısındaki farklı durumlarına rağmen ekonomik gelişme konusunda önemli bir örnek oluşturuyorlar. Yarım yüzyılı aşkın bir zamandan beri sosyalizm hep bu tür yöntemlerle boğulmak istendi. Emperyalizm bugün hâlâ devrimci Küba'yı bu yolla haddini bildirmeyi umuyor. Kapitalist yolda yürüyen hiç bir Asya, yada Afrika ve Latinamerika ülkesi, sosyo-ekonomik gelişmesinde başarıya ulaşamadı.

Eğer halkın çoğunluğu, işçiler, şehirlerdeki emekçiler, köylerdeki çiftçiler kesin olarak katılmazlarsa, gericiliği, işsizliği, yoksulluğu, cahilliği, ağırlaşan sorunları ortadan kaldırmak, ekonomik gelişme için gerekli olan hızlı tempoyu tutturmak mümkün olmaz. Ve halkımız —Küba örneğinin gösterdiği gibi— köydeki ve şehirdeki emekçiler, aydınlar ve uzmanlar kendi devrimlerinden emin oldukları sürece derin değişiklikler yaratabilir.

Biz komünistler, sosyalizmin bizim ülkemiz için kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunda, Latinamerika'nın gelişme temposunun hızını güvence altına almada tek sistem olduğu görüşünde birleşiyoruz. Küba, tüm kardeş halklarına, günümüz Amerika kıtası şartlarında sosyalizmin kurulabileceğini açıkça gösterdi. Biz onun başarılarını ve kazanımlarını görüyoruz. Sosyalizm bizim geri alınamıyacak biricik hedefimizdir.

Biz komünistler tüm Latinamerika ülkelerinde sosyalizmin ancak, sıkı bir mücadele ve köklü dönüşümler dönemiyle, sosyalizmi amaç edinmiş olan herkesin kararlı ve ideolojik mücadelesiyle ve emekçilerin doğrudan deneyimleriyle gerçekleşeceğinin farkındayız. Ancak böylece emperyalizmin ve oligarşinin hükümetten ve komünikasyonlardan kovulması, halk güçlerinin ideolojik defarmasyonu ve kültürel uyutulmuşluğu aşılabilir. Bunun içindir ki, emperyalizmle bütünleşen sınıf temsilcilerinin ve devletin gücünü parçalamadıkça Latinamerika halkının gerçek bir ilerleme göstermesi mümkün olmayacaktır. ABD emperyalizminin boyunduruğundan kurtulmadıkça ve ülkelerimizdeki mültinasyonal konzernlerin egemenliğini koruyan emperyalizme karşı mücadeleye sıkıca bağlıdır.

Genel baş düşmanımız ABD emperyalizmi olduğu için, Latinamerika devrimini bir devrim olarak kavrayan, sosyalizmi son amaç olarak gören herkes açısından strateji ve taktik, anti-emperyalist olabilir. Biz komünistler bu yüzden Latinamerikanın diğer toplumsal güçlerinin durumunu, başdüşmana karşı takındıkları tutumlarından hareket ederek değerlendiriyoruz. Biz komünistler aynı zamanda, demokratik haklarımızı ve ülkelerimizde yeni bir toplum kurmak için verdiğimiz mücadeleyi engellemezlerse ve eğer onlar bizim doğal haklarımızı koruyarak ekonomimiz üzerindeki egemenliklerini gün geçtikçe artıran mültinasyonal konzernlere karşı çıkarlarsa Latinamerika hükümetlerini desteklemeye hazırız.

Gerçi ulusal ekonominin savunulmasından yana olan güçler her zaman bir anti-emperyalist politika gütmemektedirler. Bazı durumlarda mevcut sosyo-ekonomik düzeni değiştirmekten yana olmıyan ve hükümetleri de zamanımızın sorunlarına ilerici bir konumla yaklaşmaları için zorlamaya

evet demiyen burjuva milliyetçiliği söz konusudur. Milliyetçilik, eğer emekçi halk güçleri kesin olarak mücadeleyi yönlendiriyorsa ve eğer ulusal hareket ile emperyalizm arasındaki çelişkiler keskinleşirse devrimci ve anti-emperyalist bir noktaya ulaşabilir.

İçinde, doğal zenginliklerin savunulmasını ve mültinasyonal ekonomik teşebbüslerden kurtulmayı barındıran değişiklik programlarına sadık hükümetler de vardır. Bu hükümetlerin, emperyalizmin gasbettiği zenginliklerin millileştirilmesini başlattığı ve ulusal ekonominin gelişme programını kabul ettiği yerlerde komünistler, Peru'da olduğu gibi, bu girişimleri kesin olarak ve bağlılıkla destekleyebilirler. Komünistlerin toplumsal gelişme kavramı farklı olmasına rağmen onlar bu desteği esirgemezler. Bu durum, geleceğin sorunlarını ortaklaşa çözmeye de bir engel değildir. Kesin olarak Latinamerika'nın bağımsızlığına ulaştıran anti-emperyalist mücadele mümkündür ve bu mücadele en geniş toplumsal güçlerin birliğini talep eder. Burada işçi sınıfı önder rol oynar. Emekçi köylüler doğal bağlaşıklardırlar. Bunlar, köklü değişiklikler talep eden sınıflardır.

Latinamerika emperyalizme bağımlı ve onun egemenliği altında olmasına rağmen, kapitalist gelişme ve sosyal yapı tek tek ülkelerde anlamlı özellikler gösterir.

Göze çarpan belirgin özellik şehirlerde ve kırlarda işçi sınıfının gelişmesidir. Ücretli işçi sayısı kıtada 50 milyona kadar yükselmiş bulunmaktadır. Bu, meslek sahibi halkın %60 ından daha fazlasını ifade eder. Bu ücretli işçilerin yaklaşık olarak yarısı tarım işçisidir. Bu arada işçi sınıfının yapısı da değişti. Büyük işletmelerdeki merkezileşme artıyor. Bütün bu gelişmeler, proletaryanın rolünü, üretken bir sosyo-politik güç olarak önemini anlatıyor.

İşçi sınıfı aynı zamanda organizasyonunu geliştiriyor. O, durumu gereği Latinamerika ülkelerinde belirleyici politik güç olarak kendini gösteriyor. Proletarya, diğer demokratik ve anti-emperyalist güçlerin birliğinin asli unsuru olma yolunda ilerliyor.

Geçerli ulusal kurtuluş ve ekonomik bağımsızlık mücadelesi kapitalist sömürüye karşı ve herşeyden önce iç ve dış tekelcilere ve büyük toprak sahiplerine karşı keskin bir sınıf mücadelesi olarak yürüyor. Kapitalizmin boyunduruğu altında işçi sınıfının sömürülme ölçüsü büyüyor. Çoğu Latinamerika bölgesinde en düşük ücretler ödeniyor. İşçi sınıfının ulusal gelirden aldığı pay sürekli olarak azalıyor. Enflasyon ve devamlı artan hayat pahalılığı sonucu gerçek ücretler düşüyor.

İşçi sınıfı hareketi ve onun kahramanca mücadelesi, Latinamerika devrimci hareketinin dayanışma ilkelerinin, emperyalizme karşı mücadelenin ve ulusal kurtuluş devriminin, demokrasi ve sosyalizm için verilen mücadelenin sağlam güvencesini oluşturuyor, deneylerini zenginleştiriyor.

Kapitalist gelişme baştan beri rezerv ordusunu büyütüyordu. Topraklarını kaybeden ve kıtanın büyük şehirlerine göçeden milyonlarca işsiz ve topraksız köylüyü kapitalizm bir araya getiriyor. Tarım işçileri, topraksız köylüler, yarı proleterler, küçük mülk sahipleri, yarıcılar ve yoksullaşmakta olan çiftçiler muazzam bir grup oluşturuyorlar. Onlar toprak sahipliği ilişkilerinin yeniden gözden geçirilmesini ve ülkemizdeki ekonomik ve politik yaşamın değişmesini istiyorlar. Altında yaşadıkları sömürü ve yokluk sınıf mücadelesinin, çok yönlü kurtuluş mücadelesinin sebebini oluşturmaktadır.

Ekonominin düşük verimliliği ve yetersiz endüstriyel gelişme, kır halkının kitleler halinde şehre göçü sayesinde, serbest kalan yeni iş güçlerinin

organizasyonunu engelliyor. Bu, belli bir işi olmayan, konutu ve yaşama araçları bulunmayan sosyal tabakaların ortaya çıkmasına yol açıyor. Bu halk gurupları, birçok ülkede olağanüstü bir hızla artmakta büyük kentlerin varoşlarında sefil bir hayat sürdürmektedirler. «Favelas» ve «Callampas» gibi kentlerde, yoksul kenar mahallelerinde bu insanların sosyal dramı kapitalizmin sömürü ve baskıcı karakterini açıkça gösteriyor.

Bu kitlelerin büyük bir bölümü, küçük burjuvazinin demagojilerden ve gerici unsurların etkisinden ancak işçi sınıfının önderliği sayesinde kurtulabilirler. Bu kitlelere, sadece kendi çekilmez sorunlarının çözümü değil, aynı zamanda anti-emperyalist ve devrimci mücadeleye katılmaları bir hedef olarak gösterilebilir.

Latinamerika ekonomisi geniş bir orta tabaka oluşturdu. Bunlar sadece küçük esnaf ve küçük satıcılardan ibaret değiller. Sanayi işçilerinin bir bölümü de bunlardandır. Sosyal stabilite bu tabakayı, öğrenci, entellektüel ve teknik eleman kesimleri gibi politik hareket özendirir. Bazı durumlarda onlar komünistlerin yanında demokratik ve anti-emperyalist harekete katılırlar. Ya da küçük burjuva radikal guruplar oluştururlar. Bir başka durumda da bu kesimler CIA'nın güdümünde ve oligarşi tarafından vurucu güç olarak kullanılan gerici grupları oluştururlar. Örneğin: Şili'de bunlar faşist hükümet darbesi sırasında önemli bir rol oynadılar. Ve bu gerçekler, orta tabakaların proletar bakış açısına kazanılmaları için inatçı bir mücadele verilmesinin gerekliliğinin altını çizerler. Latinamerika genelinde bu guruplara düşen rol her zaman hesaba katılmalıdır.

Bugün Latinamerika'da emperyalizme karşı koyan ve gerçek ulusal kurtuluş programlarını benimsemiş olan hükümetler örneği, anti-emperyalist kurtuluş mücadelesinin, emperyalizme karşı direnme temelinde tüm ilerici güçlerin birliğini gözardı etmiyen ve hareketi geniş sosyal tabakalara dayandırabilenlerin başarılı olacağını gösteriyor.

Latinamerika'nın ekonomik gelişim süreci emperyalizmle sıkı bağımlılık ilişkileri olan, emperyalizmin egemenliği mekanizmasını fiilen kendi ülkesinde temsil eden yerli burjuvazinin büyük bir bölümünün varlığını ihtiva eder. Bu fiili uzantı olma konumunu vaktiyle Küba'da şeker endüstrisi ve ithalât burjuvazisi taşımaktaydı ve bu günümüzde Meksika, Arjantin, Kolombia ve Brezilya burjuvazisi için de geçerliliğini korumaktadır. Emperyalizmin tekel olarak donattığı bu burjuvazinin kendi ülkelerindeki ekonomik egemenlikleri emperyalist tekeller sayesinde mümkün olmaktadır. Ulusallığını kaybetmiş olan bu burjuvazi, bağımlılığı savunur ve anti-emperyalist gelişmeye karşı koyar. Sorunların alışılmış ekonomik yapı çerçevesinde çözülmesinden yanadır. Bu burjuva kesim, hükümetlerin emperyalizmle olan bağları kırma girişimlerini engellemeye çalışır. Bu kesimin bir kaç ileri gelen temsilcisi de büyük latifundistlerle (büyük toprak sahipleri) bütünleşmiştir. Böylece o, işçi sınıfının, köylülüğün ve orta tabakaların birliğine karşı, kendi iç pazarını geliştirme ve ulusal ilerlemeden yana burjuva kesimlere karşı pre-emperyalist yerli bir oligarşi yaratmak ister.

Bu tarihi gerçek emperyalizmle zıtlaşma temeli üzerinde, Latinamerika burjuvazisi içinde, emperyalizme karşı proletaryanın, köylülüğün ve halkın kapitalist olmayan öteki kesimlerinin, ekonomik bağımsızlık ve anti-emperyalist mücadeleye evet diyen tüm güçlerin arasında yer alan bir kesimin varlığını yaratır. Bu burjuva kesim demokratik ve anti-emperyalist hareketin birliği içinde yer alır.

Komünist partiler ve Latinamreika-

da emperyalizme karşı mücadele eden tüm güçler bu olanağa büyük önem verirler. Onlar, saldırgan burjuvazinin farklı bir güç olduğuna ve farklı ülkelerde, değişik derecelerdeki etkisine dikkat ederler. Bu kesim, geniş mücadele cephesinin tamamlayıcı bir unsurunu oluşturur.

Ancak bu burjuva kesimin anti-emperyalist mücadeleye katılmaktaki tereddütlerini de görmek hata olur. Latinamerika'da burjuvazi öncü bir rol oynama şansını çoktan yitirmiştir. Bu rol proletaryaya özgüdür. Burjuvazi yeni bağımsızlık mücadelesini sonuna kadar götüremez. Bu kesimi, onun temsilcilerini ve organizasyonunu anti-emperyalist ve anti-oligarşik mücadelenin geniş cephesine çekmek çok önemlidir. Ama bu hiç bir zaman işçi sınıfı, emekçi köylülük ve orta tabakaların vazgeçilmez bağlaşıklığının, işçi sınıfının bağımsız siyasetinin aleyhine elde edilemez.

Son yıllarda, oligarşi ve emperyalizm tarafından sömürülen belli başlı toplumsal güçlerde önemli ideolojik, politik ve sosyal değişiklikler oldu. Bu ilerleme güçlerinde ve devrimci potansiyelde de değişmeleri beraberinde getirdi.

Bu tür değişiklikler bir kaç Latinamerika ülkesinin mücadele güçlerinde tesbit edildi. Peru'da yüksek rütbeli subayların önderliğinde savaş güçlerinin gelişen mücadelesi, Panama'da, ulusal güçler önderliğinde başlayan ve derinleşen hareket, devrimci içerik ve köklere sahip olması kadar, kapitalist baskı sistemine ve onun keskinleşen krizine karşı yurtsever güçlerin bilincindeki muazzam gelişmeleri gösterdi.

Şimdi emperyalizme ve iç baskılara karşı egemenliğin ve toprak bütünlüğünün sağlanması durumunda yerli ve yabancı saldırı güçleriyle mücadelenin bittiği söylenemez. ABD'nin Latinamerika'daki birliklerini harekete geçirmesi mümkündür ama artık bu da 10 yıl önce Dominik Cumhuriyetinde olduğu gibi sonuç vermiyecektir. ABD'nin ve OAS'ın işi bundan böyle kolay olmayacaktır. Dominik saldırısı, ordunun anayasaya bağlı kesimlerinin kahramanlığı sayesinde geri püskürtülmüştü.

Savaş güçleri arasında da karmaşık süreçler cereyan ediyor. Emperyalizm bütün araçlardan yararlanarak ordu içindeki aktivitesini güçlendiriyor. O gerici unsurlardan yararlanmayı ve halktan gelen subayları elde etme yollarını deniyor. Onlara ve şehir halkına hızlı bir yükselmenin illizyonu aşılanıyor. İlerleyen halk güçlerinin mücadelesine karşı emperyalizm gerici veya faşist diktatörlüklerden medet umuyor.

Kavga güçleri arasındaki görüş ayrılıkları ordunun kışladan çıkma ve toplumsal egemenliği belirleme cesaretini de artırıyor. Bir çok asker ellerini, kardeşlerinin, işçilerin ve köylülerin kanlarıyla lekelemeye zorlandı. Kendi ülkelerini savunmaları için silâh kullanma sanatını öğrenen bu askerler işkence uşağı haline getirildiler. Ancak bugün eğitilmiş pekçok subay, oligarşinin politik gücünün yurtsever amaçlara ihanetini görüyor ve onların imtiyazlı durumlarının savunulmasında akıl ve adalet olmadığını daha iyi anlıyorlar.

Onlar, kendilerine kışlalarda gericiler tarafından verilen anti-komünist eğitim karşısında gerçek yaşamı kavrıyorlar, aldatıldıklarını, anti-komünizmin pratiğinin ve ideolojisinin iflâsını görüyorlar.

Hıristiyanlar, özel olarak da katolikler, aşağılık papazlar sınıfının başlıca önderleri halkın ulusal ve sosyal ilerleme mücadelesine giderek daha aktif biçimde katılmaktadırlar. Onlar —Brezilya ve birkaç ülkede olduğu gibi— halkın yanında yer alan, emperyalizmle ve gericilikle bağlarını koparan bir kiliseyi savunuyorlar. Onlar, faşizmin aşırılıklarına karşı kili-

seyi temsilen demokratik halklardan ve sosyal ilerlemeden yana saf tutuyorlar.

Kişisel deneyimleriyle ülkenin ve emekçilerin sorunlarını yakından tanıma olanağı bulan dünyevî kilisecl hareketler, ortak düşmana karşı hareketin birliğinin gerekliliğinin farkındadırlar. Ve onlar takdir olunacak bir başkaldırı hareketini başlatmış bulunmaktadırlar. Anti-komünizmin açıktan düşmanı ve halkbirliğinin sürekli vaizi Camilo Gorres'i kahraman olarak niteliyorlar. O, bir partizan hareketinde ölmüştü.

Halkların gelişen mücadelesine bağlı olarak Latinamerika hıristiyanları arasında başlıca üç akım başgösterdi: Muhafazakâr, reformist ve ilerici. Reformist ve ilerici akımlar büyük çoğunluğu temsil ediyorlar. Bütün ülkelerde onlarla birlikte çalışmak mümkün ve gereklidir.

İnananlar ve Marksistler arasındaki diyalog emperyalizme ve faşizme karşı koymayı, mücadelede geniş değişiklikleri ,hareketin birliğinde ilerlemeyi kolaylaştırıyor. Yeni bir toplum kurma yolunda sürekli olacak bir birliğin temelleri her zaman var. Demokratik kurumların ve halkın haklarının savunulması, Latinamerika halklarının mücadelesinde özellikle anlamlıdır. Egemen oligarşinin çökmesini ve yokolmasını sağlayacak tam bir ulusal kurtuluş, gerçek bir demokrasinin yaratılması için verilen çabalarla çözülmez bir bağ içindedir.

İlerici güçler, bunların arasında komünistler, parlamenter demokratik mekanizmayı savunuyorlar. Birkaç ülkede gericilerin yıldırımlarına ve güç kullanmasına rağmen uzun zamandan beri halkın parlamentoya girmesi hakkını koruyabiliyorlar. Onlar, parlamento dışı hareketin yanında bu propaganda kürsüsünden de yararlanıyorlar. Şili'de Halk Birliği partilerinin hükümete girdikleri seçimler, demokratik biçimlerin işçi sınıfı ve halk sayesinde geliştirilebileceğini kanıtladı. Fakat bu deneyler, halkın demokratik istemlerinin emperyalizmle ve oligarşiyle bağdaşır yanının bulunmadığını da gösteriyorlar.

İşçi sınıfının ve halkın demokratik haklarının bertaraf edilmesi, işçi hareketine karşı askeri birliklerin beslenmesi ve hayvani despotluk, emperyalizmin ve Latinamerika oligarşisinin kıtada egemenliği elinde tutmak için kullandığı başlıca taktiktir.

İşçi ve köylülerin gelişen bilinci, orta tabakaların radikalleşmesi, hıristiyan çevrelerin her zaman sol güçlerden yana kazanılması, birkaç ülke nin ordusunun zorlaması, Küba Devrimi'nin başlattığı, Latinamerika'da emperyalist egemenliğin krizini derinleştiriyor. Bu kriz dolayısıyla halk mücadelesinin bütün şekilleri güçlendi. Bunun karşısında emperyalizmin ideologları ve Latinamerika'lı uşakları, geçerli olduğu yerlerde gizli egemenlik biçimlerinden vazgeçmeksizin Şili'de olduğu gibi hayvani biçim ve yöntemleri tezgâhlamaktan da geri durmuyorlar. ABD emperyalizminin isteği olan bu rejim, baskı cihazının hangi zalimlikler için kullanıldığını gösteren başka kanıtlardır.

Şili'ye karşı girişilen bu caniyane darbe aynı zamanda demokrasi güçleri arasında safların sıklaştığını da gösteriyor .Anti-emperyalist mücadele bu dayanışmayla ayrılmaz bir bağ oluşturmaktadır.

Marks ve Engels'in 1848-1849 devrimine, Avrupa'daki demokratikleşme hareketine komünistlerin katılması üzerine görüşlerini yazmalarından beri demokrasi için mücadele, sosyalizm için mücadelenin bütünleyici bir parçası haline gelmiştir. Daha sonra Lenin'in, Enternasyonal Dünya kongresinin VII. oturumunda daha da geliştirdiği bu tez gelişmesini ve geçerliliğini korumaya devam ediyor.

Biz Latinamerika ve Karaib bölgesi komünistleri, ülkelerimiz için işçi

sınıfı ve halkın iktidarı demek olan, tam özgürlük sağlayan ve üretim araçlarının en önemlileri üzerindeki özel mülkiyete son veren gerçek bir demokrasi istiyoruz. Yani sosyalist bir demokrasi istiyoruz. Buna rağmen bu gerçek ve derin demokrasi gerçekleşememiş olsa da göreceli demokratik rejimlerin varlığı bizim için önemsiz değildir. Biz komünistler tüm çabalarımızı, Pinochet, Banzer, Somoza, Troessner, Laugerud, Brezilyalı Gorillas, Duvalier veya Bardabe hayvanlarının faşizmine karşı mücadele eden herkesle, demokrasiyi destekleyen herkesle birleştireceğiz. Aynı zamanda biz, faşist tehditlere karşı haksızlıklardan vazgeçilmesini istemeyi ve toplumsal ilerlemeden yana olmayı burjuva demokrasisinin savunulmasıyla eş anlamlı tutmuyoruz. Demokrasi mücadelesinde devrimci ve anti-emperyalist birlik, bunların her ikisinin diyalektik bir ilişkisi olarak kavranmalıdır. Latinamerika'da devrimci dönüşümlerin yolu organize edilmiş ve sürekli kılınmış bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu arada, faşizme karşı mücadele, demokrasinin savunulması, emperyalizme ve oligarşiye karşı halkın politik yaşama etkin katılımı için verilen mücadele tek bir süreç olarak gelişmektedir.

VII.

Halkın ekonomik, politik ve sosyal talepleri için günümüzde verilmekte olan mücadele, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesiyle sıkı bir bağlantı içindedir. Komünistler sendikal hareket içinde kitlelerle sıkı bağlar içindedirler. Komünistler kitlelerin dolaysız ihtiyaçlarını bilirler ve taleplerini şekillendirmeleri için onlara yardım ederler. Ve onların mücadelesine gerçek bir sınıf muhtevası kazandırırlar.

Sendikal birlik sağlanmıştır ve sendikal hareketin tüm güçlerini içine alan geniş mücadele cephesi sonuç olarak gerçekleşiyor. Bunu pek çok deneyim isbatladı. Sendikal birlik, yeni ve gönüllü mücadele kıtalarını işçi sınıfından ve diğer sosyal tabakalardan olan toplumsal ilerleme güçlerini geniş ölçüde harekete çekmeyi de beraberinde getiriyor.

Sendikal hareket ülkelerimizin ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin ve bu mücadelenin güçlerinin hayati ve bütünleyici bir parçasıdır. İşçi sınıfının haklarına ilgi göstermeksizin hiç bir demokrasi mücadelesi başarıya ulaştırılamaz. Sendikal özgürlükler, grev hakkı, sendikal demokrasi ve bağımsızlık tüm demokratik ve anti-emperyalist güçlerin genel amacıdır. Organize edilmiş tek bir sendikal gücün fabrikalar dışında da inşa edilmesi büyük önem taşır.

Eylem birliği, sendikal birliği sağlamanın önkoşuludur. Buna, işçi sınıfının tarihi rolüne hak veren ve bunun için sorumluluk duyan herkesin ortak çabalarıyla erişilecektir. Bunun işçi sınıfı ve tüm ilerici demokratik hareket için taşıdığı büyük önemi bazı çelişkilerin aşılmasını da kolaylaştıracaktır. Ve bu gelişmeler anti-komünizmin yenilgisini hazırlayacaktır. Demokratik bir toprak reformu için mücadele ülkelerimizin çoğunda ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesiyle içiçe geçmiş bulunuyor ve bu, işçiler ve köylüler arasındaki bağlaşıklığın esas unsuru olmak bakımından da tüm ilerici ve devrimci hareketin bir görevidir.

Demokratik toprak reformu ile her şeyden önce, büyük toprak sahipliğinin yani feodal sömürü biçimlerinin ortadan kaldırılması, toprağın ücretsiz olarak onu işleyenlere verilmesin', köylülerin büyük çoğunluğunu ekonomik yaşama katarak iç pazarın güçlendirilmesini ve bunların yanında ileri üretim şekillerinin uygulanmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Bağımsız ekonomik gelişmeyi getirecek olan ileri endüstrileşme sürecinin

gerçekleşebilmesi mutlak olarak buna bağlıdır. Pratik gösterdi ki, tarım sorunlarını burjuva programının çerçevesi içinde çözmenin olanağı yoktur. Burjuvazi, çiftçilere kredi yoluyla toprak sağlamak ve üretime elverişli yeni alanlar açmak suretiyle toprak sahipliği ilişkilerinde yenilikler yaratmak ister. Bu planların başarısı toprak sahibi burjuvazinin ve emperyalist tekellerin kârını artırmaya yarayacaktır. Bu tür entrikalarla gerçek bir tarım reformu için verilen mücadelenin önü alınmak istenmektedir.

Emperyalizmin ideolojik baskısı altında ezilen ulusal kültürlerin geliştirilmesinin savunulması da genel kurtuluş mücadelesiyle bağlantılıdır. Resmi kültür, ABD emperyalizminin modellerini örnek alarak gerici azınlığın ilişkilerine tabi kılınmıştır.

Bu, Şili'de olduğu gibi, denendiği tüm yerlerde, ilerici ve halkla bütünleşmiş tüm kültürün faşist rejim altında bütün şekillerinin imha edilmesine yaramaktadır.

Kültürel bölgeler üzerine olan demokratik talepler, eğitim olanaklarını genişletmeyi, eğitimin karakterinin değiştirilip onun demokratikleştirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu talepler aynı zamanda işçilerin kültürel, eğitsel, bilimsel ve sanatsal faaliyetlere daha fazla katılmalarını da içerirler.

Entellektüel kesimin çoğunluğunun ilgisini yeni bir toplumun kurulmasına çekmek eğitimde tekelci bir azınlığın elverişli konumunu kırmaya ve geniş bir devrimci demokratik eğitimi gerçekleştirebilmeye bağlıdır. Bu kesimi halkın tümüne bağlı kılmak gerekir.

Latinamerika kültür değerlerinin halkın karşısındaki görevlerimizi, halkımızın tam bağımsızlık mücadelesinin organizasyonunu ve birliğini içerdiği bilinen bir olgudur. Bu aynı zamanda fikrî bağımsızlığın, halklarımızın ve ülkelerimizin kültürel gelişimi için zorunlu olan tek yol olduğunun da göstergesidir. Tüm anti-emperyalist ve kıta halklarının soylu ilerleme mücadelelerinin önemli bir bölümünü, ortak düşmana karşı dayanışma ruhu oluşturur. Bu dayanışma aynı zamanda tüm dünyada emperyalizme karşı savaş veren herkes için politik ve pratik yeni bir güç kaynağıdır.

VIII.

Latinamerikada devrimci mücadele zorlu ve karmaşıktır. ABD emperyalizmine karşı olan bütün güçlerin bu mücadeleye katılımı sağlanmalıdır. Bu arada devrimci hareket değişik tüm mücadele şekillerinden ve yöntemlerinden yararlanmalıdır. Mücadelenin yerini ve zamanının her bir ülke için değişik şartlarda beceriklice saptamak gerekir. Tüm legal olanakların kullanımı, anti-emperyalist güçlerin vazgeçilmez görevidir. Mücadelemizin değişmez ilkesi, halkların hakkını savunmayı, onların kovaladıkları amaçların demokratik çözümlere ulaştırılmasını sağlamayı içerir.

Şiddetin vazgeçilmezliğini benimseyenlerin başında devrimciler gelmektedir. Fakat bütün halkın ve devrimci güçlerin hak ve ödevleri, devrimci güçler ve halk hareketinin bütün olanaklarıyla karşı devrimci güçlere cevap vermek ve sonuç olarak çoğunluğun egemenliğine giden yolu açmak için silâhlı hareketi hızlandırmaktır.

İşçi sınıfının çıkarlarıyla bütünleşmiş olan komünist partilerine düşen kesin ve tarihi görev, mücadelenin alışılmış ve alışılmamış bütün biçimlerine başvurma sorumluluğunu yükler. Komünistler günümüzün karmaşık koşullarında doğru siyasî hattı ancak Marksist - Leninist öğretinin rehberliğinde izliyebilirler. Onlar bu görevlerini tüm devrimci güçlerin bağlaşıklığı içinde yerine getirmek zorun-

dadırlar. Ve onlar bunu temsil ettikleri sınıfın çıkarlarından dolayı değil, aynı zamanda devrimci teorinin gereği olarak yapmak zorundadırlar. Onlar, aynı zamanda öncülük olan bu durumlarını sabırlı çabalarıyla ve mücadelenin ön saflarında oldukları sürece hakederler. Onlar bu öncü rollerine, halkların hareket programlarını tüm anti-emperyalist güçlerin mücadelesini birleştirmeyi ve devrimci değişim sürecinde yol göstermeyi başardıkları, bunun stratejik ve taktik durumlarına yaklaştıkları ölçüde hak edeceklerdir.

Biz komünistler, farklı nihai amaçlardan doğan farklı programlara ve ayrılıklara rağmen, bizimle birlikte ülkelerimizin herbirinde ulusal mücadeleye katılan herkesin, politik durumumuza ve ideolojimize saygı duymasını beklemek hakkına sahibiz. Çünkü biz bu güçlerle aynı platformda bulunuyoruz.

Halkların özgürlüğünü isteyen Latinamerika hükümetlerinin içindeki ve dışındaki tüm değişik hareketlerin önderleri, sosyo ekonomik amaçları bakımından komünist olmayan kararlar vermeye hak sahibidirler. Tarihin akışı Latinamerika'nın gelişimi için kimin doğru yolu seçtiğini gösterecektir. Biz komünistler, tarihin söz ve karar sahibi olduğundan şüphe etmeyiz.

Komünist olmayan biri ile anti-komünist arasında önemli bir fark vardır. Bir anti-komünist, tarihi kördür. Bu körlük başarısızlıkla mahkum olduğu her yerde ister istemez ve hiç bir fark gözetmeksizin gericiliğin en kötü biçimlerinin etkisine açıktır. Anti-komünizm gericiliğin ve sahte devrimciliğin çağımızdaki çekirdeğini oluşturur. Komünist olmıyan bu kişilere saldırmayız ama onlar bizim eleştirilerimize de hazır olmalıdırlar. Biz anti-komünizme bilinçli olarak alet olanlara karşı ise acımasız davranacağız.

Şayet antiemperyalist birlik kaçınılmaz ise bunun içinde sol güçlerin birliği çok daha önemlidir.

Sosyalizm düşüncesinin dünyaya yayılan etkisi, Sovyetler Birliğinin geri dönülmez kazanımları, zorunlu olarak Marksist - Leninist teorinin de etkisinin yükselmesine, Avrupadaki, Asyadaki sosyalist ülkelerle Küba'nın ekonomik, politik ve sosyal gelişmesinde tek güvence olduğu fikrinin kökleşmesinde, bugünkü toplumsal problemler için çözümler sunan tek bilimsel yolun komünist partilerin çabalarında somutlandığı gerçeğine ulaştırmakta ve bu durum komünist partilerin dışında değişik bazı nüansların ve geleneksel sol güçlerin sosyalist organizasyonlarının bir kısmının sosyalizmi hedef olarak seçmelerine yol açmaktadır.

Komünist partiler hangi stratejik ve taktik konsepsiyonlarda bu güçlerden ayrıldıklarını eğer doğru olarak gösterebilirlerse bu güçlerden bazıları emperyalist baskının yokedilmesinde ve gerçek sosyalizmin kurulmasında yönlendirilmeyi benimseyebilirler. Komünistler bu akımlarla aynı düşüncede olmadıklarını gizlemiyorlar. Fakat onlara karşı olan yanlış eğilimlere ve maceracı akımlar arasında da fark gözetirler. Anti-komünist ve anti-Sovyetik hiçbir sol güç olması mümkün değildir. Bu ölçütten hareketle komünistler bu tutumda olanları tecrit etmeye çalışırlar. Sol güçler arasındaki polemikler her zaman birlik ilişkilerinden hareketle ele alınıp değerlendirilmeli, ortak prensip ve görevlere dayanmalı, ancak böylece ortak mücadeleye varılabileceğinin taktik karakterini görmeli ve bunun araçlarını kullanmalıdır. Biz komünistler durumlarımızdan eminiz ve karşılıklı tartışmaları saygıyla yürütmeye hazırız. Bu, emekçi kitlelerin problemlerinin gerçek karakterinin tanınabildiği bir zeminde olmalıdır. Sol hareketin birliğinin sağlanması meselesi,

sorunların tek tek ve ayrıntılı olarak tartışılmasına ve geniş analizlerin yapılmasına kapalı değildir. Biz bu gerekçeyle Latinamerika komünistleri olarak sorunlarımızı tartışmaya hazır olduğumuzu her zaman açıkladık.

Biz Latinamerika'da sosyalizmin gerçek öncüleri olmamızla gururlanmamıza rağmen, komünist partiler, gerekli önem ve ciddiyetle aynı hedefe yönelik olarak mücadele eden herkesin yanında savaşmaya hazırız. Latinamerika'lı devrimcilerin önüne bu aşamada açılan olanaklar emperyalist düşman ve onu destekleyen oligarşi ile derinleşen zıtlıklar birliği ve anti-emperyalist güçlerin karşılıklı anlayışını en önemli bir önşart haline getirmektedir.

Latinamerika komünist partileri, Latinamerika'nın devrimci davasını bütün güçleriyle destekliyeceklerini kararlaştırdılar. Onlar, kitleler üzerinde Marksizm - Leninizm düşüncesinin etkinliğinin artmasını kayıtsız şartsız istiyorlar. Bu özellikle işçi sınıfı ve onun sendikal kuruluşları için geçerlidir. Komünist partilerin emekçi köylüleri, tarım birliklerini, köylü liglerini ve diğer gurupları kazanması, ideolojik çalışmayı, şehirli ve köylü tabakalar arasında güçlenmeyi, öğrenciler, şehirli ve köylü tabakalar arasında güçlenmeyi, entellektüeller ve teknik elemanlar arasındaki bağı derinleştirmeyi ve halk güçlerine, ülke politikası üzerinde kesin bir etki yapma durumunda olduğunu göstermesi gerekiyor.

Komünist partilerinin, üyelerini ideolojik olarak yetkinleştirmeleri, onları Marksizm - Leninizmin teori ve pratiği ile eğitmeleri, her ültra sol ve reformist eğilimlerin foyasını açığa çıkarmaları doğrultusunda sürekli çabalar gösterilmesi, saflarının güçlendirilmesi bakımından büyük bir önem taşır. Sürekli gelişen ideolojik malzeme, liberal haddini bilmezliği ve mezhepçiliğe karşı sürekli ideolojik mücadele komünist partilere, emperyalizme ve oligarşiye karşı daha başarılı bir ideolojik savaş yürütme olanağını sağlıyor. Anti-emperyalist mücadelenin çeşitli aşamalarında farklı sosyal tabakalar reformist - uzlaşmacı veya dar mezhepçi tutumlar alabilirler veya bu tür konsepsiyonlardan etkilenebilirler. Bu her iki zararlı akıma karşı sürekli mücadele, devrimci proletaryanın sınıf bilinçli ve bağımsız rolünü göstermesi yanında sağlam bir temel üzerinde birliğin güçlendirilmesini mümkün kılar.

Biz Latinamerika komünist partileri, kıtamızda son onyıllarda ve her yerde, ülkelerimizin bağımsızlığı ve sosyalizm için ölen binlerce komünist mücadelenin şerefine bayrağımızı bir kez daha yarıya indirmek için bu deklerasyonu bir vesile sayıyoruz.

Biz, işkence edilmiş, zulme uğramış, zindanlara atılmış binlerce komünist savaşçıyı selâmlıyoruz. Biz burada özellikle, serbest bırakılmalarını istediğimiz yoldaş Luis Corvalan, Antonio Maidana, Jaime Piez'i anıyoruz. Biz, partilerimizin üyesi olmıyan ama zulüm ve işkence altında olan devrimcileri ve yurtseverleri selâmlıyoruz. Ve biz ulusal kurtuluş için ortak mücadelede ölenleri bir kez daha selâmlıyoruz.

Brezilya yurtsever ve ilerici güçleri zalim ve hazmedilemez bir baskı altında tutuluyorlar. Bu özellikle Brezilya Komünist Partisi ve onun Faşizme karşı kararlıca direnen önderleri için sözkonusudur. Tüm ilerici güçler üzerindeki bu terör, Brezilya halkının anti-emperyalist ve demokratik mücadelesiyle Latinamerika halklarının dayanışmasını korumayı ve geliştirmeyi gerektirmektedir.

Bizim dayanışmamız, Bolivya halkının ve işçilerinin Bonzer diktasına karşı cesur direnişi, Paraguayda zulüm ve işkence gören yurtseverler, korkunç bir diktatörlük altında ezilen Haiti halkı, 3 A denilen faşist ca-

ni guruplarının barbar provokasyonlarına maruz kalan Arjantin ilerici güçleri, Uruguay'da faşist Bordaberry'in zulümlerinin kurbanları, sömürge rejiminin işkencesi altındaki Porto-Riko yurtseverleri ve Amerika'nın öteki bölgelerinde anti-demokratik, diktatör yöntemlerin zulüm ve işkencelerine katlanmak zorunda kalanlar içindir.

Biz dayanışmamızı, cesareti ve kararlılığı ile, Guatemela'nın haksız ve kanlı rejimine karşı ulusal ve sosyal kuruluşu için mücadele yürüten Guatemela İşçi Partisi ve halkı için açıklıyoruz. Biz, Sormoza-Dynastion'in çeşitli işkencelerine maruz kalan, gerici Guetemala hükümetiyle bölgenin ülkelerinin içişlerine haksız olarak karışan Nikaragua demokratik ve devrimci güçleriyle dayanışmamızı güçlendiriyoruz.

Biz, Lolita Lebron'la kıtanın tüm politik tutuklularının içinde en uzun işkence görmüş olan Portoriko kadın yurtseverlerine özel dayanışmamızı iletiyoruz. Lolita, inancından dolayı tutuklananların bir sembolü haline gelmiştir.

Emperyalizme karşı ortak mücadelede işçi sınıfı enternasyonalizminin sağlam temeli olan birlik ve dayanışmalarını güçlendirerek Latinamerika komünistleri, Marksizm-Leninizm ilkeleriyle şartlara uygun doğru politikalarını vurgulamaktadırlar.

IX

Mücadelemizin bu tarihi aşamadaki perspektifleri, Ayacucho (İspanya birliklerinin Güney Amerika'daki en son yenilgisi) muharebesinden 150 yıl sonra hayati önemde farklılıklar gösteriyor. Mücadelemiz kolonyal ve neokolonyal boyunduruğun son yenilgisine yöneliktir. Ve bu durum ulusal gelişme ve sosyal ilerlemenin önünde geniş olanaklar açmaktadır.

Kurtuluş mücadelemizin yeni dönemi, sosyalist ülkelerin ekonomik alanda günden güne artan başarılarının bölge halklarına üstün bir moral sağladığı için bir dönem noktasında ilerliyor. Kapitalizmin işsizlik ve enflasyonist sarsıntılarından kurtulan sosyalist ekonominin başarılarını, bu sistemin bükülmez güçleri olarak görüyorlar. Aynı zamanda kapitalizmin sürekli derinleşen krizlerden bölge halkları yakından etkileniyorlar.

Latinamerika'da mücadelemiz, bugün yeniden inşa dönemini yaşayan yardıma muhtaç hindiçin halkının muzaffer halkasıyla kaynaşıyor. Mücadelemiz emperyalizmin destek gücü olan ABD birliklerinin güneyden çekilmesi ve ülkenin barışçıl yeniden birliğinin sağlanması için mücadele eden Kore halkının haklı savaşıyla birlikte yürüyor.

Latinamerika mücadelesi, Küba ile sosyalist devletlerin topluluğuna katılan Asya ve Afrika ülkelerinde, emperyalizmin Yakındoğu'daki uzantısı rolünü oynayan siyonist İsrail'in karşısında Filistin ve Arap halklarının yanında yer alan kurtuluş dalgalarının bir parçasıdır. Bizim mücadelemiz, Gine, Mozambik ve Angola'da kolonyalizme, Afrika'nın güneyinde ırkçılığa karşı savaşan, Cezayir'de, VR Kongo'da, Somali'de, Gine'de, Güney Yemen'de değişiklikler hazırlayarak sosyalizme ilerleme yolunu seçen mücadelelerin tamamlayıcı bir bölümüdür.

Uluslararası arenada çağımızın baş çelişkisi, gelişen sosyalizm ile can çekişen kapitalizm arasındaki çelişkidir. Emperyalizme karşı mücadelede çağımızın üç büyük akımı birleşiyorlar: Dünya sosyalist sistemi, Uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi, Sosyalizmin sürekli ve başarılı gelişmesinin örneği olarak Sovyetler Birliği halkların gözleri önünde parlak bir örnek oluşturuyor.

58 yıl önce Lenin ve Bolşevik parti-

sinin önderliğinde ilk muzaffer sosyalist devlet kurulduğunda, onun kaçınılmaz yenilgisinden sözetmekte emperyalizmin ve gericiliğin sözcüleri acele ettiler. İşçilerin ve köylülerin düzenli çabaları sonucu güçlenen sosyalist ülke ekonomisinin 5 yıllık planlar dönemine girmesinden 10 yıl sonra ulaştığı sağlam düzeye kapitalizm hiçbir zaman erişemedi. Emperyalistler, ilerleyen sosyalizmi yoketme görevini nazilerin sırtına yüklediler.

Sovyetler Birliği bütün sınavlardan başarıyla geçti. O, halklarının kahramanlığı sayesinde saldırıların tümünü geri püskürttü ve bugün, birkaç yıl öncesinde imkansız gibi görülen komünizm idealine ilerleme aşamasına varmış sosyalizmin hayranlık uyandıran bir örneğini sunuyor.

SSCB halklarına iyi yaşam ve artan mutluluk getiren ekonomik, politik ve sosyal başarılar yanında Sovyetler Birliği ve onun Komünist Partisi, proletarya enternasyonalizmine örnek olacak görevleri yerine getirdi ve getirmeye devam ediyor. O, sadece 20 milyon ölü ve büyük ekonomik kayıplar pahasına insanlığı nazizmden kurtarmakla kalmadı, varlığı ve sürekliliği ile Avrupa ve Asya halklarının, emperyalizmin engellemeye güç yetiremediği devrimci dönüşümleri gerçekleştirmelerini ve sosyalizm yoluna girmelerini mümkün kıldı.

Yoldaş Fidel Castro'nun açıkladığı gibi, ilk sosyalist ülkenin yaratılmasını, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin kesin politikası, yardımları mümkün kılmıştır. Ulusal bağımsızlık ve sosyalizmi inşa mücadelesinde muazzam ve azgın emperyalist saldırıların karşısında başarıyla çıkabilmesi, Küba'nın açık ideolojik ve politik durumuna bağlı olarak gerçekleşen direkt yardımlara bağlıdır.

Latinamerika ve Karaib ülkelerinin komünist partilerinin bu toplantısında temsilciler, Lenin'in ülkesine ve bolşevikler tarafından kurulan partisine karşı duydukları saygı, güven ve hayranlıklarını bir kez daha güçlendiriyorlar.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin gücü, uluslararası komünist hareketteki engellerin aşılmasının, Latinamerika halkları için kolonyalizmi ve neokolonyalizmi aşarak gelişme yolunda yürüyen dünyanın bir bölümü olarak, eşitsiz mücadele koşullarında kurtuluşlarının gerçekleşmesine kadar güvenilir bir garantisini oluşturuyor.

Dünya komünist hareketi, tüm devrimci, sosyalist ve anti-emperyalist güçlerin avantgardı olarak gerekliliğinden şüphe etmediği yeni bir uluslararası komünist partileri konferansının toplanması için Karaib bölgesi ve Latinamerika komünist partilerinin dileği vardır. Biz tüm dünya komünistleriyle ortak olarak, dünya komünist ve işçi hareketinin güçlenmesi açısından önemli bir pozitif faktör olarak gördüğümüz bu konferansın gerçekleştirilebilmesine elverişli olan şartların yaratılması için gösterilen çabalara katılıyoruz.

Azgelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelişen birliği ve özellikle Cezayir'de toplanan «Grup 77» pakt dışı ülkelerin gücünü ve dünyanın üç kıtaya yayılmış geniş bir bölgesinde politik bilincin gelişmesini güçlendiriyor. Ekonomik gelişme programı —paktlar dışı ülkelerin hareketine ilişkin Georgetowm Konferansında düzenlenen ve tarihi IV. Cezayir oturumunda somutlanan— BM'in VI. olağanüstü oturumunda ülkelerimizin hakları genişliğine ve olumlu olarak tartışıldı, doğal kaynaklarımız üzerindeki tasarruf hakkımız tartışmasız karar altına alındı. Halklar böylece dünyaya yayılan emperyalizmle karşı karşıya geldiler. Latinamerika'daki mücadelenin, dünyadaki genel ekonomik ve politik mücadelenin bir halkası olduğu görüldü. Paktlar dışı ülkeler hareketinde daha çok sosyaliz-

min inşasını hedef alan ve yarı feodal şartlar altında yaşayan ülkeler temsil ediliyorlar. Elbette ki bunların tümü aynı sağlam hattı izlemiyor. Ama onların ortak düşmanı emperyalizmdir. Ve bu ülkelerin önünde, emperyalizmin küstahlıklarına ve saldırganlıklarına karşı güçlerini ve çabalarını birleştirmeleri görevi duruyor. Latinamerika için, az gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkeler için, mücadelelerinde yalnız olmadıklarını bilmeleri ve onları destekleyen ve desteklemek zorunda olan güçleri doğru tahmin etmeleri büyük önem taşımaktadır.

Küba Komünist Partisi birinci sekreteri yoldaş Fidel Castro pakt dışı ülkelerin mücadelesi için kaçınılmaz bir gereklilik olan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin rolünü ve bu role doğal ve şartsız bağlılığı dile getirdi. Castro «iki emperyalist sistem» tezinin foyasını da meydana çıkardı. Bu tez, tek gerçek emperyalizmin sürekli buhranlarına ve tezatlarına hizmet ediyor. Bu bakış açısı Küba devriminin dünya devrimci hareketi ile birlikte gerici ideolojilerin yeni şekillerine karşı mücadelesinin devam ettiğini gösteriyor.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ve emekçi halk güçleri hareketi halkın özlemleri doğrultusunda tekelcilerin gücünü kıran değişimleri gerçekleştirmeyi ve barış için mücadeleyle emperyalizme sürekli yeni darbeler indiriyorlar. İşçi sınıfı ve büyük sermayenin öteki iç düşmanları, emperyalizme kesin bir çöküş hazırlayacak olan sosyalist ülkelerle geniş bağlaşıklar içindedirler ve bu güçlerin önemli bir bölümü ise ulusal kurtuluş hareketlerinin yanındadırlar.

Bu uluslararası dayanışma karşısında tüm halkların ve Latinamerika ilerici kurtuluş güçlerinin zorunlu birliği —ulusal ve kıtasal anlamda— daha yakıcı biçimde kendini hissettiriyor. Bu nedenle biz birkaç ülke arasındaki sınır anlaşmalızlarının göstermelik olarak abartılmasını kaygıyla izliyoruz. Bu atmosfer şovenist unsurlar ve emperyalizmin gizli casusluk örgütleri tarafından sürekli olarak körüklenmektedir. Bu yolla sözü geçen ülkeler, ortaklaşa ve emperyalizmin müdahalesinden uzak, barış içinde problemlerini çözmeleri mümkünken muhtemel bir kardeş kavgasına zorlanıyorlar.

Anti-emperyalist mücadelede güçlerin ortaklığı her şeyden önce eylemde birlik anlamını taşır. Bu, kitleleri seferber etmek için, yokluk ve sömürü altında inlemelerine rağmen bu mücadelenin dışında kalan grup ve güçleri de birliğe kazanın anlamına gelir. Bu birlik, farklı mücadele şekillerini birleştirmek zorundadır.

Bu birliğin ilkesel sağlamlığı, farklı görüşlerin amaçlarını eşleştirecek biçimde cesur ve esnek davranmayı, bu mücadeleye katılabileceklerden hiç kimseyi itmemeyi gerektirir. Bu vazgeçilmez birliğin içinde gençliğin ve kadınların önemli bir yeri bulunmaktadır. Emperyalizme karşı gerçek bağımsızlık için verilen mücadele Latinamerika'nın milyonlarca genci için, mücadele tarihimizin onurlu kahramanlarının mirasını taşımak en büyük şeref ve en kutsal görevdir. Ulusal ve sosyal kurtuluşun elde edilmesi cehaletin, gericiliğin, beslenemeyişin, işsizliğin, fahişeliğin, eşitsizliğin, yarına güvensizliğin yokedilmesinin tek yoludur. Ulusal ve sosyal kurtuluş, yeni bir yaşama başlamak için —Küba gençliğinin heyecan ve sorumluluk bilinciyle götürdüğü gibi— tek yoldur.

Latinamerika kadınları iki açıdan önemli bir mücadele yürütmektedirler. Onlar kardeşlerinin yanında, işçi sınıfının, köylülüğün ve devrimci aydınların bir parçasıdırlar. Ayrıca onlar gerçek eşitlik için, çalışma hakkı için, tabii kültürel ihtiyaçlarının giderilmesi için kendi mücadelelerini

DSF 9. KONGRESİ YAPILDI

DSF'nin 9. Kongresi geçtiğimiz ay içinde yapıldı. Bu kongrede uluslararası işçi sınıfı hareketinin güncel sorunları tartışıldı. Ve bütün ülkelerin işçi sınıfını ilgilendiren önemli kararlar alındı. Bu kararlar iki bölüm halinde yayınlandı. Birinci bölümde dünya işçi hareketinin acil siyasal istem ve talepleri yer alırken, ikinci bölümde sendikal haklar bir bildirge ile sonuçlandırıldı.

Bu sayımızda bu bildirgenin tümünü veriyoruz. Öte yandan DSF ve onun mücadele cizgisini, ülkemizde yeni yeni gündeme gelmesi bakımından birkaç cümleyle özetlemeye çalışalım.

Bilindiği gibi İkinci Dünya Savaşı öncesi dünya sendikal hareketinde ileri çizgiyi Kızıl İşçi Sendikaları temsil ediyordu. Bunun yanı sıra Amsterdam Enternasyonali ve Uluslararası Hristiyan Sendikaları Federasyonu vardı. Dünya Sendikal hareketinin birliğini daima ön planda tutan ve bu uğurda çabalarını yoğunlaştıran Kızıl İşçi Sendikaları, içinde bulunulan savaş ve faşizm tehlikesi ile birlikte 1934 yılında kendini feshetme kararı aldı. Bu karar faşizme karşı dünya işçi hareketinin eylem birliği uğruna aldığı kesin tedbirdi. Fesih kararını izleyen yıllarda sendikal hareketin birleştirilmesi ve tek merkezden yönlendirilmesi doğrultusunda birçok temas ve toplantılar yapıldı.

Süren bu çalışmalar 1945 yılının 3 Ekim'inde noktalanarak Dünya Sendikalar Federasyonunun kuruluşu tüm dünyaya, tüm çalışanlara ilan edildi.

Dünya Sendikal hareketinin esas itici gücü DSF (FSM) olmakla birlikte, Hristiyan işçilerinin de ayrı bir birlikleri vardır. Öte yandan Amerikan sendikacılığının egemen olduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu da azım-

sanmayacak üyeye sahiptir. Bunlara bir de bağımsız sendika ve federasyonları eklemek gerekmektedir. DSF, toplumsal yaşamın iyileştirilmesi, sendikal hakların geliştirilmesi amacıyla bu örgütlere sürekli işbirliği çağrıları yapmaktadır. İLKE Dergisi ileriki sayılarında dünya sendikal hareketinin konumunu daha ayrıntılı olarak inceleyecektir.

İ L K E

Sendikal Haklar Evrensel Bildirgesi

16-23 Nisan 1978 günleri arasında Prag'da DSF tarafından toplanan 9. Dünya Sendikalar Kongresi'ne sunulan SENDİKAL HAKLAR EVRENSEL BİLDİRGESİ taslak Belgesi Ocak 1977'de Budapeşte'de toplanan DSF Bürosunun 17. oturumunda kabul edilmiştir.

G İ R İ Ş

Dünyanın tüm zenginliklerini kol ve kafa emeğimizle yaratan ve çeşitli ekonomik ve toplumsal sistemlerde insanlık için barış, toplumsal ilerleme demokrasi ve özgür bir geleceği garanti ve inşa etmek için sendikalarımızda çalışan **BİZ işçiler**, her ülkede ve kıtada giderek artan ölçüde yeni işçi kuşaklarının üretime katıldığını; artan sayıda kadın ve erkek için sendikal örgütlenmenin işyerlerinde ve toplumdaki günlük hayatlarında ekonomik toplumsal ve kültürel işçi haklarının kazanılması savunulması ve genişletilmesi için yeri doldurulamaz bir araç teşkil ettiğini göz önününe alarak,

İşçilerin ve sendikalarının, özgürlük, ulusal bağımsızlık, barışın savunulması için faşizme, ulusal baskıya, sömürgeciliğe yeni sömürgeciliğe, renk ve ırk ayrımına ve emperyalizme karşı halk tarafından yürütülen her mücadeleye katıldığını ve katılıyor olduklarını ve bu suretle her toplumda şimdiki ve yarınki kuşakların şükranlarını kazandıklarını göz önüne alarak, farklı gelişme aşamalarındaki kapitalist ülkelerin sendikaları ve işçilerinin en iyi çalışma ve yaşam koşulları, iş güvenliği

ve çalışma hakkının savunulması konusunda eylemlerini ve varlıklarını güçlendirdiklerini; aynı zamanda toplumsal zenginlik ve ekonomik büyüme meyvalarının yeniden dağılımı ve toplumun yönetimi ile ilgili yeni haklar ve fonksiyonlar talep ettiklerini göz önünde bulundurarak,

Kapitalist ülkelerdeki uluslararası şirketlerin, finans oligarşisinin ve imtiyazlı azınlıkların politik ve ekonomik baskısının, iktidarı ve güçlendirilmiş otoriterliği ve kapitalist gelişmenin anti-demokratik karakterini yoğunlaştırdığını; sendikal haklara ciddi saldırı ve sınırlamaların kaynağını teşkil ettiklerini dikkate alarak,

Sömürgecilik boyunduruğunu kırarak, emperyalist ve yeni-sömürgeci güçlerin ve uluslararası şirketlerin saldırılarına karşı ulusal bağımsızlığı savunmaya ve sağlamlaştırmaya, az gelişmişliğin üstesinden gelmeye çalışan; bunun için toplumda sendikaların örgütlenmesini ve rolünü güçlendiren ülkelerin, sendikalarının ve işçilerinin deneylerini göz önünde tutarak,

Herkese çalışma hakkını güvence altına alan, ekonomik-sosyal ve kültürel hakları arttıran, ekonomik ve politik demokrasinin yeri doldurulmaz rolüne ve insanın insan tarafından sömürülmesinin son bulmasına tanıklık eden; işçilerin ve halkın tüm haklarını etkili bir biçimde kullanmalarını güvence altına alan bir toplum çatısı altında, sendikaların hak ve işlevlerinin gelişme ve genişlemesini gösteren Avrupa, Latin Amerika, Asya ve Afrika'nın farklı sosyalist inşa süreci aşamalarında ve değişik yollarında bulunan ülkelerindeki işçilerin ve sendikaların deneyimlerini dikkate alarak,

Tüm devletleri faaliyetlerinde etkilemesi gereken sendikal özgürlük ilkelerinin artan uluslararası kabulüne ve özellikle Uluslararası İşçi Anlaşmalarına, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine ve Uluslararası İnsan Hakları anlaşmalarına rağmen gerici hükümetler, sanayi işverenleri ve toprak sahipleri tarafından işçilere ve örgütlerine karşı, sendikal hakların açıkça ve büyük ölçüde çiğnendiğini göz önünde bulundurarak,

İşçilerin ve örgütlerinin temel hak ve güvencelerini tanımlamış olan ve 1954'te Dünya Sendikalar Federasyonu tarafından kabul edilen, işçilerin Sendikal Hakları Beratı'nın tam geçerliğini anımsayarak,

İşçilerin ve sendikal örgütlenmelerinin deney ve pratiklerinde geçtiğimiz on yıllarda kaydedilen gelişmelerin sendikal hakları güvence altına alınmış uygulamalarını güçlendirdiğini ve kapsamını genişlettiğini, aynı zamanda toplumda, ekonomide, işyerlerinde ve uluslararası ilişkilerde sendikal örgütlenmelere yeni haklar ve işlevler verilmesi sorununu gündeme getirdiğini göz önüne alarak,

«Toplumsal adaletsizliğin ve insanın sömürülmesinin tüm biçimlerinin ortadan kaldırılacağı Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen»in kuru-

luşunun sağlanmasında sendikaların özgür ve yaratıcı eylem yürütebilmeleri için sendikal örgütlenmenin güçlendirilmesine yönelen, dünyanın her tarafında sendikaların mücadelesi, birleşik eylem ve dayanışması için bütün bir hedefler dizisi belirleyen bu SENDIKAL HAKLAR EVRENSEL BİLDIRGESINİ kabul ve ilan ederiz.

— İ L K E L E R —

Sendikal hakların tam kullanımı, şu maddelerin ulusal anayasalarda kanunlar ve pratik uygulamalarda tanınması ve garanti edilmesini öngörür:

- Herkese üretken ve toplumsal olarak yararlı çalışma hakkı,
- Açlık ve gıdasızlıktan kurtulma ve yeterli beslenmede bulunabilme hakkı,
- Cehaletten kurtulma hakkı ve öğretim, eğitim ve kültür hakkı,
- Sağlık korunması hakkı,
- Garanti altına alınmış bir gelir ve sosyal güvenlik hakkı,
- Politik, ekonomik, sosyal, kültürel ve yurttaşlık haklarının, hiç bir ayırım yapılmaksızın etkili bir şekilde uygulanması,
- Ulusların ve bireylerin sömürülmesinin tüm biçimlerinin, sömürgeciliğin, yeni sömürgecilik, Nazizm ve ırk ayrımı da dahil —faşizm ile ırkçılığın— ve Birleşmiş Milletler amaç ve prensiplerine ters düşen diğer politika ve ideolojilerin derhal ve kesin bir şekilde ortadan kaldırılması.
- Siyasi ve ekonomik bağımsızlık ve her devletin, halkının isteklerine bağlı olarak kendi ekonomik, politik, sosyal ve kültürel sistemini seçme hakkı,
- Dış ekonomik sömürünün tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması ve bir Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in kurulması,
- Hiçbir ayrım yapılmaksızın ekonomik, sosyal, kültürel ve kamusal faaliyetlerin yürütülmesinde işçilerin ve örgütlerinin katlımı ile yönetimin ve devletin demokratikleştirilmesi,
- Ulusal, bölgesel ve uluslararası sendikal örgütlenmelerin bağımsız bir biçimde ve herhangi bir dış müdahale olmaksızın, programlarını, eylemlerini ve sendikal hareket dışındaki örgütlenmelerle mümkün ilişkilerini belirleme hakkı.

Bütün işçiler, yaş, cinsiyet, ırk, renk, milliyet, kast, aile veya sosyal konum, dil, siyasi veya dini inanç, bağlı oldukları sendika, meslek ve vasıf ayrımına bakılmasızın bu bildirgede yer alan haklardan yararlanacaklardır.

Haklarının savunulmasında, tüm işçiler kanun önünde eşittirler ve bu konuda özgür ve eşit yaklaşımla güvence altına alınmalıdırlar.

TOPLUMDA

A — İŞÇİLERİN HAKLARI

Madde 1 — İşçiler, önceden izin almaksızın topluma ve kendilerini etkileyen tüm sorunlar üzerine tartışma, düşüncelerini özgürce ifade etme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 2 — Kamu hizmetlileri de dahil olmak üzere işçiler, devlet yetkililerinin veya işverenlerin izni veya denetimi olmaksızın sendika kurma, mevcut sendikalara katılma ve herhangi bir sendikal faaliyette görev alma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 3 — Sendika üyeleri devlet yetkililerinin veya işverenlerin müdahalesi ya da denetimi olmaksızın, sendikalarının tüzüğünü özgürce belirleyecek ve sendikaların işlev ve faaliyetlerini düzenleyeceklerdir.

Madde 4 — Sendika üyeleri tüzüğe göre kendi liderlerini seçme ve sendikanın çeşitli düzenlerine seçilme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 5 — İşçiler, kendi çıkarlarının savunulmasında başvurulan grev, boykot, gözcülük, işyeri işgali, gösteri veya başka herhangi bir sendikal mücadelenin biçimini içeren herhangi bir eyleme katılma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 6 — İşçiler hangi işte olurlarsa olsunlar, hilesiz grev eylemine başvurma hakkına sahip olacaklar ve bir grev veya sempati hareketi öncesinde, sırasında ve sonrasında hiçbir şart altında işten çıkarılma, cezalandırılma, cezai müeyyide veya tedbirlere veya aldatmacalara maruz bırakılmayacaklardır.

Madde 7 — İşçiler, devlet yetkililerinin ve işverenlerin müdahalesi olmaksızın diledikleri basında seslerini duyurma; sendika ve işçilerin basın ve yayınlarını dağıtma, herhangi bir sendikal propagandayı yürütme ve diledikleri sendikal eğitime katılma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 8 — İşçiler, sendika örgütlerine müracaat etme ve bireysel ve ortaklaşa haklarının veya çıkarlarının savunulmasıyla ilgili tüm sorunlarda sendikalardan yardım görme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 9 — İşçinin kısmen veya tamamen işsizliği hiç bir biçimde onun sendikal haklarının özgürce kullanımını engellemeyecektir.

B — SENDİKALARIN HAKLARI

Madde 10 — Sendikalar resmi merci lerin veya işverenlerin denetim veya müdahalesi olmaksızın, özgürce seçilmiş tüzüklerine göre işçileri temsil eden faaliyetlerini sürdürme hakkına sahip olacaklardır. Tüzel kişilik taşıyacaklardır.

Madde 11 — Sendikalar, liderlerini ve yürütme organlarını seçme, kendi iç yönetimini düzenleme ve faaliyet programlarını formüle etme konusunda özgürce yöntemler aramak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 12 — Sendika fonlarını yö-

netme hakkı, devlet yetkililerinin veya işverenlerin kontrolü olmaksızın yalnızca sendikalara ait olacaktır. Hiç bir şart altında sendika fonlarına veya diğer sendika mülklerine el konulamaz.

Madde 13 — Sendika örgütleri sendika tüzüğüne uygun şartlar altında sendika aidatları toplama hakkına sahip olacaklardır.

Madde 14 — Sendika örgütleri resmi mercilerden önceden izin almaksızın toplantı, konferans, kongre düzenlemek ve herkese açık şehirlerarası karayollarında yeralacak gösteriler de dahil, gösteri düzenleme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 15 — Sendika örgütleri grev eylemine yönelik her türlü hareketi düzenlemek ve desteklemek doğrultusunda gerekli tedbirleri alma hakkına sahip olacaklardır. Ve bu eylem hiç bir şekilde cezalandırmalarla, mağdur etmelerle sonuçlanmayacaktır.

Madde 16 — Sendika örgütleri resmî mercilerden çalışmalarını yürütmeye uygun nitelikte sürekli konutlar temin etmek, bunları kendi amaçları için kullanmak ve yönetmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 17 — Sendika örgütleri sendika eğitimini ve işçilerin her türden kültür, eğitsel, öğretici faaliyetlerini düzenlemek; işçiler için okullar, kitaplıklar, kulüpler ve başka her çeşit sosyal, eğitsel, kültürel rahatlığı ve spor imkânını sağlamak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 18 — Sendikalar bir dalda yerel, bölgesel ya da ulusal temele dayalı federasyonlaşma ya da varolan federasyonlara bağlanma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 19 — Sendikalar farklı sanayi kollarını, meslek ve zanaatları kapsayan ülke çapında konfederasyonlar oluşturma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 20 — Sendika örgütleri işçilerin hak ve çıkarlarını savunmak doğrultusunda ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel politikalar hakkında görüş belirtmek, bu hak ve çıkarları etkileyen ya da tehdit eden her sorun üzerinde söz söylemek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 21 — Sendikalar resmî merciler de dahil tüm işverenlerle bir ya da birkaç işkolunda ya da tüm ülke düzeyinde ve tüm diğer iş koşullarını görüşmek ve resmî toplu sözleşmeler yapmak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 22 — Sendikalar, işçilerin sorunlarıyla ilgili her organda onların kişisel ya da ortak çıkarlarını temsil etmek, işçilerin hak ve çıkarlarını savunmak doğrultusunda yasal eylem koyma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 24 — İşçileri doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendiren sorunlar üzerinde ve özellikle bu sorunlarla ilgili yasa ve yönetmeliklerin çıkarılması konusunda sendika örgütlerine danışılacaktır. Sendikalar, aynı zamanda, yaşama organlarında yasa önerileri getirme hakkına da sahip olacaktır.

Madde 25 — Sendika örgütleri, devlete ait olanlar da dahil, kitle haberleşme araçlarını kullanabilmek ve kendi haberleşme araçlarını da sağlamak hakkına sahip olacaklardır.

GARANTİ VE ÖNLEMLER

Madde 26 — Tüm devletler, anayasa, yasa ve pratik uygulamalarında temel kişisel ve ortak çıkarların, kişinin özgürlük ve güvenliğinin, görüş sahibi olma ve bu görüşü savunma hakkının, toplanma özgürlüğü ve diğer tüm sendikal hakların tanınmasını ve pratiğe geçilmesini sağlayacak şekilde demokratik özgürlükler ve insan haklarına saygıyı garanti altına alacaklardır.

Madde 27 — Devletler, işverenlerin ve resmî mercilerin işçiler üzerinde, sendikal üyelik çalışmaları ve faaliyet ya da kişisel görüş ve kanılar yüzünden, iş durumu ve çalışma ilişkileri

açısından hiçbir şekilde ayırım gözetmemelerinin sağlanması için koruyucu yasaların kabulünü ve titiz bir şekilde uygulanmasını sağlayacaklardır.

Madde 28 — Devletler iş ilişkileri konusundaki müzakerelerdeki temsilî sıfatlarından dolayı sendikalar üzerinde ayırım gözetilmesini yasaklayacaklardır.

Madde 29 — Devletler yasalarıyla işverenlerin işçi örgütlerinin desteklenmesi ya da oluşturulmasını hedef alan ve bir işverenin ya da işveren örgütünün, işçilerin birliğine yönelik her türlü müdahaleci tavrının cezalandırılmasını sağlayacaklardır. Ayrıca sendikal örgütlerinin bir tüzel kişilik olarak konumlarının korunmasını ve savunulmasını garanti altına alacaklardır.

Madde 30 — Devletler, işçiler tarafından istenen bir sendika birleşme işlemine yasalar ya da pratik uygulamalar yoluyla müdahale edemeyeceklerdir.

Madde 31 — Devletler resmî mercilerin (idare, polis, asker) ya da işverenlerin müdahalesi olmadan işçi örgütlerinin faaliyetlerinin (kongre, seçim, toplantı) yürütülmesi ve sendika toplantılarının yapılması hakkını sağlayacaklardır.

Madde 32 — Devletler sendika binalarının, haberleşme, yazışma ve telefon konuşmalarının dokunulmazlığını sağlayacak ve bu hakları sağlayan koşulları çiğneyenlere karşı girişimde bulunacaktır.

EKONOMİDE

Madde 33 — Tüm işçiler, verimli, toplumsal yararı olan ve iyi ücretle çalışma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 34 — İşçiler ve onların sendika örgütleri demokratik, ekonomik ve sosyal gelişme planlarının uygulanmasına ve denetimine özgürce katılma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 35 — Sendika örgütleri işçilerin çıkarlarını savunmak doğrultusunda sanayi politikasının, tarımsal reformların ve çevre sağlığına ilişkin projelerin hazırlanmasında kendilerine danışılması hakkına sahip olacaklardır.

ÖNLEM VE GARANTİLER

Madde 36 — Devletler işçilere üretken iş, ücretlerin ve emekli aylıklarının yüksek satın alma gücünü ve diğer sosyal çıkarları sağlamalıdır.

Madde 37 — Devletler, sendikaların toplum içerisinde, ekonomik sorunlar üzerinde ve işyerlerindeki faaliyetlerine müdahale etmeden, sendika örgütlerinin ekonomik ve sosyal planlamaya katılımlarının sağlanması için gerekenleri yapacaklardır.

Madde 38 — Sendikalar işçilerin genel ya da kişisel çıkarlarını etkileyebilecek nitelikte gördüğü her sorun üzerinde uğraşmaya da yetkili olacaklardır.

İŞYERİNDE

Madde 39 — İşçiler tüm işyerlerinde toplanmak, aidat ve bağış toplamak, diledikleri yayınları okumak, sendika ve işçi yayınlarını dağıtmak, tüm medenî ve siyasal hakları taşıyarak sendikal propagandasını yapabilmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 40 — İşçiler kamu ya da özel teşebbüs işletmelerinde ve tüm işyerlerinde, onların çıkarlarını savunmakla yükümlü sendika işyeri yöneticilerini, iş komitesi üyelerini ve herhangi başka işçi temsilcilerini seçmek ve kendileri de bu görevlere seçilmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 41 — İşçiler onların kişisel ya da ortak çıkarlarını etkileyen her sorunu serbestçe seçilmiş işyeri idarecisiyle görüşmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 42 — Sendikalar işverenin ya da resmî mercilerin denetimi olmaksızın sendika toplantılarını dü-

zenleyebilme ve faaliyetleri için diğer işyerleriyle ortak girişimde bulunabilme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 43 — Sendika işyeri yöneticileri ve işletme dahilinde seçilmiş diğer temsilciler, işletmenin tesis ve olanaklarını çalışmaları için özgürce kullanmak hakkına sahip olacaklardır. İşçilerin konut ihtiyacının işveren tarafından sağlandığı yerlerde tüm yerleşim alanlarına özgürce giriş sağlanacaktır.

Madde 44 — Sendika işyeri yöneticileri ve işyerinde seçilmiş diğer temsilciler görevlerini hızlı ve iyi bir şekilde yerine getirebilmek için, iş saatlerinden belirli bir zamanı kullanma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 45 — Sendikaların faaliyetlerini işyerinde ve çalışma saatlerinde yürütme yetkisine ve işverenlerden işyerinde odalar ve panolar sağlama hakkına sahip olmaları sağlanacaktır.

Madde 46 — Sendikalar ulusal düzeydeki toplu sözleşmeleri tek tek işyerlerinde düzeltmek ya da tamamlamak amacıyla ilgili işverenle pazarlık yapmak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 47 — Sendikalar işveren tarafından çalışma koşullarını değiştirmek doğrultusunda kendileriyle müzakere edilmeden alınan kararlara itiraz etme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 48 — Çokuluslu şirketlere ait işyerlerinde sendikaların örgütlenmeleri ve faaliyetleri kısıtlanamayacaktır.

Madde 49 — Çokuluslu şirketlerin ulusal, bölgesel ya da uluslararası nitelikteki işyerlerinde sendika işyeri yöneticileri ve diğer seçilmiş temsilciler tam bir serbestlik içerisinde çalışma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 50 — Sendika örgütleri işçi çıkarlarının temsilciliği görevlerini yerine getirmek için işletmenin kârı, yatırım ve üretim planları ya da genişletilmesi ve modernleştirilmesi konusunda doğru ve tahkik edilebilir nitelikte bilgi edinebilme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 51 — Sendikalar işyerinin ekonomik tercihleri, malî ve teknik politikaları üzerinde demokratik denetim hakkına sahip olacaklardır.

Madde 52 — Sendikalar işçilerin can güvenliği ya da sağlığına yönelik her hangi bir tehlikenin ortaya çıkması halinde işi anında kesme hakkına sahip olacaklardır.

ÖNLEM VE GARANTİLER

Madde 53 — Devletler iş ilişkileri konusunda sendikal hakları güçlendirmek ve genişletmek yoluyla işverenlerin güçlerine yasal sınırlar getirmelidirler.

Madde 54 — Devletler seçilmiş temsilcilerin sendikal haklarını garanti altına almak ve genişletmek yoluyla şirket kanunlarına yasal tahditler getirerek, idarenin yapısını demokratikleştirmelidir. Özellikle;

— Çalışma hakkının ve bir işin garantisinin tanınması,

— Çalışma hakkına tecavüz ve sendika çalışmalarına engel olması bakımından iş anlaşmazlıklarını takiben her türlü lokavt, kapatma, ya da fabrika transferinin yasaklanması,

— Sendikaların acele asker kaydetme işlemi üzerine denetimi ve önceden sendikaya danışılmaksızın yapılan her türlü işten çıkarmanın yasaklanması hakkı,

— Sendika örgütlerinin tanınması ve personel sayısı ne olursa olsun tüm işyerlerinde bu tanımanın sonuçlarına uyulması,

— İşçilere, seçilmiş sendika temsilcilerine ve işyeri idarecilerine karşı cezaî müeyyide uygulayan işveren ve merci yetkililerinin cezalandırılması ve baskıcı davranışların kurbanı olan işçilerin işlerine tekrar dönmeleri,

— Adaylıkları ve hizmet müddetleri boyunca ve bunun sona ermesinden sonra, belirlenmiş bir işyeri içerisinde yöneticilerinin ve sendika temsilcilerinin işten çıkarılmalarına karşı garanti,

— Polisin işçilere karşı kullanılmasının yasaklanması garanti altına alınmalıdır.

Madde 55 — İşçileri izlemek, ihbar etmek amacına yönelik bir işgüvenlik niteliğindeki kişisel idareye dayalı organizasyonlar ve kara listelerin hazırlanması yasaklanmalıdır. Personel konusundaki dosya ve kayıtlar, —kompüterle yapılsın yapılmasın—, işle ilgili konularda kullanılacak bilgiler dışında herhangi bir bilgi içermemelidir.

Madde 56 — Devletler, sendikaların işletme yönetimleri ile ilgili etkili demokratik kontrol haklarını garanti edecek işveren ve kamu makamlarını ilgilendiren zorunlu kuralları koymak mecburiyetindedirler. Bunun için özellikle;

— Acele asker kaydetme işlemlerinin denetimi,

— İş teftişi,

— Terfi ve ücret artışındaki kıstasların belirlenmesi,

— Üretimin iyileştirilmesinin denetimi, mülk sahibinin değişmesi, mülkün başkasıyla birleşmesi ve üretimdeki teknik değişme konularında karar alınmasına sendikaların katılımını sağlamaları gerekir.

Madde 57 — Sendika örgütleri diledikleri bölgesel ya da uluslararası sendika örgütüne katılma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 58 — Sendika örgütleri uluslararası sendika çalışmalarına katılmak ve diğer ülkelerin bölgesel ya da uluslararası sendikalarla işbirliği yapmak ve onlarla birlikte ya da dayanışma halinde faaliyet yürütmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 59 — Sendika örgütleri uluslararası kongreler, toplantılar ve eğitim kursları düzenleme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 60 — Sendika örgütleri, şartsız olarak diğer ülkelerin bölgesel ya da uluslararası sendika örgütleriyle delege mübadelesini sağlamak ve onlarla ilişkiler geliştirmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 61 — Sendika örgütleri tüm işçi göçlerini kapsayan iki taraflı ya da çok taraflı göç anlaşmalarının pazarlığı, müzakereleri ve denetimine katılma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 62 — Sendika örgütleri ekonomik entegrasyon organlarında onların politikalarının belirlenmesine, denetim ve uygulamasına ve tüm çalışmalarına katılmak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 63 — Sendika örgütleri çok uluslu şirketlerdeki sendika temsilcilerinden uluslararası komiteler oluşturmak ya da onlara katılmak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 64 — Sendika örgütleri her işletmede ve her ülkede sendikal hakların herhangi bir zarara uğraması sözkonusu olmadan ulusal ve çokuluslu şirketlerde uluslararası platformda toplu sözleşme görüşmeleri gerçekleştirmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 65 — Sendika örgütleri hükümetler ve çok uluslu şirketler arasındaki sözleşmelerinin sosyal ve ekonomik niteliği konusunda bilgilendirilme ve danışılma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 66 — Sendika örgütleri işçilerin yaşama ve çalışma koşullarını ilgilendiren uluslararası ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlar üzerindeki forum, tartışma görüşme ve kararlarda söz sahibi olma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 67 — Uluslararası Sendika örgütleri tüm ülkelerin sendika örgütleriyle kalıcı ilişkileri korumak ve bu konuda istekli sendika örgütleriyle işbirliği ve delege mübadelesi konu-

sunda anlaşmalar yapmak hakkına sahip olmalıdırlar.

Madde 68 — Uluslararası sendika örgütleri ilgili dış ülkelerde yayınlarını basmak ve dağıtmak, toplantılar, kongreler ve eğitim kursları düzenlemek, uluslararası dayanışma ve karşılıklı yardımlaşmada bulunmak hakkına sahip olacaklardır.

Madde 69 — Uluslararası sendika örgütleri ulusal ya da bölgesel sendika örgütlerinden ödenek alma, hakkına sahip olacaklardır.

ÖNLEM VE GARANTİLER

Madde 70 — Devletler yasalarında sendika örgütlerini uluslararası örgütlere katılma hakkını tanımalı ve bu hakkın kullanılmasını şu maddelerle garanti altına almalıdır;

— İşçi örgütlerinin uluslararası sendikal faaliyetlerini engelleyen davranışlardan sorumlu olan resmî merci yetkililerine ve işverenlerin cezalandırılması,

— Ülkede ulusun temsilcisi durumundaki sendika temsilcilerine gerekli pasaport ve vizenin sağlanması,

— Diğer ülkelerden ya da bölgesel veya uluslararası sendika örgütlerinden temsilcilere vize ve ziyaret izninin sağlanması,

— Ulusal ya da uluslararası sendika örgütleri arasındaki haberleşmenin taaruzdan masuniyetine saygı gösterilmesi.

Madde 71 — Devletler egemenliklerinin uygulaması ve ulusal yasalarıa ilgili olarak ülkede işçi sendikaları haklarına sınırlama getirmeye yönelik çalışmalar yapmak isteyen çok uluslu şirketlerin baskısına boyun eğmemelidirler.

Madde 72 — Devletler daha önce bölgesel ekonomik gruplar ya da çok uluslu şirketlerle varılmış uluslararası anlaşmalarda ortaya çıkabilecek, daha az elverişli nitelikteki şartlar yüzünden işçiler ve onların sendika örgütleri tarafından tüm ülke çapında ortaya konulan daha iyi şartların engellenmeye ya da bozulmaya uğramamasını garanti altına alacaklardır.

Madde 73 — Devletler ırk ayırımını, insan haklarının açıkça çiğnenmesini teşvik eden ülkeler ve girişimler üzerinde Birleşmiş Milletler tarafından alınan kararlar doğrultusunda etkili ekonomik koşullar uygulanması konusundaki her türlü eylemde bulunma ve bu konuda karar alma için sendika örgütlerine kolaylık sağlamalıdırlar.

Madde 74 —Onların uluslararası çalışma örgütünün çalışmalarına katılımları çerçevesinde, devletler Uluslararası Çalışma Örgütünün genel kurulu ve çeşitli toplantıları için delege seçiminde sendika örgütleri arasında herhangi bir ayırımın gözetilmemesi prensibini kesinlikle uygulayacaklardır.

Madde 75 — Devletler Uluslararası Topluluğun üyeleri olarak, sendika ve insan hakları için tüm yönlerde ve sosyal ilerleme ve ekonomik şartlarda yeni bir ekonomik düzenin kurulmasını teşvik etmek için mümkün olduğu kadar ekonomik, sosyal, kültürel, medeni, politik ve sendikal hakların kısmen uluslararası insan hakları toplantısının, örgütlenme hakkının korunması ve örgütlenme özgürlüğü üzerine 87. Maddenin toplu sözleşme ve örgütlenme hakkı üzerine 98. in ayırım (işvermede ve meslekte) üzerine 111. işçi temsilcileri üzerine 135. in ve kırsal işçi örgütleri üzerine 141. in korunması için uluslararası araçları uygulamalı, onaylamalıdırlar

Madde 76 — İnsan hakları ve sendika özgürlüklerini koruycu, garanti ve teşvik edici katılımı doğrultusunda uluslararası çalışma örgütü evrensel Sendikal Haklar Bildirgesinin gereklerine uygun olarak yeni uluslararası antlaşmaları ve tavsiyeleri kabul etmelidir.

TSİP'in C. Senatosu Araştırma Komisyonuna İlettiği ŞİDDET OLAYLARI RAPORU

Okurların hatırlayacakları gibi, MC döneminde Cumhuriyet Senatosunda şiddet olaylarını ve nedenlerini araştırmak amacıyla bir Komisyon kurulmuştu. Komisyon başkanlığına senatör Fevzi Hakkı Esatoğlu seçilmiş ve çalışmalara başlamıştı. Dergimize ulaşan bilgilere göre, konu ile ilgili olarak siyasal partilerin de görüşleri alınmak istenmiş ve girişimlerde bulunulmuştu. Konuyu sorduğumuz Türkiye Sosyalist İşçi Parti yöneticileri bilgilerimizi doğruladılar ve Senato Araştırma Komisyonu için hazırlanan RAPOR'u basına göndereceklerini açıkladılar. TSİP yöneticilerinden aldığımız bu belgeyi yayınlamayı bir görev sayıyoruz.

İ L K E

KOMİSYONUN TSİP'E ÇAĞRISI

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANLIĞINA

Cumhuriyet Senatosu Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Başkanvekilleri ve Milli Birlik Grubu Başkanı tarafından verilen örnekleri ekli araştırma önergeleri ile Cumhuriyet Senatosu araştırması istenmesi üzerine, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 15 Nisan 1967 günlü 56'ncı Birleşiminde, Anayasanın 88'inci ve Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğünün 133, 134, 135, 136, ve 137'nci maddeleri gereğince Cumhuriyet Senatosu araştırması açılmasına karar vermiş ve bu amaçla da Komisyonumuz kurulmuştur.

Çalışmalarını sürdüren komisyonumuz son defa yaptığı 3 Mayıs 1978 günlü toplantısında konu ile ilgili olarak siyasi partilerin görüşlerinin de istenmesine karar vermiştir.

Ekli önergelerde araştırılması istenilen konularla ilgili görüşlerinizin 15 gün içinde Başkanlığımıza bildirilmesini rica ederiz.

Saygılarımla.

Toplumu Etkileyen Şiddet Olaylar
Araştırma Komisyonu
Başkanı
Fevzi Hakkı ESATOĞLU

TSİP'İN RAPORU

G İ R İ Ş

Partimiz sosyalizmi klavuz edinmiş. işçi sınıfının mücadele yöntemini benimsemiş bir partidir. Ve kurulduğu andan beri de Türkiye'de demokrasi mücadelesinin büyük önemini tespit etmiş, demokrasi saflarında yerini almış ve demokratik haklar uğruna mücadele vermiştir. Bu kapsam içinde, demokrasinin inkarı olan faşizmin karşısında yer almış, faşist hareketin iç yüzünün açık edilmesinde büyük çaba göstermiş, faşist zorbalığa karşı demokrasi yanlılarının saf tutmaları ve birlikte mücadele vermeleri için olanca gayreti göstermiştir. Getirmiş olduğu akıl almaz toplumsal yıkıntıları nedeniyle tüm dünyada insanlık düşmanı olarak yaftalanan lanetli faşizmin, ülkemizde son yıllarda pervasızca azgınlaşan saldırganlığını önlemek, MC iktidarları kanalından hızla tırmandırılan faşizme geçit vermemek ve faşizmin halk düşmanı gerçek yüzünü ve ülkemizi felakete götürerek caniyane emellerini açığa çıkartmak için mücadele verenlerin ön safında Partimiz de yer almıştır.

Senato'da şiddet olayları ile ilgili araştırma önergesi verilmesinden bu yana iki yılı aşkın bir süre geçmiştir. Bu süre zarfında olup bitenler, faşist saldırganlık hakkında Partimizin görüşlerinin ne kadar doğru ve gerçekleri yansıtıcı olduğunu defalarca ispat ederken, çok daha geniş yığınların faşizmin vahşetini daha yakından tanımalarını mümkün kılmıştır.

Yuvalandıkları yerlerden temizlenmemek, geniş toplum kesimlerinden tecrit olmamak ve halkı sindirip zora başeğdirmek amacıyla son günlerde sistemli ve planlı bir şekilde azdırılan «şid-

det olayları»nın, faşist zorbalığın tezahüründen başkası olmadığını tüm ülke halkı hatta bütün dünya bilmektedir. Bu nedenle bu konuda uzun uzun ayrıntılara girmeyi gereksiz sayıyoruz. Sadece faşist saldırganlık konusunda Partimiz'in resmi açıklamalarından örnekler vermekle yetineceğiz. (*)

Böyleyken, son dönemlerde faşist saldırganlığın değerlendirilmesinde demokrasi saflarında karşılaşılan bazı olumsuzluklar bizler için endişe kaynağı olmaktadır. Bu noktada özellikle CHP'nin tutumu bir hayli ilginçtir. Halk Partisi, Hükümet'i kurduktan sonra şiddet olaylarının adı konması meselesinde dikkati çekici bir tavır değişikliği yapmıştır. Şimdi «silahlı sağ-silahlı sol» şeklinde tanımlamalarla «şiddet olayları»nın sağdan ve «sol»dan, karşılıklı olduğu izlenimi verilmek istenmektedir .Faşist hareketin demokrasi saflarını çökertmek amacıyla yaygınlaştırdığı sistemli ve planlı saldırıyla, provakasyonun egemen olduğu bireysel terör hadiseleri eşdeğer gösterilmek istenmektedir. Faşizm kelimesi dahi dile alınmadığı gibi, «şiddet olayları»nın faşist niteliğinin dile getirilmesinden kaçınılmaktadır. Faşist zorbalığın nasıl pervasızca at oynatmak çabalarında olduğu neyi hedeflediği ve bu doğrultuda mesafe katetmek için neler yaptığı gözden kaçırılmaktadır. Bir İçişleri Bakanı, saldırganlığın esas kaynağı olduğu herkesce bilinen MHP'nin G. Başkanı'na, «şiddet olayları»na karşı alınan tedbirler hakkında bilgi verecek, yani demokrasiye kastedenlerin karşı «tedbir» almalarını sağlayacak kadar ciddiyetten uzaklaşabilmektedir. Aynı İçişleri Bakanı faşist zorbaların saldırılarını, «denetlenemeyen kızgınlıklar» olarak niteleyerek, faşizm tehlikesini görememenin ciddiye almamanın örneklerini vermeye devam etmektedir. (**)

Oysa CHP'nin tutumunun önceleri böyle olmadığı bilinmektedir. 5 Haziran seçimleri öncesinde CHP G. Başkanı konuşmalarında «şiddet hareketleri»nin faşizmden kaynaklandığını, Türkiye'de faşist hareketi ise MHP'nin ve yandaş kuruluşlarının temsil ettiğini açık açık dile getirmiştir. Bu açıklamalar üzerine MHP G. Başkanının nasıl ağır bir dille kendisine hücum ettiği hatırlardadır.

Uzağa gitmeye gerek yoktur. Araştırma önergesinin kendisi CHP'nin vaktiyle faşizm karşısındaki tutumuna ışık tutmaktadır. Şu satırlar, bize gönderilen evrakın ekinden alınmadır:

(*) Örnekler ektedir.

(**) Milliyet, 8 Mayıs 1978

«Öte yandan, ideolojisi ve saplantıları uzun süredir bilinen bir kişinin, Batıda tarih içinde örneklerine rastlanan biçimde ele geçirdiği küçük bir siyasal partiyi, kısa dönemde, totaliter sağ dikta yanlısı bir parti haline dönüştürmüş olmasını ve bunun büyük tehlikesini, bilerek, görmezlikten gelmiş ve özellikle adı anılan bu kişinin amacına erişmek için örgütlediği eylemci ve silahlı (vurucu güçlere) ve onların süre gelen korkunç ve insanlık dışı eylemlerine meşruluk kazandırma bahasına da olsa, bu kişi ve partisi ile ilişki kurmayı, tam bir gözü kararmışlık içinde, bilerek yeğlemiştir.»

Bundan iki buçuk yıl önce CHP'li senatörler faşizm meselesini bir hayli tutarlı bir şekilde ele alabilmişler ve hatta AP'nin de faşist hareketi kollayan tutumunu gerçekçi olarak ifade etmişlerdir. Aradan geçen iki buçuk yıl boyunca, özellikle MC'nin düşürülmesinden sonraki dönemde olup bitenler en geniş kitlelerin indinde şiddet olaylarının, faşist hareketin merkezlerinden kaynaklandığını çok net bir şekilde açığa çıkarmıştır. Durum böyleyken, CHP'nin daha tutarlı olacağına, gerilemesi bir hayli düşündürücüdür.

Sırası gelmişken hemen belirtelim ki, «şiddet olayları«nın içinde «sol» görünümlü bir bireysel terörist fiiller de bulunmaktadır. Kendilerini «sol» görüp göstermeye çalışmalarına rağmen bireysel teröristlerin solculukla ve hele hele sosyalizmle uzak yakın ilişkileri yoktur. Anarşizmden kaynaklanan bireysel terörizm, her zaman işçi sınıfının ve halkın vermekte olduğu, sömürü ve baskıdan kurtuluş mücadelesine zarar vermiş, emekçilerin zaferini daima geciktirmiştir. Bu nedenle bilim dışı bu gibi akımlara ve eylemlere işçi sınıfı hareketi ve onun pusulası sosyalizm daha baştan beri karşı çıkmıştır.

Partimiz de, bu konuda kurulduğundan bu yana tutarlı bir politika izlemiş ve bireysel terörizme devamlı karşı çıkmış, bireysel terörist fiilleri sürekli makhum etmiştir. Üstelik bireysel terörist akımlar, tarihteki diğer örneklerinin de gösterdiği gibi egemen güçlerin karanlık tertipleri için elverişli avadanlıklar oluşturduklarından kuşku duyulmaz. Partimiz, son tahlilde egemen güçlerin ekmeğine yağ süren bireysel terörizme, aynı zamanda provakasyona açık niteliğinden ötürü de karşı çıkmıştır.

Ama durum böyle diye, yani «sol» görünümlü «şiddet olayları» da var diye şiddet olaylarının hem sağdan hem de «sol»dan geldiğini iddia etmek, sadece ve sadece faşizm tehlikesinin veha-

metini gözlerden kaçırmaya hizmet eder. «Sol» görünümlü bireysel terörist olaylar münferittirler, sosyal etkinlikleri yoktur, yaygın değildirler, daha da önemlisi hiç bir sosyalist, ilerici ve demokrat akımdan tasvip görmedikleri gibi tamamıyla tecrit olmuş durumdadırlar.

Oysa faşist hareketin durumu hiç de böyle değildir. Şiddet olaylarının ezici çoğunluğunun faşist zorbalar tarafından yaratıldığı kesinlikle bilinmektedir. Üstelik katliamlar ve cinayetler şeklinde tezahür eden faşist saldırıların belirli merkezlerinden, sistemli ve planlı bir şekilde uygulamaya kondukları da açıktır. Faşist hareketin ülkemizdeki amacı, diğer ülkelerdeki benzerleriyle tam bir paralellik arzetmektedir ve orta yerdedir. Faşistler toplumda zorbalığı egemen kılmak istemektedirler. Saçtıkları dehşetle insanları yıldırıp sindirmek ve halkı zora baş eğdirmek amacını gütmektedirler. Bu konuda karşılarında demokrasi saflarından gelen güçlü bir tepki bulmakla birlikte, sistemli ve planlı bir zorbalıkla bir hayli mesafe katettikleri de ortadadır. Bu gerçeği, CHP yönetiminin önde gelenleri «İkinci MC'nin düşürülmesi gecikseydi, ne denli büyük tehlikelerin beklediğini» beyan ederek defalarca dile getirmişlerdir.

Mesele bu kadar açıktır. Böyleyken «şiddet olayları»nı sağlı «sol»lu gösterip, hem sağa hem sola tavır alan «tarafsız» bir hükümet görünümü edinmeye çalışmak *faşizme karşı tarafsız* olmaktan başka sonuç vermez. Bunun ise, değil sosyal demokratlıkla, pek benzemeye çalışılan en genel «batı tipi» demokratlıkla uzak yakın ilişkisi yoktur. Çünkü faşizme karşı tarafsız olmak, ne demokratlıkla bağdaşır, ne de insan saygısıyla!

Bugün ülkemizde şiddet olaylarının nereden kaynaklandığını hakkında halkın ezici çoğunluğu hemfikirdir. İstediği kadar aksini iddia etsin, faşist ve ırkçı ideolojisiyle, buna uygun politikasıyla ve faşizmin kan ve yalan üzerine inşa edilen evrensel uygulamasını aynen benimseyip tatbikata koymasıyla, MHP faşist saldırganlığın esas kaynağını oluşturmaktadır.

Gerek Türkiye'de gerek dünyada MHP'nin ideolojisinin faşizm olduğundan kuşkusu olan yoktur. Çünkü MHP'nin ve yan kuruluşlarının önde gelenleri bu faşist ideolojinin türkçesini yazılı ve sözlü devamlı dile getirmişlerdir ve belirtmektedirler. Bu ideolojinin kan ve yalanla beslendiği ise, MHP'nin politikası ile apaçık ortadadır. MHP ve ona bağlı yan kuruluşlar bu konuda burada sayılması mümkün olmayacak ölçüde zengin bin blanço vermişlerdir. Bunlar günlük basında defalarca yayınlanmıştır. Katliam-

ların, cinayetlerin, sabotajların ve benzerlerinin faillerinden yakalanabilenlerin ezici çoğunluğunun faşist olduğu ortaya çıkartılmıştır. Bunların içinde doğrudan MHP üyesi olanların sayısı bir hayli kabarık yekûna ulaşmaktadır. Yapılacak derli toplu bir araştırma bu konuda şüpheye yer vermeyecek bir sonuca varılmasını mümkün kılacaktır. Ve şiddet olaylarının kaynağını da MHP'nin ve onun yan kuruluşlarının bulunduğu somut delilleriyle şaşmaz bir şekilde, bir kere daha ispatlanmış olacaktır.

MHP ve yan örgütleri «şiddet olaylarının» esas kaynağıdırlar. Ancak bu konuda ihmal edilmemesi gereken bir başka kaynak da, kamuoyunda «kontr gerilla» olarak isimlendirilen ve 12 Mart döneminde somut varlığı çeşitli uygulamalarıyla kuşku götürmez bir şekilde kanıtlanan devlet katları içinde yuvalanmış yasa dışı bir örgütlenmedir. Özellikle provakatif olaylarda parmağı bulunduğu kesin olan bu örgüt demokrasi için büyük bir tehlike arz etmektedir. Bu gayri meşru örgütün varlığını 12 Mart döneminde birçok yurtsever ve demokrat bizzat vücutlarıyla, yani gördükleri işkencelerle tanık olmuşlardır. Son dönemdeki 1 Mayıs 77; 16 Mart İstanbul Beyazıt Katliamının, Malatya Belediye Başkanına tertiplenen suikastın ve sonrasında yaratılan olayların altında böylesi profesyonel bir örgütün bulunduğundan hemen hiç şüphe edilmemektedir. MC'nin düşürülmesinden sonra, bu yasa dışı örgütün üzerine gidilmesi doğrultusunda kuvvetli bir eğilim olmuştur. Ancak CHP, sağdan ve gerici güçlerden gelen tepkilere göğüs geremeyerek gerilemiş ve faşist hareketle, hatta CIA ile işbirliği içinde olduğuna kesin nazarıyla bakılan bu karanlık örgütün üzerine daha fazla varılamamıştır.

Şimdi yapılacak işlerden birisi de 1 Mayıs 1977 olaylarının soruşturmasını yapan Savcının da işaret ettiği gibi bazı provakatif olayların altında parmağı bulunan karanlık örgütlenmeleri de delilleriyle açığa çıkarmaktır. Bu konuda en azından 12 Mart döneminde söz konusu örgütün elinden geçmiş kişilerin tanıklıklarına başvurulabilir.

Faşist tehlikeye karşı mücadeleyi ciddiyetle ele alıp gereğince yürütmenin zamanı çoktan gelmiş geçmektedir. Senato araştırması açılması istenen tarihten bu yana yaşadığımız iki buçuk yıllık dönem boyunca «şiddet olayları» büyük bir hızla artmıştır. Özellikle MC'nin düşürülmesinden itibaren, zorbalık had safhaya vardırılmıştır. Faşist saldırganlık, kendisiyle başedilemeyeceğini ispatlamanın peşindedir. Ve CHP'nin bugünkü ciddiyetten uzak tutumu nedeniyle de, bu noktada bir ölçüde «başarılı» olmuştur.

Çünkü CHP, faşist zorbalığın kaynakları ayan beyan ortada olduğu halde doğrudan bu kaynakların üzerine yürüyeceğine ve demokrasi saflarında yer alanların tümü, kitleler bu anti-faşist talebi defalarca dile getirdikleri halde, tek tek olaylarla uğraşmak yolunu seçmektedir. Bataklık kurutulmadıkça sadece sivri sinek öldürerek sıtmanın önünü almak nasıl mümkün olmazsa, faşist saldırganlığın kaynaklarına inilmeyip, her cinayetten ve katliamdan sonra suçlu arayarak faşizm tehlikesini tesirsiz kılmak imkansızdır.

Bu nedenle Senatonun açtığı «şiddet olayları» ile ilgili araştırmayı, gecikmesine rağmen yerinde görüyoruz. Faşist zorbalığın kaynaklarını bir kez daha bütün açıklığıyla kamuoyu önüne serecek olan bu araştırmanın, tüm somut delilleri ihtiva edecek şekilde, biran önce sonuçlandırılmasını diliyoruz. Ve böylece faşist hareketin tüm demokratik kuruluşları —bu arada Parlementoyu onun bir bölümü olan Senatoyu— ortadan kaldırmaya yönelik menfur emellerinin, vakit daha geç olmadan açığa çıkartılmasını ve faşizm tehlikesinin, saldırganlık kaynakları olan MHP ve onun yan kuruluşları üzerine doğrudan varılmak suretiyle uzaklaştırılmasını bekliyoruz.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Merkez Yürütme Kurulu adına
Yalçın Yusufoğlu
Genel Sekreter

I. BÖLÜM

PROGRAM

«Türkiye kapitalizmin gelişimindeki tekelci nitelik, burjuva demokrasisinin yaygınlaşıp kökleşmesine meydan vermemiştir. Burjuvazinin ırkçılığı ve şövenizmi de burjuva diktatörlüğüne besleyip güçlendirmiştir. Bunlara, etkin bir şekilde varlığını sürdüren kapitalizm öncesinden kalma keyfî davranışlar ve baskı yöntemleri eklenince, kısıtlı burjuva demokrasisinin sınırlarının genişletilmesi büyük ölçüde zorlaşmaktıdır. Faşist akımların varlığını sürdürmesine yol açan bu ortamda, tekelci burjuvazi, zorlandığında ve şartlar elverdiğinde faşist yönetimler getirmek için tereddüt etmemektedir. Bütün bu şartlar DEMOKRASİ mücadelesinin ne ölçüde hayati olduğunu gösterir.» **(TSİP Programı, s. 10-11)**

II. BÖLÜM

TSİP'İN HÜKÜMETE MUHTIRASI

«Kendilerine komando adını veren ve faşist ideoloji ile donanmış olan, silâhlı ve aşırı sağcı şiddet grupları Milliyetçi Cephe İktidarı tarafından vurucu güç olarak kullanılmaktadır. Nazi Almanya'sının SS kıtalarını, Mussolini İtalya'sının kara gömleklilerini, Franko İspanya'sının falanjist gruplarını kendilerine model olarak alan, düzenledikleri yürüyüşlerde adı geçen örgütlerin faşist milislerinin bir zamanlar yaptıkları kaz adımlarıyla yürüyüşlerini ya da sağ kollarını ileri ve yukarı doğru uzatarak selâm verişlerini taklit edecek kadar klasik faşist yöntemlerle eğitilmiş olan komandoların iki yıllık MC iktidarı boyunca öğrenciler, öğretmenler, ilerici eğilimli sayısız yurttaşlara karşı şiddet eylemlerinde ölenlerin sayısı Milliyetçi Cephe Topluluğunun iktidarda bulunduğu sürede ikiyüzü aşmış yaralı sayısı ise dört bine yaklaşmıştır. Bunlar resmi kayıtlarda gösterilen rakamlardır.» **(TSİP'in Hükümete Muh. sf. 15)**

«Milliyetçi Hareket Partisi'nin Genel Başkanı ve Milliyetçi Cephe İktidarının Başbakan Yardımcısı Türkeş, «bozkurtlarım» adını verdiği komandolarının, devletin emniyet kuvvetlerine yardım ettiğine ve etmeğe devam edeceklerini açıklamıştı. Keza 1977 Nisan ayı başında Parlamentoda erken seçim kararı alındıktan sonra A. Türkeş, bozkurtlarının seçim sandıklarını koruyacaklarını ve seçimlerde emniyet kuvvetlerine yardımcı olacaklarını açıklamıştı. Türkiye kamuoyu 5 Haziran Seçim gününde komandoların anti-demokratik bir ortam yaratmak ve demokratik eğilimli bir kısım seçmen yurttaşlar üzerinde terör estirmek anlamına geldiğini pek iyi bilmektedirler.

Nitekim Yüksek Seçim Kurulu da A. Türkeş'in beyanatı üzerine bir bildiri yayınlayarak seçimlerde hiç bir vetlerinin görevini üslenmeye kendini kişi ve kuruluşun devletin resmi kuvyetkili kılamıyacağını belirtmiştir.» (a.g.y. sf. 15)

«Kendilerine komando adı verilen sağcı şiddet gruplarının resmi makamlarca himaye edildiklerinin en somut kanıtlarından birisi İzmir'de komandoların bir saldırı eylemi nedeni ile onlardan bir kısmını yakalayarak adli makamlara teslim eden bir jandarma yüzbaşısının olaylardan kısa bir süre sonra görev yerinin değiştirilerek bir başka göreve tayin edilmesidir.

Komando adı verilen bu saldırgan ve faşist gruplar bir çok saldırılarını polisin gözü önünde yapmakta ve hatta çoğu kez onlardan himaye ve destek görmektedirler.

Nitekim İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Haluk Alp de olayların içinde bulunan birisi olarak bu gerçeği açıklamış ve sağcı grupların polisten himaye gördüklerini belirtmiştir. **(Cumhuriyet, 5.11.1976) (a.g.y.)**

Böylelikle, söz konusu sağcı grupların silâhlı ve kanlı saldırıları zamanla ülkenin dört bir köşesine yayılmış ortaokullara varıncaya dek genişlemiştir.

Faşist eğilimli ve iyi eğitilmiş bu terör gruplarinın saldırıları sadece siyasi iktidara karşı olan öğretmen, öğrenci, aydın, işçi vb. toplum kesimlerini, bu kesimlerin çeşitli üyelerini veya örgütlerini değil aynı zamanda muhalif siyasî partileri de hedef almaktadır. Sosyalist ya da sosyal demokrat eğilimli siyasal kuruluşların pek çok yerel örgüt binası ve yöneticisi Türkiye'nin dört bir yanında saldırıya uğramaktadır. Bu saldırılar ana muhalefet partisi durumunda bu-

lunan ve parlamentoda en fazla iskemleye sahip bulunan sosyal demokrat eğilimli Cumhuriyet Halk Partisi'ne kadar uzanmaktadır.

Örneğin, 5.6.1976 da CHP'li milletvekillerinin bulunduğu bir gruba oradaki komandolar ateş açmışlar, taş, sopa ve silâhlarla saldırmışlardır. Bu parlamenterler, CHP Genel Başkanı Ecevit'in konuşacağı bir mitingin hazırlıklarını yapmak üzere orada bulunuyorlardı. Ve saldırganların ele başısının oradaki Ülkü Ocağı başkanı olduğu ve bir CHP'liyi bizzat yaraladığı tesbit edildi.» **(Cumhuriyet, 6.6.1976) (a.g.y. sf. 16)**

III. BÖLÜM

1977 YEREL SEÇİM DÖNEMİ RADYO KONUŞMALARI

«...Milliyetçi Cephe ortaklığı halkın en masum isteklerini susturmak için zorbalığa başvuruyor. Faşist saldırganlar Seydişehir'den Aliağa'ya, Yüksek okullardan Devlet dairelerine, gecekondu mahallelerinden büyük şehirlerin sokaklarına kadar her tarafı haraca kesiyorlar. Halkı kurşunluyor, demokratik kuruluşların binalarını dinamitliyor, ortalığı hergün kana buluyorlar. Doğu'lu insan, sırf doğulu olduğu için aşağılanıyor, horlanıyor...» **(Ahmet Kaçmaz, Radyo konuşmasından, 5 Haziran 1977)**

«...Demokratik güçler arasında sıkı bir işbirliğine ihtiyaç vardır. Ancak, böylesi bir işbirliği ile Milliyetçi Hareket Partisi'nin devleti faşistleştirme operasyonuna son verilebilir, çeşitli kademelerde yuvalanmış olan faşistler sökülüp atılabilir, dört bir yanı haraca kesen faşist zorbalığın önü alınabilir...» (a.g.y.)

«Kendi solundaki siyasi çizgilerle işbirliği yapmayan bir Cumhuriyet Halk Partisi'nden faşizme karşı, etkili bir mücadele verebileceğini, faşist zorbalığın kaynağını oluşturan ülkücü yuvaların kurtulabileceğini beklemek bir ölçüde hayaldir...» (a.g.y.)

«...Anti-faşist güçler işbirliğine yanaşmazlarsa, zaten pervasızca tırmanan faşizm, bir gün bir oldu-bittiyle karşımıza çıkabilir dedik. Faşizm geldiğinde kimsenin gözünün yaşına bakmaz, o sosyalistmiş bu sosyal-demokratmış diye ayırt etmez. Hepsinin icabına bakmak ister dedik. Onun için, iş işten geçmeden ne gerekiyorsa onu yapalım dedik. Ve bu son seçimler dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisinden daha soldakilere işbirliği çağrısı çıkardık...» (a.g.y.)

«...Biz seçimlerde her şeyden önce demokrasi cephesinin kazanmasını, demokrasi düşmanı Milliyetçi Cephe'nin yenilgiye uğratılmasını istiyoruz... bu nedenle halkımıza «Milliyetçi Cephe Partilerine oy verme, onlara oylarınla hayır de!» diyoruz. Ve ilk başta da «faşist Milliyetçi Hareket Partisi'ne asla oy verme, oylarınla faşizme dur de!» diyoruz...» (a.g.y.)

«...Bu köhne düzeni korumak isteyenlerin en zorba kesimleri... Devleti faşistleştirmek, öğretim kurumlarını ele geçirmek, demokratik kurumları yok etmek yanı sıra faşist komandoları bozkurt ulumaları ile halkımızın üzerine salıyorlar. Halk yığınları arasında korku ve yılgınlık, terör ve bezginlik yaratmaya çalışıyorlar. Amaçları Amerikan Emperyalizmi güdümünde faşist bir diktatörlüğü yerleştirmektir...» **(Yalçın Yusufoğlu, Radyo Konuşmasından, 6 Aralık 1977)**

«...Bugün ülkemizde faşizmin baştemsilcisi Milliyetçi Hareket Partisidir. Bu parti Hitler, Mussolini, Franko gibi tanınmış faşist diktatörlerin yolunu izliyor. Hitler'in Nasyonal Sosyalizm deyimi, Türkeş'in dilinde Mil-

liyetçi Toplumculuk olmuş. Bu diktatörlerin şeflik lâkapları bile Milliyetçi Hareket Partisince taklit edilmiş. Hitler'in lâkabı Führer, Mussolini'nin şeflik adı İl Duçe, Franko'nunki Generalissimoydu. Türkeş'in de böyle bir lâkabı var. Ülkücü komandolar ona Başbuğ diyorlar. O komandolar ki, Hitler'in SS adı verilen cinayet örgütlerinin, ya da Mussolini'ye bağlı kara gömleklilerin Türk kopyalarından başka bir şey değildirler.

Sadece bu kadar mı? Bu partinin adı da faşisttir. Örneğin şimdiki İspanyol Faşist Partisinin adı Millî Hareket, Yunan Faşistlerininki ise, Milliyetçi Hareket Partisi'dir.

Kısacası Türk Milliyetçi Hareket Partisi de, diğer ülkelerdeki adaşları ve ülküdaşları gibi, adından programına, şeflik lâkaplarından kaz adımlı komando yürüyüşlerine, anti - komünizm bayraktarlığından demokrasi düşmanlığına kadar herşeyiyle faşisttir.

Ne varki, faşizmi MHP ile sınırlı görmek büyük yanılgı olur. Bazı demokratik çevreler faşizmi MHP'de toplanmış bir avuç maceracının şeflik ve diktatörlük heveslerinden ibaret sayıyorlar. Oysa, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin ilk günden beri belirttiği gibi bu kanı bilimle bağdaşmaz. Çünkü her siyasî hareket gibi faşizmin de sınıfsal bir temeli vardır. Bu sınıfsal nitelik, faşist şeflerin hangi egemen sınıf çıkarlarına hizmet ettiğini gösterir.» (a.g.y.)

«...Hareket Partisi, sınıf gerçeğini reddetmek için sosyal dilim diye bir şey icat etmiştir. Ve Amerikan emperyalistleri ile işbirlikçilerin adına anti komünizmin faşist bayrağını kimseye kaptırmak niyetinde değildir. Tıpkı lânetli Hitler'in yaptığı gibi. Faşizmin bu tiyneti, hiç kuşkusuz bir avuç para babasının, bankerin, sanayicinin ithalâtçı ve ihracatçının işçi ve köylü yığınlarına karşı uyguladığı sınıfsal tahakküme hizmet eder.

Faşizm sadece işçi sınıfına ve sosyalizme karşı değildir. Sosyalizmin baş düşmanı olan faşizm, sosyalist olmayan ilerici, demokratik düşünce akımlarına da tahammül edemez. Hatta faşist şeflikler demokratik yöntemli bir kapitalizmi seçen liberal ya da sosyal demokrat partilere de aman vermezler. Örneğin Nazi Rejimi, kendisi ile uzlaşmaya çalışan Alman Sosyal Demokratlarını ezmiş, bugün Şilideki faşist Cunta bir zamanlar komünistlere karşı kendisi ile işbirliği yapan Hıristiyan Demokrat Partiyi de yasaklamıştır. Kısacası, faşizm bütün özgürlüklerin, tüm temel hakların ve demokrasinin düşmanıdır. Faşizm kendisini gizlemek için demagojilere başvurur...» (a.g.y.)

«Arkadaşlarım, faşizmin yöntemlerinden birisi, kendi cinayet ve şiddet örgütleri vasıtasıyla bireysel çatışmalar ve faşist sokak kavgaları yaratmak bu yollarla hem ilericileri sindirmek, hem de yavuz hırsız misali suçu ilerici güçlere yıkmaktır. Faşistler, bu düzenbazca planları için suikastlardan başka, bombalama, sabotaj, kundakçılık, gibi eylemlere başvururlar. Örneğin, Hitler, Alman Parlementosunu yaktırıp, suçu komünistlerin üzerine yıkarak, büyük bir devrimci avını başlatmıştı. 12 Mart döneminde de düzmece sabotaj davaları faşist diktatörlüğe hizmet eden bir komplodan başka bir şey değillerdi...

...Emelleri «devlet elden gidiyor», «anarşi güçleniyor», «Komünistler geliyor» sloganlarını yaymak, kargaşalık yaratıp —bir dizi komplo ile devleti ele geçirmektir. Türkeş'in «millî devlet — Güçlü iktidar» sloganı ile ve klasik faşist diktatörlüğün propagandasını yapmaktadır... (a. g. y.)

IV. BÖLÜM

TSİP BASIN BÜLTENLERİ

«Son günlerde ülkü ocaklarına bağlı saldırganların ilerici ve yurtseverler üzerinde terör estirmek istedikleri, bazı gazete ve gazete bayilerini tehdit ettikleri görülmektedir.

Doğrudan doğruya MC iktidarının sırt sıvazlayıcılığı altında ve desteğinde olan bu saldırılar, Milliyet Gazetesini de hedef alacak düzeye çıkarılmıştır.

Yurdun bir çok yöresinde olduğu gibi İstanbul'da da, vapur iskelesi girişlerindeki gazete bayilerinin işyerleri tahrip edilmekte, satılan ilerici gazetelere el konup, yakılmaktadır.

Aynı grupların baskı ve terör girişimleri, «Üniversitelere hükümet el koymazsa, biz el koyacağız» şeklinde sürerken, bu duruma seyirci kalınmaktadır.

TSİP olarak, okullarda can güvenliğinin kalmamasının tek sorumlusu olan bu saldırganların ve MC iktidarının anti - demokratik gidişine dur demenin zamanı gelmiştir diyoruz.

Bu nifak ve terör yuvaları biran önce kapatılmalıdır.» **(Başkanlık Kurulu, Basın Bülteni, 19 Ocak 1977)**

«...CHP Fatih ilçesi üyesi bir genci, faşist çeteler polisin gözleri önünde kurşun yağmuruna tutarak katletmişlerdir.

...Siyasî cinayetlerin önlenmesinde, anti-demokratik gidişin ve faşist tırmanışın durdurulmasında tüm demokratik güçlerin somut anti-faşist güç ve hareket birliği günümüzün en yıkıcı sorunudur.» **(Başkanlık Kurulu, Basın Bülteni, 21 Şubat 1977)**

«İktidara geldiğinden beri MC, ilerici, demokrat üniversite ve yüksek okullara tahammülsüzlüğünü dile getirmekte, bu yolda her türlü tertiplere girişmektedir.

İlericiliğin yıkılmaz bir kalesi olan ODTÜ'ye kiralık faşist çetelerin sızdırılmak istendiği, saldırtıldığı günler yaşadık. Bütün bunlar sökmeyince bu kez sicilli bir faşistin rektör atanmasıyla öğrenci gençliğin mücadelesini durdurabileceklerin zannediyorlar. Son olarak ODTÜ Yurtlarının boşaltılması ve hatta kolluk kuvvetleriyle boşaltılmak istenmesi bu tertibin bir parçası olarak sahneye konulmak istenmiştir... **(Başkanlık Kurulu, Basın Bülteni, 24 Şubat 1977)**

«4 gün önce bildiri dağıtırken kurşunlanarak ağır yaralanan partimiz üyesi Hanefi Özer ve diğer parti üyesi arkadaşlarımıza saldıranların MHP Şişli Gençlik Kolları ve Büyük Ülkü Derneğine mensup kişiler oldukları kesinlikle tesbit edilerek adli makamlara gerekli müracaatlar yapılmıştır.

...12 Mart'ın yıl dönümü vesilesi ile faşizmi lânetleyen ve anti-demokratik girişimleri protesto eden bildirileri dağıtmakta olan üyelerimiz arkadan ani bir saldırıya maruz kalmış, Parti avukatlarımız ve olayı gören diğer üye arkadaşlarımız mütecavizlerin MHP Şişli Gençlik Kollarına ve Büyük Ülkü Derneğine mensup kimseler olduklarını kesinlikle tesbit etmişlerdir. Bu konuda gerekli takibatın açılması için girişimlere başlanmıştır.» **(İstanbul İYK Basın Bildirisi, 17 Mart 1977)**

«...Demokrasiye karşı yönelmiş faşist çabaların bir parçası olan bu olay AP'nin anti demokratik ve saldırgan kimliğini yeniden göstermiştir.

...Kendilerine milliyetçi diyen bir grup AP'li komandonun Cumhuriyet Gazetesi ve Genel Yayın Müdürü'ne saldırmaları ülkemizi kana ve ateşe bulayan AP öncülüğündeki MC iktidarının yeni bir tertibidir.» **(Başkanlık Kurulu, Basın Bülteni, 20 Mart 1977)**

«Her geçen gün yoğunlaştırılmaya ve yaygınlaştırılmaya çalışılan faşiz-

min boy hedeflerinden birisi de öğrenci gençliğimizdir. Dış ve iç egemen güçlerin karanlık mihrakları tarafından yıllardır tek merkezden yönetilen bu planlı saldırı ve cinayetler yüksek öğrenim düzeyinden ortaokullara kadar, geniş öğrenci kitlesinin öğrenim özgürlüğünü ve can güvenliğini yok etmiştir. Bu sistemli ve siyasal amaçlı cinayetlerden ve faşist saldırılardan dolayı yüzbinlerce öğrenci ölüm tehdidi altındadır. Çok geniş bir toplum kesimini oluşturan öğrenci aileleri de bu nedenle büyük bir tedirginlik ve endişe içindedir.

Çeşitli mihraklar öğrenci olaylarını bir sağ ve sol çatışması olarak göstermektedir. Oysa gerçek olan sağ, sol çatışması değil, doğrudan doğruya faşist saldırılardır. Geçen hafta bir öğrenci yurduna ağır bir tahrip kalıbı atarken ölen öğrencinin sağcı eğilim taşıması da bunun son kanıtlarındandır.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Türkeş bir yandan sözde barış çağrıları yaparken, kendilerine ülkücü komando adını veren faşistler yurt çapındaki saldırılarını sürdürmektedirler.

...Faşist teröre ve baskılara karşı bireysel mücadele vermek, gerçekte halk düşmanı güçlerin tuzağına düşmektir. Çünkü faşizme karşı mücadele en geniş demokratik kitlelerin örgütlü ve yığınsal uğraşını gerektirir. Bu nedenle biz Türkiye Sosyalist İşçi Partisi olarak, gericiliğe ve faşizme karşı olan tüm gençliğin birliğini savunuyor ve gençliğimizin diğer halk güçlerimizle dayanışmasını geliştirip yükseltmeyi acil bir görev sayıyoruz...» **(Ahmet Kaçmaz, Dünya Gençlik Haftası nedeniyle yayınlanan mesaj, 16 Kasım 1977)**

«Gazetelerden CHP ile MHP'nin Meclis Başkanı seçimi konusunda anlaştıklarını okuyoruz. Faşist MHP, faşizmin karşısından olan CHP'ye yardımcı olabileceğini göstermek, böylece son zamanlarda takındığı barışçıl maskeyi takviye etmek istiyor. Buna asla kanmamak lâzım. Çünkü faşizmin politikası kan ve yalan üzerine kuruludur. MHP'nin barış çağrıları tamamiyle sahtedir. MHP'nin başındaki faşistler düpedüz yalancılık yapıp barış sözleri ederlerken faşist zorbalar da göz göre göre cinayetler işlemekte ve kan dökmektedirler. Daha bir kaç gün önce bir ülkücü bir binayı dinamitlerden ölmüş, kendisine ülkü ocakları açıkça sahip çıkmış ve cenaze töreni düzenlemiştir. Ülkü ocaklarının MHP'nin yan kuruluşu olduğunu bilmeyen yoktur. Bu olay MHP'nin sabotajlar ve patlamalar düzenlediğinin açık delilidir.

MHP faşist bir parti olduğu halde faşizme karşı olduğunu ifade ederek apaçık yalan söylemektedir. CKMP'yi ele geçirdiklerinde faşistlerin ilk işi Partinin ismini değiştirmek ve şimdiki ismi almak olmuştur. Çünkü o günlerin en azılı faşisti olan Franko'nun partisinin ismi de Milli Hareket Partisiydi. Tek başına bu olay bile MHP nin fasit bir parti olduğunu gösterir. Oysa son günlerde MHP'nin sahte barış çağrılarına kanıp onu partilerden bir parti gibi görme ve gösterme gafletine düşenler vardır. Bu son derece tehlikelidir. Çünkü faşizm geldiğinde gaflete düşenlere de aman vermez. Dün Hitler canavarının Almanya'da, bugün Pinochet katilinin Şili'de yaptıkları ortadadır. Bu nedenle Milliyetçi Hareket Partisi'nin faşist bir parti olduğunu bilmek, sahte barış çağrılarına kanmamak ve onu tecrit etmek şarttır.» **(Başkanlık Kurulu Basın Bildirisi, 17 Kasım 1977)**

«...Kontr-gerilla adlı işkence örgütü, pek çok kimsenin etinde kemiğinde bıraktığı izler nedeniyle varlığı tartışılmayacak bir olgudur. Önemli olan onun varlığını tartışmak değil, ne olduğunu açığa çıkarıp ortadan kaldırmaktır. Üstelik bu örgütün faşist cuntayı tezgâhlamayı üstlendiğini

de bilmeyen kalmamıştır. Demokrasi açısından böylesine ciddi tehlike arz eden yasa dışı bir örgütün üzerine gidilmesi ve ortaya çıkarılıp varlığına son verilmesi tüm demokrasi güçlerinin acil görevi haline gelmiştir. Faşizme ve işkenceye karşı olduğunu söyleyen hükümet de bu konuda üzerine düşeni yapmalıdır.

Kontr-gerilla meselesi hükümetin demokratlığının da samimiyetinin ölçüsü olacaktır. Çünkü, devlet içinde yuvalanmış yasadışı bir örgütün açığa çıkartılmasında hükümete önemli bir rol düştüğü açıktır. Hükümet bu konuda olumlu ve aktif bir tutum izlediği takdirde tüm demokrasi saflarının desteğini arkasında bulacaktır.» **(Ahmet Kaçmaz, Basın Bülteni, 2 Şubat 1978)**

«Başbakan anarşinin önünün birkaç ay içinde alınacağını umduğunu söylemektedir. Ancak görülen odur ki, anarşi ile mücadele diye mevcut uygulama sürdürülecekse Başbakanın umudu umut olmaya devam edecektir. İzinli, belgeli afiş yapıştıran mühendisler karakola çekilip «biz orta Asyadan geldik» naraları arasında meydan dayağından geçiriliyorsa anarşi bizzat devlet katlarında devam ediyor demektir. İçişleri Bakanının açıkladığı faşistlerle işbirliği halindeki polis örneği herkesce bilinen bir olgunun sadece bir örneğidir.

...Meseleler ciddi bir şekilde çözüm beklerken «hem sağdan, hem soldan gelecek her türlü şiddete karşıyız» şeklindeki beyanlarla mücadele yürütülemez. Biz Parti olarak «sol» maceracı akımların, bireysel terörizmin her zaman karşısında olduk. Böylesi yolları benimseyenlerin provokasyon ortamı yarattıklarını devamlı işaret ettik. Ama bugün her aklı başında kişi açıkça görmektedir ki, anarşiyi devamlı diri tutmaya çalışan faşist zorbalardır. Ve bu saldırganların kaynağında faşist MHP ve onun yan kuruluşu Ülkü Ocakları vardır. Hükümet bu zorbalık kaynaklarının üstüne ciddi bir şekilde yürümedikçe anarşiye son verilmesi bir hayalden öteye gitmeyecektir.» **(Başkanlık Kurulu, Basın Bülteni, 11 Şubat 1978)**

«...MC iktidarı kanalından tırmandırılan faşizm İkinci MC'nin düşürülmesi ve yerine sosyal demokrat ağırlıklı bir hükümetin kurulmasıyla bir darbe yemiştir. Ancak faşizmi tırmandırmakta kararlı olan gerici egemen güçler bu sefer tedhiş olaylarını alabildiğine yoğunlaştırmışlardır. Böylece bir yandan CHP hükümetinin de anarşinin önünü alamayacağı görünümü yaratılırken bir yandan da dolaylı, dolaysız baskı rejimlerinin ortamı hazırlanmak istenmektedir.

...Son trenyolu sabotajı yoğunlaştırılan tedhiş olaylarının tırmandırılması olarak görülmelidir. Kısaca mevcut imkânlarla tedhiş olaylarına son verilemeyeceği kanıtlanmak istenmektedir. **(Ahmet Kaçmaz, Basın Bülteni, 26 Şubat 1978)**

«İtalyan teröristlerinin Aldo Moroyu katletmeleri sadece emperyalist ve gerici güçlerin ekmeğine yağ sürmüştür. Bireysel terörizmin sömürü ve baskı güçlerinin çıkarlarına hizmet etmekten başka sonuç vermediği bir kere daha görülmüştür. Kendilerini solcu gösteren teröristlerin bu cinayeti, emekçi halkın verdiği sosyal kurtuluş mücadelesine zarar getirmiştir. Emperyalist ve gerici güçler meseleleri yeterince kavramamış kitleleri yönelttikleri «solu kötüleme» propagandası için uzun zaman çiğneyecekleri bir sakız daha bulmuşlardır.

İşçi sınıfı, kurtuluş mücadelesine zarar veren ve iktidarını geciktiren bireysel terörizme baştan beri karşı çıkmıştır. İşçi sınıfı sosyalizmi tarihin en zalim yönetimlerinden birini temsil eden Çarlar'a tertiplenen suikastleri bile mazur görmemiş, aksine bu gibi eylemler peşinde olan sol görünümlü terörist akımları her zaman mahkum etmiştir. Tarihin kendisi bu

bilimsel tutumun ne kadar doğru ve yerinde olduğunu defalarca ispat etmiş, sosyalizm devamlı zafere ulaşırken, bireysel terörizm dünyanın her yerinde sürekli kaybetmiştir.

Bireysel terörizmin monopolcü devletin demokrasi düşmanlığına tepkiden kaynaklanması bir mazeret olamaz. Çarlık despotizminde bile mahkum edilen bireysel terörizmin, işçi sınıfı mücadelesi sonucu pek çok haklar edinilmiş burjuva demokrasisinde mazur görülebilecek en ufak bir yanı yoktur. İşçi sınıfı onun ekonomik, siyasi, ideolojik mücadelesi ve bilimsel çalışma üslubu vardır. İşçi sınıfına ve sosyalizme hizmet etmek isteyenlerin yolu, işçi sınıfının yolu olmalıdır. Aldo Moro olayı, hem dünyada hem de ülkemizde bireysel terörizmden medet uman terörist akımlara bir ibret dersi olmalıdır.» **(Ahmet Kaçmaz, Basın Bülteni, 11 Mayıs 1978)**

V. BÖLÜM

BASINA YAPILAN AÇIKLAMALAR

«Olaylar üzerine olağanüstü bir toplantı yapan TSİP Başkanlık Kurulu son durumu görüşmüş ve «Sömürücü mihrakların doğrudan doğruya halkımızın ve gençliğimizin, bağımsızlık - demokrasi mücadelesini hedef alarak saldırılarını yoğunlaştırdığını» belirtmiştir. TSİP Başkanlık Kurulu partinin İstanbul ve Ankara il örgütlerinden ve öğrenci üyelerinden telefonla gelen bilgileri de değerlendirerek yeni faşist saldırıların olabileceğini belirterek örgütü uyarmış, partililerin uyanık ve hazırlıklı olmalarını ertesi gün İzmir'de yapılacak olan referandum mitinginde güvenlik görevlilerinin arttırılmasını kararlaştırmıştır.» **(TSİP Başkanlık Kurulu bildirisi, Kitle, s. 33, sf. 5)**

«Yabancı mihraklardan ve onların Türkiye'deki satılmış ortaklarından aldıkları direktiflerle, Türkiye'de faşizmi davet ortamı hazırlamaya çalışan faşist saldırganların son günlerde özellikle öğrenci gençliğimizi hedef alan saldırıları artık cinayetlere dönüşmeye başlamıştır. Geçtiğimiz gün faşist saldırganlar, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi öğrencisi ve İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği Yönetim Kurulu üyesi Şahin Aydın'ı bıçakla yaralayarak öldürmüşlerdir. Devrimci, Yurtsever kardeşimiz Şahin Aydın'a yöneltilen saldırı bir süredir devam eden faşist saldırıların ve tezgâhlanan planların bir parçasıdır. Özellikle Halk ve Demokrasi düşmanı güçlerin sağ cephe adı altında birleşmeye çalıştıkları şu günlerde faşist komandolar, bu halk düşmanı ortaklığın vurucu gücü olarak kullanılmaktadır. Bu eli silâhlı ve kanlı saldırganların artlarındaki güçler, aslında halkımızı sömüren, halkımızın demokratik mücadelesine engel olmaya çalışan sermaye ve ortaklarıdır.

Devrimci kardeşimiz Şahın Aydın'ı vuranlar karşılarıda emekçi halkımızı bulacaklardır. Faşizmi emekçi halkımız yenecektir.

Yeni oyunların tezgâhlandığı, sermayenin yeni bir baskı ve tahakküm dönemine hazırlanma hayalleri içinde olduğu şu günlerde Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, faşist saldırılara ve planlara karşı başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçi halkımızın ve tüm demokratik güçleri uyanık olmaya, güçbirliği içinde mücadele vermeye çağırır.» **(Ahmet Kaçmaz, Basın Bildirisi, Kitle sa. 39, sf. 1)**

«İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın ekonomik, demokratik, siyasal

mücadelesini engellemeye yönelik uygulamalar, yurtsever gençliğimize karşı her gün yeni bir cinayete varan faşist saldırılar Doğu Anadolu'daki emekçi köylüler üzerinde toplu katliamlara varan şöven baskılar gitgide yoğunlaşıyor. Demokratik hak ve özgürlükler üzerindeki keyfi engellemeler günden güne artıyor.

Yerli, yabancı mihraklardan demokrasi ve halk düşmanı gizli servislerden yöneltilen, emperyalizm ve yerli ortaklarının açık faşizm özlemlerinin maşası ve tahrikçisi faşist saldırganlar, saldırılarını, çeteler halinde dolaşarak işledikleri cinayetlerini, resmi kuvvetlerden ve yetkililerden de güç ve destek alarak sürdürüyorlar.

Kendilerine «komando» adı veren bu saldırgan güruhun, bu katiller çetesinin kimler tarafından hangi amaçlarla yönetildikleri ve kimlikleri açıkça ortadayken; polis ve emniyet güçleri faşist saldırıları saklayıp sağ sol çatışması diye göstermeye çalıştıkları bu olaylarda, ilerici, devrimci, yurtsever ve sosyalistleri göz altına alıyor, karakollarda hırpalıyor ve saldırganlarla açık işbirliği yapıyor.

Meclisten güvenoyu bile almamış tekelci sermayenin kısa vadeli çıkarlarının uygulayıcısı olan bir hükümet, bütün bu katliamlar, cinayetler, saldırılar, Anayasa ihlalleri, anti-demokratik uygulamalar karşısında seyirci kalıyor.

Demokrasi düşmanlığını, faşizm özlemlerinin, faşist saldırıların, işçi sınıfımızı, emekçi halkımızı, yurtsever gençliğimizi, aydınlarımızı, tüm demokrat güçleri aynı şiddetle tehdit ettiği şu günlerde ortak ve somut hedefler etrafında, bütün demokrat güçlerin güç birliği acil ve ertelenmez bir görevdir. Nedenleri ve ardındaki düşünceler ne olursa olsun, demokratik güçlerin bölünmesinden sadece hakim sınıflar ve faşist saldırganlar yararlanır. Tarih bize, faşizm karşısında zaaf ve yenilginin temelinde, demokrasi ve özgürlükten yana güçlerin aralarındaki ikinci dereceden çelişkileri ön plana çıkartıp, faşizme karşı birleşik cepheyi örgütleyememiş olmalarının bulunduğunu gösteriyor.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, keyfi anti-demokratik uygulamalara, faşist saldırılara, saldırganlara ve onlara müsamaha hükümlerine karşı, aşağıdaki ilkeler ve hedefler etrafında somut bir güç birliği önerisi getirmektedir.

Bu güç birliğinin oluşturulması, programı, ilkelerin genişletilmesi, ve önceliklerinin saptanması, eylem biçimlerinin ortaya konması güç birliği biçimlerinin ortaya konulması güç birliğinde yer alacak demokratik örgüt ve kuruluşların ortak karar ve ortak çabalarıyla mümkün olacaktır.

Partimiz, böyle bir güç birliği içinde bulunması gereken bütün kuruluşları, bu güç birliğini örgütlenmesine sağlamak amacıyla bir ilk toplantıya çağırmayı görev bilmektedir.

- Faşist kuruluş ve uygulamalar kaldırılmalı ve cezalandırılmalıdır.
- Ülkü Ocakları ve benzeri faşist yuvaları kapatılmalıdır.
- Faşist kuruluşların, sermaye örgütlerinin, dolaylı dolaysız olarak resmi yardım görmeleri engellenmeli, mali kaynakları kontrol edilmelidir.
- Toplum Polisi Teşkilatı kaldırılmalıdır.
- Sıkıyönetim derhal sona ermeli, emekçi halk ve demokra-

tik güçler üzerindeki bu tehdit kaldırılmalıdır.

- Doğu halkı üzerinde şoven, militarist, faşist uygulamalar, sona erdirilmeli; en son somut olaylardan, katliamlardan başlayarak, sorumluları en ağır şekilde cezalandırılmalıdır.
- İdam cezası kaldırılmalıdır.
- 12 Mart sonrası faşist uygulamalardan sorumlu herkesten hesap sorulmalıdır.
- Cezaevlerindeki bütün siyasi tutuklu ve mahkumlar derhal salıverilmelidir.
- Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmalı, şimdiye kadar aldıkları kararlar iptal edilmelidir.
- Bütün anti-demokratik keyfi uygulamalar sona ermelidir.
- Karakol dayağı; karakolda, inzibatta dayak ve keyfi muamele sona ermelidir.
- Göz altı ve sorgu sırasında İŞKENCE uygulamasına son verilmeli, sorumluları, kanunlardaki en ağır cezayla cezalandırılmalıdır.
- Demokratik ve yasal siyasal eylemler sırasında (bildiri dağıtma, afişleme, direniş, yürüyüş vb.) emniyet kuvvetlerinin kişileri tutuklamaları ve karakollara götürmeleri şeklindeki kanunsuz uygulama derhal sona ermelidir.
- Rüşvet uygulaması, ile en şiddetli bir biçimde mücadele edilmelidir.
- Jandarma ve komando zulmüne son verilmelidir.
- Polis-faşist komando iş birliği sona ermeli bu işbirliğine katılan görevliler en ağır şekilde cezalandırılmalıdır.
- Bütün okullarda, devlet dairelerinde faşist yöneticilerin son zamanlarda azgınlaşan baskı ve tahakkümlerine son verilmeli, bu gibileri görevden alınmalıdır.
- Öğretmen ve ilerici memur kıyımı hemen sona erdirilmeli, sorumluları takibata uğratılmalıdır.
- Siyasal Haklar: bütün memurlara ve askerlere siyasal partilere girme ve siyasal haklardan yararlanma hakkı tanınmalıdır.
- Öğrencilerin siyasal eylemlerini kısıtlayan her türlü madde kaldırılmalıdır.
- Kapatılmış devrimci, ilerici tüm örgütler yeniden açılmalıdır.
- Fikir ve örgütlenme özgürlüğünü engelleyen ceza kanununun 141 ve 142. maddeleri kaldırılmalıdır.

- Kitap ve yayın yasaklamaları, keyfi yayın toplamayla ilgili her türlü yasa maddesi kaldırılmalı, bu uygulamaların mutlaka önüne geçilmeildir.
- Siyasal Partiler ve seçim kanunun demokratlaştırılmalı, halkın örgütlenmesini ve siyasal hayata özgürce katılmasını engelleyen maddelerinden arındırılmalıdır.
- Anti-demokratik dernekler kanunu demokratlaştırılmalıdır.
- Yeni faşist yasaların çıkması, kanunlarda anti-demokratik yönde değişiklikler yapılması engellenmelidir.
- Referandum hakkı yozlaştırılmadan, gizli oy esas olarak kanunlaştırılmalıdır.
- Kamu personeli dahil, sendikalaşması, toplu sözleşme ve grev hakkı tanınmalıdır.
- Grev ertelemeleri ve yasaklamaları sona ermeli, hiç bir merciin grev yasaklama yetkisi olmamalıdır.
- Fabrikalarda, iş yerlerinde özel koruma ekipleri kurulmasına ilişkin kanun tasarısı geçersiz olmalıdır.
- İşçi-Memur ayırımı kalkmalıdır.
- Lokavt kaldırılmalıdır.
- İşsizlik sigortası mutlaka kurulmalı ve bundan önce işten çıkartılmış işçiler yararlanmalıdır.

(TSİP'in faşizme karşı güçbirliği çağrısı, KİTLE S.44, sf.1)

«29-30 Kasım tarihlerinde toplanan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, önümüzdeki dönemde yürüteceği çalışmaların ana hatlarını tesbit etmiştir. TSİP Genel Yönetim Kurulunun mutad toplantısı sonunda yayınlanan bildiride, ülkemizin içinde bulunduğu siyasi durumun genel bir kesiti verildikten sonra, MC iktidarının son günlerde had safhaya varan hırçınlığı şiddetle yerilmekte ve geniş emekçi yığınlar üzerinde estirilmek istenen terör havasının MC'nin çaresizliğinin bir tezahürü olduğu belirtilmektedir. Bildiride özetle şöyle denilmektedir:

'Türkiye'de sömürü ve yolsuzluk, bizzat en yetkili kişilerin yakınları tarafından işlenen suçlar olarak görülmemiş boyutlara ulaşmışken; Türkiye'nin dış dünyadaki haysiyeti ve yeri, Türkiye egemen güçlerince çiğnenmişken; yabancı sermayeye bağımlılık ve emekçi halkın çıkarlarının ve emeğin yabancılara peşkeş çekilmesi son raddesine varmışken silahlı faşist çeteler hemen hemen tüm yüksek öğretim kurumlarını işgal etmişken ve silahlı saldırılarına her gün yenisi eklenirken Türkiye'nin Başbakanı, «anarşi» konusunda sorulan soruya, gelişmelerin sorumlusunun «aftan yararlanan siyasal tutuklular olduğu» cevabını verebilmektedir.

Siyasi af, her zaman belirttiğimiz gibi asla, egemen sınıfların bir lütfu değildir. Emperyalizm ve onun yerli ortaklarının sömürü ve zulmüne karşı uygulanan terör ve yıldırmanın, yine demokrasi mücadelesi sonucunda

bir ölçüde yürürlükten kaldırılmasının bir şeklidir. (**TSİP GYK Bildirisi, Kitle s. 87, sf. 11**)

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, «Olaylar anarşistleri öldürmekle önlenebilir» diyen Ankara sanayii odası başkanı Hami Kartay'ın egemen sınıfların vahşet ve geriliğini bir kere daha gözler önüne serdiğini belirtti.

Kaçmaz demecini şöyle bitirmiştir «Halk düşmanı tekelci burjuvazi ve onun siyasi iktidarı milliyetçi cephenin yaptıkları yanına kâr kalmayacak, hesabı mutlaka sorulacaktır.» (Kitle s. 94, sf. 2)

«Bir yıldır iş başında bulunan MC iktidarı ve onun koalisyon ortağı MHP'nin yan kuruluşu olan Ülkü Ocakları, işçi ve öğrencilerin demokratik direnişlerini kırmaya ve kanlı saldırılarını sürdürmeye devam etmektedir.

Son günlerde İstanbul da buna benzer olaylar artmaktadır. Hatta, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine silahlı baskın yapan bu örgütün yöneticileri hakkında soruşturma açmak zorunda bile kalınmıştır.

Halk düşmanı eylemleriyle her geçen gün kendini sergileyen Ülkü Ocakları vb. kuruluşlar kapatılmalıdır.

Yurt dışında da faşist girişimlerde bulunan MC. İktidarının geniş desteğindeki kendilerine komando diyen bu mihrakların, halkımızın bağımsızlık, demokrasi özlemlerine set çekilebilmesi için gizli açık kuruluşlarla da beslenip desteklendiği belli olmuştur.» (**TSİP Başkanlık Kurulu Bildirisi, Kitle s. 104. sf. 2**)

«Milliyetçi Cephe»nin iktidar olmasıyla başlayan faşist saldırılar, Memur-Öğretmen'e, İşçi ve Öğrenciler üzerinde giderek yoğunlaşmış, son günlerde ise Ankara'da bu saldırı ve kanlı terör, doruk noktasına ulaşmıştır.

Bu cinayetler faşist çeteler ve MC' nin maşası polisler tarafından pervasızca işlenmekte, MC'nin başı Demirel suçluluk telaşı ile verdiği demeçte adeta kekelemektedir.

Öğrencilerin katledilmesi olayının planlı ve tertipli olduğu, MC iktidarının bu planın çeşitli 'Bilinmeyen' çevrelerin yanında baş tezgahlayıcı olduğu ve uyguladığı şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıktır.

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm mücadelesinin düşmanları MC iktidarı ve onun sivil faşistleri, egemen çevrelere 12 Mart'ın kanlı ortamını getirilmesi için gerekçe hazırlamaktadırlar .

Son olarak, kanlı cinayetler birkere daha göstermiştir ki eli kanlı MC iktidarının çöküşü yakındır ve açtığı kan denizinde son çırpınışlarını yaşamaktadır.

Faşist tırmanışı ve kanlı cinayetleri önlemenin tek yolu aktif kitle mücadelesidir. Partimiz tüm ilerici demokrat yurtsever ve sosyalistleri grev, direniş, miting vb. aktif kitle eylemleri örgütlemeye çağırır.» (**TSİP Başkanlık Kurulu Basın bildirisi Kitle s. 105 sf. 2**)

«Ancak bütün çabalar boşunadır. 12 Mart faşizminden de aldığı dersler faşizme karşı daha bir bilinen halkımızın muhalefetinin bu gün erişmiş olduğu seviye bütün eksiklikleri ne ve özellikle örgütlenme yetersizliklerine rağmen faşizme geçit vermeyecek bir güçtedir. Üstelik bütün dünyada faşist yönetimler teker teker devrilirken ve faşistler tüm dünya halklarının en koyu nefretini üzerinde toplarken, barıştan yana güçler, dünyamızın ileri doğru gidişinde başlıca etken olarak daha bir sağlamlaşırken, Türkiye'de faşizmi tezgâhlamak pek kolay olmasa gerekir. Biz böylesine 'elverişsiz' şartlar altında önümüzdeki kısa dönemde faşist bir yönetimin uygulanmasının objektif olarak mümkün olmayacağı kanaatindeyiz.

Ama bütün bunlar, toplumsal mu-

halefetin günümüzdeki mücadelesinin temel niteliğinin anti-faşist olduğu gerçeğini gölgelemez, onun önemini vurgulamamıza engel olmaz, olmamalıdır. Nitekim, önümüzdeki toplumsal tehlikenin faşizm olduğunu kavrayan pek çok kuruluş ve kişi, her gün seslerini daha bir yükseltmektedirler.

Faşizmin önüne geçilmesinin ve onun yenilgiye uğratılmasının önde gelen şartı, bildiğimiz gibi en geniş kitleleri demokrasiden yana tüm toplum güçlerinin mücadeleye örgütlü olarak seferber edilmesidir. İşte halkımızın anti-faşist mücadeledeki başta gelen eksikliği de bu önemli noktada yatmaktadır.

Bu gün geniş yığınlar faşizmin içyüzünü ve tüm kötülüklerini bilinçlerine çıkartmış olsalar ve ona karşı etkili bir mücadele yürütmek için gerekli örgütlenme ve birlikten yoksundurlar. İşte bu objektif bizi önümüzdeki dönemde acil görevin, halkımızın sürdürdüğü demokrasi mücadelesinin birlik ve beraberliğe kavuşturulması olduğunu gösterir. Gördüğümüz kadarıyla bir ölçüde yavaş ve geç olsa da bu konunun önemi geçtikçe daha anlaşılmaktadır. **(Ahmet Kaçmaz, Kitle s. 109 sf. 4)**

«Egemen çıkar çevrelerinin faşist mihrakların yeni bir mizanseni sahneye koymaktadırlar. Son zamanlarda ortaya çıkan birtakım raporlar Alman İçişleri Bakanlığı kaynaklı haberler Ankara DGM savcısının beyanatı ve nihayet Gaziantep olayı bu zincirin halkalarıdır.

...Yerli tekelci sermayenin faşist mihraklar ve onun ardındaki güçler faşizmi daha da tırmandırmak ve klâsik polis devletinin yerleştirmek gayretlerini yeni mizansenlerle beslemektedirler. Son günlerde kaynağı meçhul sözde CHP gençlik kolları raporunda bir kısım sol ya da maocu örgütler hakkında yalan yanlış bilgiler yayınlanmıştır. Bunu Alman İçişleri Bakanlığının oradaki maocu örgütler hakkında hazırladığı raporu izlemiştir. Sağcı gazeteler solcu veya maocu örgütlerin Türkiye'de bir ayaklanma planladıklarını sansasyonla yazmışlardır. Bu yayın sürerken Ankara DGM savcısı aynı paralelde bir demeç vererek bir kısım yeraltı örgütlerinin seçimleri yaptırmamak ve Türkiye'de fedaratif bir cumhuriyet kurmak için ayaklanma düzenleyeceklerini söylemiş ve bu demeç TRT haber bültenlerinde ön planda uzun uzun verilmiştir.

Bu demecin çıktığı akşam Gaziantep'te emniyet kuvvetleri bir eve baskın yapmışlar ve THKO mensubu olduğu ileri sürülen kişilerle bir silahlı çatışmaya girişmişlerdir.

Bütün bunlar aynı mizansenin halkalarıdır. Polis, provakatif çalışma yapan maceracı sözde devrimcilerin ya da maocuların faaliyetlerini kontrol altında tutmakta, bunların içine sızmakta ve bu tür örgütlenmeleri işine geldiği zaman yem olarak kullanmakta veya çeşitli şekilde provakasyona getirmektedir. Gaziantep olayı da polisin uzun süredir bilgi sahibi olduğu bir faaliyeti, yukarıda belirttiğimiz raporlar ve demeçlerden sonra bir provakasyon tarzında açığa çıkarmasından ibarettir, ve bu faşist tırmanışa gerekçe edinme planının bir parçasıdır. Tüm gerçek devrimci, demokrat ve yurtsever güçler bu yeni plana karşı uyanık olmalı, maceracılığı, provakatif girişimleri tecrit etmeli ve hakim sınıfların oyunlarını bozmak için kitle desteğine sahip en geniş kapsamlı demokratik güçbirliğini somut programlarla oluşturmalıdırlar. **(TSİP Başkanlık Kurulu, Kitle s. 113 sf. 2)**

«Bütün bunların üzerine halkımızın yükselen muhalefetini bastırmak için MC partilerince uygulanan kanun dışı baskı ve terör eklenince, 1976

yılı, halkımızın en acılı günlerini yaşadığı dönemlerden biri oldu.» (**Ahmet Kaçmaz'ın Yeni Yıl Mesajı'ndan. Kitle, s. 141, sf. 2**)

«Son günlerde Ülkü Ocaklarına bağlı saldırganların ilerici ve yurtseverler üzerinde terör estirmek istedikleri, bazı gazete bayilerini tehdit ettikleri görülmektedir.

Doğrudan doğruya MC iktidarının sırt sıvazlayıcılığı altında ve desteğinde olan bu saldırılar, Milliyet Gazetesi'ni de hedef alacak düzeye çıkarılmıştır.

Yurdun birçok yöresinde olduğu gibi İstanbul'da da, vapur iskelesi girişlerindeki gazete bayilerinin işyerleri tahrip edilmekte, satılan ilerici gazetelere elkonup, yırtılmaktadır.

Aynı grupların baskı ve terör girişimleri, 'üniversitelere hükümet elkoymazsa, biz elkoyacağız' şeklinde sürerken, bu duruma seyirci kalınmaktadır.

TSİP olarak, okullarda can güvenliğinin kalmamasının tek sorumlusu olan bu saldırganların anti-demokratik gidişine dur demenin zamanı gelmiştir diyoruz.

Bu nifak ve terör yuvaları biran önce kapatılmalıdır.» (**TSİP Başkanlık Kurulu Bildirisi, Kitle s. 144, sf.2**)

«Son günlerde azgınlığı azami haddine varan faşist saldırıların ve katliamların seçimleri de engelleyerek demokrasiyi rafa kaldırmayı hedeflediği açıktır. Bu gerçek toplumumuzun demokrasiden yana tüm kesimleri tarafından görülmekte ve her vesile ile açıkça dile getirilmektedir. Ne var ki her gün bir başka yetkili ağızda ifadesini bulan tepkilere rağmen faşist zorbalık dozunu artırarak sürmekte, sadece söz ve yazı ile karşı çıkmak faşist tırmanışı durdurmaya yetmemektedir. Faşistlerin ardı arkası kesilmeyen cinayet ve hunharlıkların dan bizar olan halkımız artık bu gidişe dur denilmesi için tüm demokrasi güçlerinin etkin bir şekilde mücadele vermelerini istemektedir.

Halkımızın nefretini çeken faşistler ve onların ardındaki demokrasi düşmanı mihraklar, demokrasi güçleri karşısında küçük bir azınlıktırlar. Buna rağmen zorbalıklarını dayatabiliyorlarsa bunun nedeni, pekiyi bilindiği gibi iktidarın imkanlarını alabildiğine istismar etmelerindendir. Bu gerçekte demokrasi güçleri tarafından defalarca tesbit edilmiştir. MC'nin biran önce iktidardan düşürülmesi gereğinin çeşitli zamanlarda ve değişik ağızlardan sık sık ifade edilmesi boşuna değildir. Şu halde faşist tırmanışa dur diyebilmenin yolu, kesin olarak MC iktidarına son verilmesinden geçmektedir.

Seçimlere 8 ay, seçim çalışmalarına ise bundan da az bir süre kalmıştır. Demokrasinin yaşatılabilmesi, seçimlerin yapılmasına bağlı olduğu kadar, seçimlerin kendisi tehlikede olduğu gibi, seçim yapılsa bile bunun tarafsız ve güvenlikli olmayacağı kesin olarak anlaşılmıştır.

Bu durumda demokrasi güçlerinin hedefi açıktır: Seçimlerin yapılmasını mutlaka sağlamak; seçimlerin güvenilir olması için mümkün olan en kısa zamanda MC'yi iktidardan göndermek ve yerine seçimlere kadar işbaşında kalacak faşist zorbalıkların önünü almakla, faşist saldırganlara gösterilen himayeyi önlemekle ve seçimleri güvenlik altında yapılmasını sağlamakla görevli bir hükümet getirmek. (**TSİP'in Faşist Tırmanışa Karşı Çağrı'sı, Kitle, s. 146, sf. 2**)

«Kimi karanlık mihrakların güttüğü amaç açıktır: Söylentilerin dozajı arttıkça, 'Neden olmasın?' diyenler çoğalabileceği gibi bu düşünceleri 'rasyonelleştirmek' için elverişli bir ortam ve sosyo-psikolojik koşullar olgunlaştırılmak istenmektedir. Ve en önemlisi, demokrasi güçlerinin birlik ve dayanışmadan yoksun durumlarını tesbit ettikleri ölçüde; he-

veslerinin gerçekleşmesinin önündeki en büyük engel olan halkın muhalefeti, zaaflar, dağınıklık ve güçsüzlük içinde gördükleri ölçüde, karanlık emelleri doğrultusundaki girişimleri tatbikata koymak konusundaki cüretlerinin artma olasılığı vardır. Böylesi girişimlerin sonu onlar için hüsran olsa bile —ki bu mutlaka böyle olacaktır— demokrasi güçleri de, kısa süre içinde telafisi mümkün olmayacak hasarlar alabilirler.

Şu halde, meydanı demokrasi düşmanlarına bırakmamak gerekir inancındayız. Bunun için de yapılması gerekenler bellidir. Bunlardan birincisi, bir önceki mektubumuzda da açıkça belirttiğimiz gibi organizasyonunda Partinizin önemli payı olması gereken siyasi güçlerin biraraya gelmesi için bir an önce gerekli girişimlerin yapılmasıdır. İkincisi ise, cunta vb. süpekülasyonların tahribatını önlemek ve etkisini azaltmak amacıyla, demokrasi düşmanlarına karşı her türlü Anayasal ve demokratik hakkı kullanarak, ama bir an bile vakit geçirmeden ve kitlelerin 'acaba?' fısıltılarıyla oyalanmasına meydan vermeyecek ölçüde yoğun bir çalışma içine girmektir.

Ve böylece, mümkün olan en kısa sürede MC iktidardan gönderilmeli ve yerine faşist zorbalıkların önünü alacak, anti-demokratik tırmanışı durdurup genel seçimleri güvenlik altında yapacak bir hükümet kurulmalıdır.

Partimiz demokrasiye ve halka kastedenlere karşı üzerine düşen görevi yerine getirmek için olanca çabasını ve azmini sürdürecektir.

Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla.

(TSİP G. Başkanı Kaçmaz'ın CHP ve DİSK'e Mektubu, Kitle s. 148, sf. 2)

«Kendilerine milliyetçi diyen bir grup AP'li komandonun Cumhuriyet Gazetesi ve Genel Yayın Müdürü'ne saldırmaları ülkemizi kana ve ateşe bulayan AP öncülüğündeki MC iktidarının yeni bir tertibidir.

Son Uşak, Serik ve Cumhuriyet Gazetesi olayları göstermiştir ki, MC iktidarı seçimlerden önce mutlaka düşürülmeli ve bütün demokratik güçler anlamsız çekingenlikleri bırakıp bu doğrultuda elbirliği ile etkin bir çalışma yapmalıdırlar. Erken seçim tartışmaları AP'nin bir tuzağıdır. Böylece seçimlerden de önceki en acil görev olan MC'nin düşürülmesi çabaları gevşetilmek istenmektedir.»

«...Yukarıda da belirttiğimiz gibi, yabancı ve yerli sömürücü güçlerin en gerici kesimleri erken seçim talebinde bulunurken seçimleri Adalet Partisi'nin önderlik ettiği, AP-MHP işbirliğinin belirleyici kimlik taşıdığı bir iktidar altında gerçekleştirerek demokrasiden yana güçlerin seçimlerde Parlamenter çoğunluğu sağlaması olanağını zayıflatmak hesabı içindedirler. Kendilerine ülkücü komando adını veren faşist çetelerin saldırganlığı altında, onun desteği ile ayakta duran anti-demokratik AP'nin yönetiminde ve diğer MC partilerinin bile sürekli sert eleştirilerine muhatap olacak derecede açıkça ve pervasızca AP ile MHP'nin, onların ideolojilerinin, hatta yan kuruluşlarının propagandasını, reklâmını yapan bir TRT ile seçimlere gitmek demokratik güçlerin seçim başarısı önündeki başlıca engeldir. Bugünkü koşullarda birkaç yüzbin oy'un demokratik ve anti-demokratik güçler kamplaşmasında belirleyici bir önem taşıyacağı düşünülürse, bir yandan resmi makamları kontrolünde tutan AP ile MHP'nin baskısı karşısında kalacak bir kısım mütereddit seçmen kitlesinin ya hiç oy kullanmaması, ya da oyunu demokratik güçlerden yana kullanmaktan çekinmesi, gerek saldırganların tehdidiyle, gerekse TRT'nin gerici şartlandırmalarının etkisi altında ka-

larak halk çıkarlarıyla ters düşen tercihlere yönelmesi olasılığı küçümsenmemelidir. Bu nedenle MC'nin yönetimi altında yapılacak bir seçim anti-demokratik niteliği bakımından halkımızın çıkarlarıyla çelişmektedir. Esasen en gerici çevrelerin isteği de böyle bir seçimdir.» **(TSİP'in Demokratik Güçlere Çağrısı, Kitle s. 154, sf. 2)**

«...Emperyalizmin dünyada barışı bozmak için başvurduğu bir başka metod da yerel faşist darbeler düzenlemek, faşist darbeler için müsait zemin hazırlamak ve faşistlere her türlü yardımı sağlamaktır. Yakın geçmişteki Yunanistan ve bugünkü Şili olayları apaçık ortadadır. Emperyalizm, bilhassa ABD emperyalizmi faşist darbeler tertiplemekte hayasızlığın doruğuna varmıştır. Emperyalizmin yerel faşist yönetimlerden çıkarı, aynı mevzii savaşlardaki gibidir. Bütün faşist yönetimler azgın anti - komünistlikleri ile her zaman patlamaya hazır çıban başlarıdır. Emperyalizmin çıkarlarına halel getirecek her türlü girişimlere karşı tam bir bekçi köpeği gibi kullanılabilirler. Ve kendi ülkelerinde estirdikleri terörle en tutarlı anti - emperyalist güç olan işçi sınıfının mücadelesinin gelişip güçlenmesini önlerler. Günümüz dünyasındaki barış politikasının aynı zamanda anti-faşist olmasının anlamı buradadır.

Partimiz başta olmak üzere ülkemiz sosyalistleri, tüm anti-emperyalist güçler, emperyalizmin girişimlerine karşı gerçekten uyanık olmak sorumluluğunu göstermek zorundayız. Bunun da başta gelen çaresi, emperyalizmin savaş kundakçılığına yol açacak elverişli şartların yaratılmasından kaçınmak, böylesi gelişmelerin üzerine gitmektir.» **(Kitle, s. 159, sf. 9)**

«...Ve unutmayalım ki, bugün ülkemizde iktidarda olan halk düşmanı partilerin oluşturdukları Milliyetçi Cephe topluluğu, emekçi halkın yükselen muhalefetini ezmek için, her türlü yasa dışı ve anti-demokratik yolu deniyor. Binlerce insan hakkında düşüncelerini açıkladığı, bu doğal Anayasal hakkını kullandığı için kovuşturma açılıyor. Halkın sömürüye ve baskıya karşı örgütlenmesini engellemek için her yola başvuruluyor. Bütün kilit noktalar faşistlerle donatılıyor .İnsanlar sokakta, evinde, fabrikada, okulda, faşist çeteler tarafından katlediliyor, 'faili meçhûl' denilen cinayetler işleniyor. Doğunun emekçilerine ırkçı, şoven, özümlemeci baskılar uygulanıyor. Yerli, yabancı, gizli açık servisler, emekçi halkımızın ayrılmaz parçası olan gerçeğin demokrasi mücadelesini baltalamak için çeşitli tertiplere girişiyor. Sosyal demokrasi ve onun partisi, emekçi halkın gözünde sözümona 'umud' olma durumunu sürdürürken, bir takım tekelci güçlerle uzlaştığını gösteriyor. İşçi sınıfı sosyalistleri ise sosyal demokrasinin demokratik görevlerinin olduğundan büyük gösterilmesinde yani sosyal-demokrasi takipçiliğine karşı çıkıyor. Oysa eğemen güçler, işçi sınıfının 'ideolojik politik düşmanı maoculuğu' gericiliğin hizmetinde ek bir maşa kullanma tutumunu sürdürüyor. İşçi sınıfı sosyalistleri Maocu provoktörlere, halk düşmanlarına karşı azimle mücadele ediyor.» **(Kitle, Sayı: 158, sf. 2)**

«...5 Haziran seçimlerinin yaklaşmasıyla birlikte faşist saldırganlığın had seviyeye ulaştığı halkımızın gözünden kaçmamaktadır. Ancak demokrasi saflarının kararlı tutumu karşısında faşistlerin etkisiz kaldıklarını gören emperyalistler ve işbirlikçileri daha 'tesirli' metodlara baş vurmaktadırlar. 12 Mart döneminin baş aktörlerinden kontr-gerilla yeniden sahneye çıkartılmış ve kanlı 1 Mayıs tertiplenmiştir. Mao'cu saldırganların

da yardımıyla Taksim Alanında halka kurşun sıkılmış, kan kusturulmuştur. Ama oynanan kaba oyun çabucak açığa çıkmıştır. CIA patentli, 'illegal' bir örgüt olan kontr-gerilla gereken kovuşturma yapılarak kanunun pençesine teslim edilmelidir. Ayrıca «Devletin içinde yer aldığı halde şimdiye kadar devletin hukuki denetimi dışında tutulan kuruluşlar da, derhal hukuki denetim içine alınmalıdır. Bu konuda Adliye'ye büyük sorumluluk düşmektedir. Şayet ülkemizde bir nebze olsun demokrasinin varlığından söz edilecekse bu konulara acilen el atılması şarttır.

Öte yandan CİA patentli örgütlerle işbirliği halinde olan Maocuların «sol» da imiş gibi gösterilip, meseleye «sol» içinde bir çatışma süsü vermek gayretleri boşa gitmeye mahkumdur. Bütün dünyada sosyalist ülkelere, işçi sınıfına ve ulusal kurtuluş savaşlarına karşı düşmanca tavır alıp ABD emperyalizmi ile işbirliği yapan Maoculuğun sahte solculuğu çoktan iflâs etmiştir. Ülkemizde de son olup bitenler, Ankara TÖB-DER mitingi ve İstanbul 1 MAYIS gösterisi Maocuların sol ile hiç bir ilişkileri olmadığını, ABD empreyalizmin yerli uzantılarıyla kolkola, SAĞ'da yer aldıklarını göstermiştir.» **(TSİP G. Başkanı A. Kaçmaz'ın Basın Bildirisi, Kitle s. 160 sf. 2)**

«...Eğitim emekçilerinin yegâne demokratik yığınsal örgütü TÖB-DER'in demokratik faaliyeti, demokratik çalışmaları egemen çıkar çevrelerini öylesine rahatsız etmektedir ki, bu örgüte yapılan bütün baskılar ve iki defa tekrarlanan kapatma girişimleri bir sonuç vermeyince genel merkezin tahribine çalışılmıştır. Örgüte can ve mal kaybı verdirmeyi amaçlayan bu caniyane girişim anti-demokratik gerici egemen güçlerin güdümündeki faşist tırmanışın yeni bir provokasyonu olup, aynı zamanda seçim günü önemli bir demokratik işlev görecek ve hemen büyük çoğunluğu sandıklarda görev alacak öğretmenlerin demokratik kararlılıklarını kesin dille açıklayan TÖB-DER Genel Merkezine bir gözdağı niteliğindedir.» **(TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın, TÖB-DER Genel Merkezine yapılan saldırıya ilişkin demeci, Kitle, s. 162, sf. 2)**

«...MC partilerinin elebaşları Ecevit'in kuracağı kabinenin Cumhurbaşkanı tarafından atanmasını önlemek için panik içinde çığlık çığlığa demeç verirlerken MC'nin vurucu gücündeki komando saldırılarını sürdürüyorlar A. Üniversitesinde ilerici eğilimli Doç. Yavuz'un katledilmesi, önceden planlanmış ve taammüden işlenmiş hunharca bir cinayettir. MC'nin kolluk kuvvetleri diğer tüm faşist cinayetlerde olduğu gibi bu olayda da canileri korumuşlardır koruyacaklardır. Böylece MC elebaşlarının hükümeti niçin bir türlü terk etmek istemediklerinin gerekçelerinden birisi de açıkça görülmektedir. Son saldırı olayları göstermektedir ki Ecevit kabinesinin derhal atanması, yeni bakanların vakit geçirmeden göreve başlaması ve ilk iş olarak güven oylamasını dahi beklemeden faşist suikast yuvalarının üzerine cesaretle yürümesi ivedi zorunluluk haline gelmiştir.» **(TSİP Başkanlık Kurulu Bildirisi, Kitle s. 165, sf. 15)**

«...Bütün çabalara rağmen, seçim sonuçları CHP'nin hükümeti tek başına kurmasını mümkün kılacak bir parlamento aritmetiği getirmemiştir. Ve bu nedenle kurmuş olduğunuz kabine güven oyu alamamıştır. Bu durumda halkımız yeni bir MC tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Yeni bir MC'nin tüm demokrasi saflarını sindirmek amacıyla bir zorbalığı beraberinde getireceği, geçmiş uygulamanın da gösterdiği gibi gayet açıktır. O halde yeni bir MC'nin oluşmasına fırsat vermemek bütün demokrasi yanlılarının en acil görevi olarak önümüzde

durmaktadır.

Kamuoyunu oluşturan ezici bir çoğunluğu, CHP'nin tek başına kurduğu hükümetin güvenoyu almasını istemiştir. Bu istek bütün güçlülüğüne rağmen, parlamento planında en ufak bir yankı dahi bulmamıştır. MC'ci partiler demokrasi saflarına karşı, ondan öteye yeni bir MC istemeyen tüm 'kamuoyu'na karşı inatla ve blok olarak direnmişlerdir. Oysa hükümet programı, sizin de bildiğiniz gibi, partiniz programındaki hedefleri kapsamaktan oldukça uzak olarak hazırlanmıştır. Yine sizin deyişinizle 'programda parti dışı çevrelerin beklentilerine büyük özen gösterilmiştir.' Bütün bunlara rağmen 'parlamento dışı çevrelerin' parlamentodaki temsilcilerinden bir teki dahi, sizin göstermiş olduğunuz bu 'özen'den etkilenmemiştir. Bu nokta çok önemlidir. Tek cümleyle ifade edecek olursak, CHP'nin sağa açılma politikası daha ilk adımda kesin bir başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Oysa, CHP'nin seçimlerdeki başarısında kendi dışındaki «sol»dan gördüğü desteğin önemli bir payı vardır. Bu demektir ki, demokrasi mücadelesinde başarılı olmak istiyorsa CHP sağa değil «sol»a açılmalıdır. CHP'nin dışındaki «sol» parlamentoda temsil edilmemektedir ama toplumsal muhalefet içinde büyük bir gücü ve saygınlığı vardır.

Ve parlamento aritmetiği açısından bütün yetersizliğine rağmen CHP'yi parlamenter planda MC'cilere karşı mücadelede galip getirecek olan, CHP nin kendi dışındaki «sol» ile yapacağı etkin bir işbirliğidir. Böyle bir işbirliğinin nasıl olumlu sonuç verdiğinde yetersiz işbirliğine ve parlamento açısından çok daha elverişsiz şartlara sahip olunmasına rağmen, DGM'ler meselesinde kazanılan başarı tanıktır. Bugün parlamento aritmetiği açısından şartlar çok daha elverişlidir ve CHP'nin parlamento dışındaki «sol» ile yapacağı işbirliği, demokrasi saflarının parlamento planındaki başarılarının yegâne güvencesi olacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, bugün demokrasiden yana olanların ilk gündem maddesi, yeni bir MC girişimini ilk ağızda başarısızlığa uğratmaktır. Hükümeti kurma görevi eski MC'nin başına verilmiştir. O da yeni bir MC' nin ön çalışmalarını yapmaya başlamıştır. Parlamento aritmetiğinin yeni bir MC teşekkülüne yeteceği açıktır. Yeni bir MC'ye sadece parlamenter planda engel olmak, imkânsız denmese bile bir hayli müşküldür. Kısacası, yeni bir MC'nin halkımızın başına çöreklenmesine fırsat vermemenin yolu, kitlelerin böylesi bir girişimine karşı her türlü demokratik ve Anayasal haklarını kullanarak aktif tepki göstermelerinden geçmektedir.

Bu noktada ise; CHP'nin de içinde yer aldığı tüm demokrasi safları, bir an vakit kaybetmeksizin dayanışma ve beraberlik içinde yeni bir MC girişimine karşı seferber edilebildiği takdirde iktidarın «ateşten gömlek» olacağı MC'cilere dahi gösterilebilir. Böylece MC partileri ve MC'li parlamenterler arasındaki çelişkiler, onların birlikte hükümet etmelerini engelleyecek ölçüde derinleştirilip, MC'ci partilerin Millet Meclisindeki aritmetik üstünlüğüne son verilebilir. Ve yeni bir MC tehlikesi daha başlangıçta savuşturulmuş olur.

CHP, günümüzdeki demokrasi mücadelesinin safları içinde yer almış bir örgüttür. Bugün demokrasi saflarına her gününden daha ağır görevler düştüğü açıktır. Yeni bir MC demek, faşizmin tüm devlet mekanizmasını eline geçirmesi ve orada bütünü ile yerleşmesi demektir. Böyle bir durumun ise «günü» geldiğinde kısıtlı demokrasinin rafa kaldırılması için çok elverişli şartları oluşturacağı açıktır. Ve demokrasi rafa kaldırıldığında, demokratik güçlerin teker te-

ker ezilmesinden kimsenin kurtulamayacağını, dünyadaki gelmiş geçmiş faşist uygulamalar göstermektedir.

Geniş çalışanlar kitlesi, yeni MC girişimlerine karşı demokratik ve Anayasal haklarını kullanarak tepki göstermeye hazırdırlar. Ve önümüzdeki günlerde MC'cilere hadlerini bildirmek üzere örgütlü bir şekilde mücadele bayrağı yükseltilecektir. Bu mücadele saflarında yer alan toplumsal güçler CHP'yi kendileriyle tam bir işbirliği ve dayanışma içinde görmek istemektedirler.

Partimizin, geniş halk kitlelerinden gelen bu talebe olumlu bir tavır göstereceğini umuyor ve bunu bekliyoruz. Partimiz; anti-faşist nitelikli her türlü işbirliğine kurulduğu günden beri olduğu gibi bugün de açıktır.

Demokrasi doğrultusundaki mücadelenizde başarılar dileriz.

Saygılarımla.

(TSİP G. Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın, Ecevit'e gönderdiği Son Gelişmelerle İlgili Mektubu, Kitle s. 168, sf. 2)

«Partimizin Şişli ilçe binası, güpegündüz eli silâhlı faşist komandolar tarafından basılmış ve bina ve içindekiler tahrip edilmiştir. MC koalisyonunun faşist ortağının yetkilileri hergün sahte barış ve kardeşlik çağrıları çıkartırlarken bu son olay, onların sözlerinin somut bir tekzibidir. Böylece faşizmin «kan ve yalana» dayalı politikası bir kez daha açığa çıkmıştır.

Gültepe'nin en merkezî yerindeki ilçe binasının faşist zorbalar tarafından güpe gündüz basılması ve saldırganların ellerini kollarını sallayarak ortalıkta dolaşabilmeleri güvenlik kuvvetlerinin tutumu ve İçişleri Bakanlığının aczi hakkında apaçık bir delildir.

Zaten Gültepe halkını uzunca bir süredir haraca kesen faşist zorbaların parti binamızı basması halkımız üzerine uygulanan sultanın bir uzantısıdır. Bu gibi saldırılar, partimizi ve halkımızı yıldıramayacak, faşizm hakettiği tarih çöplüğünü mutlaka boylayacaktır.» **(TSİP Başkanlık Kurulunun Basın Bildirisi, Kitle, s. 176, sf. 2)**

«Beyazıt Meydanı Katliamı, faşizmin insanlık düşmanı, lânetli yüzünü bir kez daha açıkça gösterdi. Artık herkes anlıyor ki, ortada bir «sağ-sol» çatışması yoktur; demokrasiye kastetmek isteyen faşist zorbaların masum insanlara caniyane saldırıları vardır. Üstelik öylesine bir cüretkâr saldırıya faşistlerin bir başlarına girişmiş olmaları zayıf ihtimaldir. Katliamın ardında, Türkiye'de demokrasinin rafa kaldırılmasından çıkarı olan güçlerin emrindeki yerli ve yabancı profesyonellerin gizli açık servislerin bulunduğu muhakkaktır.

Güpegündüz, emniyet görevlilerinin kum gibi kaynaştığı bir meydanı bombalarla, otomatik tüfeklerle basacaksın, insanları katledeceksin, sonra da elini kolunu sallaya sallaya çekip gideceksin! Ve koskoca meydanda katillerin peşine düşecek tek bir emniyet görevlisi çıkmayacak! Bu olup bitenlerin bir sorumlusu yok mudur?»

(TSİP Başkanlık Kurulu'nun Basın Bildirisi, Kitle, s. 202, sf. 13)

«Doçent Server Tanilli'nin katledilmesini hedefleyen saldırı faşist zorbalığın cüret ve pervasızlığını bir kez daha göstermesi bakımından ibret vericidir. İlerici savcı Doğan Öz'ü katlederek hunharlıklarını doruk noktasına vardıran faşist cinayet şebekeleri, Tanilli'yi hedef alan son saldırılarıyla zorbalık tırmanışını durdurmaya değil, aksine her toplum kesiminde yaygınlaştırmaya kararlı olduklarını göstermişlerdir. Son günlerde ardarda sıklaştırılan cinayetlerin seyri, faşistlerin kurbanlarını son derece sistemli bir şekilde seçip planlı bir terör uyguladıklarını göstermektedir. Bu son cinayetten sonra faşist canilerin yeni kurbanlarının kimlerden olacağını

kestirmek hiç de zor olmasa gerektir.

Çok sevilen ilerici aydın Tanilli, bilindiği gibi komünizm propagandası iddiasıyla yargılanıyordu ve bir kaç gün önce beraat etmişti. Server Tanilli beraat etmeyip de hüküm giyse ve şu anda cezaevinde bulunsaydı, canını kurtarmış olacaktı, yani bugün ilericiler, solcular, hasılı tüm demokratlar için cezaevleri daha güvenli hale gelmiştir. Bu durum kara mizahın eşi bulunmaz bir örneğidir ve ne yazık ki, bir gerçektir. Bir ülkede durum gerçekten böyleyse, o ülkenin çivisi çıkmış demektir ve defalarca belirttiğimiz gibi geçmiş MC dönemlerinde Türkiye'nin çivisi hem de son derece bilinçli bir şekilde çıkartılmıştır.

Yeni hükümet faşist zorbalığa karşı ciddi mücadele vermek istiyorsa bu son cinayet uyarıcı olmalıdır. Türkiye'de bütün demokratları komünist sayan ve «komünistlere ölüm!» diye cihat açmış olan faşist mihraklar bellidir. Tüm demokratlara yönelen saldırıların bu mihraklardan kaynaklandığını bilmeyen yoktur. Ve bu fesat yuvaları da faşist MHP ile «onun ülkücü» ve benzeri yan kuruluşlarıdır. Tek tek cinayetlerle uğraşmakla saldırganlığın önünün alınamayacağı doğrudan, cinayet şebeklerinin üzerine gidilmedikçe faşist terörün son bulmayacağı artık anlaşılmalıdır.»

(TSİP G. Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın Basın Bildirisi, Kitle s. 205, sf. 16)

«Faşist canilerin katletmek kastıyla kurşunladıkları ilerici, aydın Tanilli'nin ölümden kurtulması ve sağlığının düzelme yoluna girmesi sevindiricidir. Ancak bu, halkın mutluluğu için mücadele eden değerli bir insanın yitirilmesi açısından kurtulmuş olmanın getirdiği buruk bir sevinçtir. Üstelik Tanilli'nin kötürüm kalması ihtimali de üzüntü kaynağıdır.

Oysa Tanilli'nin ölümün eşiğinden dönmesi faşist saldırganlığın arzettiği tehlikenin ciddiyetini gözlerden saklamamalıdır. Kanlı cinayetler zinciri açıkça göstermektedir ki, faşist katliamlar son derece sistemli bir şekilde planlanıp uygulamaya konulmaktadır.

Yapılmak istenen açıktır:

Tüm toplum kesimlerinin içlerinden seçilen kurbanlarının ard arda katledilmesiyle, yıldırılması ve zorbalığın topluma eğemen kılınması, demokrasi güçlerinin zorbalığa pabuç bırakacakları yoktur.

Demokrasi saflarının öncüsü Sosyalistlerin faşizme karşı mücadelede kararlı oldukları defalarca ispat edilmiştir. Ancak hükümet faşist tehlikenin ciddiyetini kavramaktan uzak bir görünümdedir. Faşistlerin elebaşına faşist saldırganlıkla mücadele hakkında bilgi vererek ciddi bir anti-faşist mücadele yürütülmez. Faşist cinayetlerin kaynağının MHP ve yan örgütleri olduğunu bilmeyen kalmamıştır. Ve bu fesat yuvalarının doğrudan üstüne gidilmedikçe katliamların arkasının kesilmesi mümkün değildir.»

(TSİP Başkanlık Kurulu Basın Bildirisi, Kitle s. 206, sf. 4)

«Faşizm kof gücünü zorbalıktan ve yalandan alır. Bu gerçek, MC'nin düşürülmesinden bu yana geçen 3 küsur aylık sürede defalarca kanıtlanmıştır. MC dönemlerinde, bir yandan saldırganlıklarını sürdüren faşistler, bir yandan da iktidar ortağı olmanın avantajlarını kötüye kullanarak devlet mekanizması başta olmak üzere kurumlar içinde pervasızca yuvalanmışlardır. MC'nin düşürülmesiyle birlikte iktidarın nimetlerinden mahrum edilmeye başlayan faşist zorbalar, ele geçirdikleri mevzileri koruyabilmek için bu sefer var güçleriyle saldırganlıklarına hız vermeye başlamışlardır. Planlı ve sistemli katliamların ardı arkası kesilmemesine sürüp gitmelerinin nedeni budur. Faşist zorbalıkla demokrasi saflarını sindirmeyi ve hal-

kı kaba kuvvete boyun eğdirmeyi hedeflemektedirler.

Ne ki Türkiye'nin bugün eriştiği sosyal gelişkinlik seviyesinde demokrasi güçlerinin zorbalığa pabuç bırakacaklarını sanmak hayaldir. Faşistlerin her cinayeti demokrasi yanlılarının insanlık düşmanlığı faşizme hıncını daha bir bilemekte, mücadele azimlerini daha bir artırmaktadır. Ancak hükümet bu konuda bir 'istisna' göstermekte, bütün olup bitenlere rağmen faşist tehlikenin ciddiyetini kavramamaktadır. Faşist cinayetlerin önü sadece faşist katil aramakla önlenemez. Türkiye'de faşist saldırganlığın kaynakları bellidir ve bunu tüm halkımız, hatta bütün dünya bilmektedir. Bunlar faşist MHP ve onun «ülkücü» yan kuruluşlarıdır. Hükümet bu zorbalık yuvaları üzerine cesaretle gitmedikçe, sistemli bir şekilde uygulamaya konulan faşist cinayetlerin önünün alınması mümkün olmayacaktır. Sosyal demokrasi bu gerçeği görür ve faşist saldırganlık yuvalarını kurutmaya yönelirse tüm demokrasi güçlerinin, bütün halkın desteğini yanında bulacaktır.»

(TSİP Başkanlık Kurulu Açıklaması Kitle, s. 207, sf. 2)

«Faşistlerin elebaşısı köşeye sıkıştırılan suçluların telâşı ile galeyana gelmiş ve gerçekleri dile getirmeye başlayan Başbakan'a İçişleri Bakanına galiz bir şekilde sövmüştür. Cinayetlerin sistemli ve planlı bir şekilde hangi saldırganlık kaynaklarınca tertiplendiğini bilmeyen bir tek yurttaş dahi kalmamıştır. Sadece hükümet faşist tehlikenin ciddiyetini yeterince kavrayamadığı için zorbalıkla mücadelede başarılı olamamış ve katliamlar serisinin uzanmasına seyirci kalmıştır. Onca uyarıya aldırmayan hükümet için son Malatya tertibi biraz öğretici olmuş gibi gözükmektedir. Fendoğlu'na yapılan suikastın karanlık güçlerin marifeti olduğunun hükümet tarafından ima edilmesi ve faşizmin suçlanması dahi olumlu bir gelişmedir.»

(TSİP Başkanlık Kurulu üyesi Aydoğan Gezer'in Basın Açıklaması, Kitle s. 208, sf. 11)

«Şahsınıza, şahsınızda ülkemizin onur kaynağı öğretmenlerimize ve tüm demokrasi saflarına yöneltilen barbarca saldırı bizleri derinden üzmüştür. İşçilerin tüm emekçilerin, demokrasiden yana herkesin azılı düşmanı faşist zorbaların, hunharca katliamlar sonucu akıttıkları kanda boğulacakları günler yakındır. Öğretmenlerin getirdiği aydınlığı, tutuşturdukları ve emekçi halkın yoluna tuttukları bilim meşalesini, kendi insanlık dışı emellerinin gerçekleşmesi karşısında en büyük tehlike gören faşistler, ne kadar gemi azıya alırlarsa alsınlar, demokrasi güçleri önünde ağır bir yenilgiye uğramaktan kurtulamayacaklardır. Tüm halkımız, sizinle, yüz akımız TÖB-DER'le birliktedir. İğrenç saldırının mücadele azminizi daha bir bilediği inancıyla geçmiş olsun dileklerimi sunarım.»

(TSİP G. Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu'na Geçmiş Olsun Mesajı, Kitle s. 209, sf. 13)

«İtalyan teröristlerinin Aldo Moroyu katletmeleri sadece emperyalist ve gerici güçlerin ekmeğine yağ sürmüştür. Bireysel terörizmin sömürü ve baskı güçlerinin çıkarlarına hizmet etmekten başka sonuç vermediği bir kere daha görülmüştür. Kendilerini solcu gösteren teröristlerin bu cinayeti emekçi halkın verdiği sosyal kurtuluş mücadelesine zarar getirmiştir. Emperyalist ve gerici güçler meseleleri yeterince kavramamış kitlelere yöneltttikleri solu kötüleme propagandası için uzun zaman çiğneyecekleri bir sakız daha bulmuşlardır.

İşçi sınıfı, kurtuluş mücadelesine zarar veren ve iktidarını geciktiren bireysel terörizme baştan beri karşı çıkmıştır. İşçi sınıfı sosyalizmi tarihin

en zalim yönetimlerinden birini temsil eden Çarlara tertiplenen suikastleri bile mazur görmemiş, aksine bu gibi eylemler peşinde olan sol görünümlü terörist akımları her zaman mahkum etmiştir. Tarihin kendisini bu bilimsel tutumun ne kadar doğru ve yerinde olduğunu defalarca ispat etmiş sosyalizm devamlı zafere ulaşırken, bireysel terörizm dünyanın her yerinde sürekli kaybetmiştir.

Bireysel terörizmin monopolcü devletin demokrasi düşmanlığına tepkiden kaynaklanması bir mazeret olamaz. Çarlık despotizminde bile mahkum edilen bireysel terörizmin işçi sınıfı mücadelesi sonucu pek çok haklar edinilmiş burjuva demokrasisinde mazur görülebilecek en ufak bir yanı yoktur. İşçi sınıfının ekonomik - siyasi - ideolojik mücadelesi ve bilimsel çalışma üslubu vardır. İşçi sınıfına ve sosyalizme hizmet etmek isteyenlerin yolu işçi sınıfının yolu olmalıdır. Aldo Moro olayı hem dünyada hem de ülkemizde bireysel terörizmden medet uman terörist akımlara bir ibret dersi olmalıdır.»

(TSİP G. Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın Basına Açıklaması, Kitle s. 210, sf. 5)

«İkinci MC hükümeti bozulduktan sonra elde ettiği mevzileri kaybetmemek için faşistlerin saldırganlığı artırdıklarını görüyoruz. Bu saldırganlığın ana hedefi zora boyun eğdirerek halkı sindirmektir. Bu hepimizce biliniyor. Hükümetin de bu gerçeği görmemesi mümkün değil. Ancak hükümet, zaman zaman bu konuya parmak bastığı halde, saldırganlığa karşı ciddi bir mücadele yürütemiyor. CHP'yi anti-faşist mücadelede daha tutarlı ve ciddi olmaya çağırıyoruz. Faşistlerden ve gerici güçlerden gelecek bütün saldırılarda hükümetin yanındayız. Ve hükümeti destekliyeceğiz.»

(ANKA Ajansı'nın TSİP G. Başkanı Ahmet Kaçmaz'la Röportajı, Kitle, s. 210, sf. 13)

VI. BÖLÜM

TSİP'E ve TSİP ÜYELERİNE YÖNELİK ŞİDDET UYGULAMALARI

1 —	12.12.1974	Komandolar Ankara'da referandum afişi yapıştıran üye Mahmut Filiz tabancayla ağır yaralandı.
2 —	24. 4.1975	Dışkapı öğrenci yurdundan çıkan faşist komandolar TSİP Altındağ ilçesine saldırdılar.
3 —	21. 6.1975	TSİP Turhal İlçe binası komandolar tarafından yakıldı.
4 —	8. 7.1975	Sakarya İl örgütü gece basılarak soyuldu.
5 —	8. 9.1975	TSİP üyesi Mustafa Bozturgut faşistlerin saldırısına uğradı.

6 — 22. 9.1975 Turgutlu İlçe binası komandolar tarafından yakıldı.

7 — 9.10.1975 Turgutlu İlçe binası gece basılarak dolaplar parçalanmış ve soyulmuştur.

8 — 10.10.1975 Seçimlerle ilgili afiş yapıştıran üyeler İstanbul Aksaray'da faşist komandoların saldırısına uğramışlardır.

9 — 3. 1.1976 Adana'da düzenlenen mitinge komandolar saldırdı.

10 — 3. 1.1976 Seydişehir İlçe örgütü MHP'lilerce tahrip edildi.

11 — 23. 1.1976 Sakarya İl merkezi Faşistlerin saldırısına uğradı.

12 — 24. 4.1976 Sakarya İl Merkezi Kapısı kırılarak içeri girilmiş ve tahrip edilmiştir.

13 — 1. 7.1976 TSİP Trabzon İl Binasına bomba atıldı.

14 — 19. 7.1976 Aydın'da Parti üyesi Ahmet Yündü öldürüldü.

15 — 21. 9.1976 TSİP Denizli İl Yönetim Kurulu üyesi M. Ali Kurt'a faşistler saldırdılar.

16 — 27. 9.1976 Sivas İl Örgütüne gece girilerek bazı evraklar çalındı.

17 — 8. 1.1976 İstanbul'da bir üye okul çıkışı komandoların saldırısına uğradı.

18 — 18. 1.1977 TSİP Sivas Merkez İlçe Başkanı 5 kişinin saldırısına uğradı. Saldırganlar yakalanmadılar.

19 — 14. 2.1977 TSİP Trabzon İl'i üyesi Halil Kara K.T.Ü.'de faşistler tarafından dövüldü.

20 — 16. 2.1977 Ankara İl Binası silahlı saldırıya uğradı.

21 — 18. 3.1977 Üye Hamdi Gülen pusuya düşürülerek ağır yaralandı.

23 — 23. 3.1977 Bursa'da Kadri Kılıç silahlı saldırıya uğradı.

24 — 25. 3.1977 Bursa'da partililere saldırıldı, üyelerden İlhan Demirel ve Salman Türk linç edilmek istendi.

25 — 29. 7.1977 Turgutlu ilçe binası faşistlerin saldırısına uğradı. Aynı gün üye Seydi Akçan öldürüldü.

26 — 2. 8.1977 Faşistler Kartal İlçe üyesi Ali Bektaş'a saldırdılar.

27 — 29. 8.1977 TSİP Şişli ilçesi saldırıya uğradı. Bina tahrip edildi.

28 — 3. 9.1977 Şişli İlçe binasına faşistler saldırarak ilçe binasını tahrip ettiler.

29 — 24. 9.1977 Denizli'nin Kelekçi kasabasında TSİP'lilere saldırıldı.

30 — 10.12.1977 İstanbul Aksaray'da mahalli seçim afişlemesi yapan üyelere saldırıldı bir kişi yaralandı.

31 — 15.12.1977 TSİP Turgutlu ilçe binası faşistler tarafından kurşun yağmuruna tutuldu.

32 — 14. 1.1978 Kocaeli TSİP İl Temsilcisinin bürosu geceyarısı bombalandı.

33 — 1. 2.1978 TSİP Tefenni ilçe Başkanı faşistlerin saldırısına uğradı. Bıçakla ağır yaralandı.

34 — 2. 2.1978 Kars'ta Talat Temel pusu kurularak öldürüldü.

35 — 18. 3.1978 Antalya İl binası AP gençlik kolları üyesi bir grup tarafından basıldı.

36 — 21 4.1978 Ankara Basımevlerdeki Merkez ilçe binası gece saat üç'de bombalı saldırıya uğradı.

ilke 20 Lira

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ